

อิทธิพลของหัวคะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิก สภาผู้แทนราษฎร
จังหวัดนครราชสีมา พ.ศ. 2554

THE INFLUENCE OF ELECTION CAMPAIGNER AFFECT TO THE ELECTION
OF MEMBER OF THE HOUSE OF REPRESENTATIVES
ON NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE 2554

โดย
ธิรวุฒิ เหมือนแก้ว

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม

หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต

คณะรัฐศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต

ปีการศึกษา 2561

**THE INFLUENCE OF ELECTION CAMPAIGNER AFFECT TO THE ELECTION
OF MEMBER OF THE HOUSE OF REPRESENTATIVES
ON NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE 2554**

**BY
THIRAWUT MUANKAEW**

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF MASTER OF POLITICAL SCIENCE
FACULTY OF POLITICAL SCIENCE**

**GRADUATE SCHOOL, RANGSIT UNIVERSITY
ACADEMIC YEAR 2018**

วิทยานิพนธ์เรื่อง

อิทธิพลของหัวคะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
จังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ. 2554

โดย

ธีรวุฒิ เหมือนแก้ว

ได้รับการพิจารณาให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยรังสิต

ปีการศึกษา 2561

รศ.ดร.วัลลภ รัฐนิตรัตนนท์
ประธานกรรมการสอบ

ผศ.ดร.จิตภา ธีรศิริกุล
กรรมการ

ผศ.ดร.ชาญชัย จิตรเหล่าอาพร
กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษา

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

(ผศ.ร.ต.หญิง ดร.วรรณิ์ สุขสาตร)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

23 กรกฎาคม 2561

Thesis entitled

**THE INFLUENCE OF ELECTION CAMPAIGNER AFFECT TO THE ELECTION OF
MEMBER OF THE HOUSE OF REPRESENTATIVES
ON NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE**

by

THIRAWUT MUANKAEW

was submitted in partial fulfillment of the requirements
for the degree of Master of Political sciences

Rangsit University
Academic Year 2018

Assoc. Prof. Wunlop Ratchatranon, Ph.D.
Examination Committee Chairperson

Asst. Prof. Jidapa Thirasirikul, Ph.D.
Member

Asst. Prof. Chanchai Chitlaoaporn, Ph.D.
Member and Advisor

Approved by Graduate School

(Asst.Prof.Plт.Off. Vanee Sooksatra, D.Eng.)

Dean of Graduate School

July 23, 2018

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาวิจัยเรื่อง อิทธิพลของหัวคะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิก สภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ. 2554 สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงจาก อาจารย์ดร.ชาญชัย จิตรเหล่าอาพร อาจารย์ที่ปรึกษาที่ได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์พร้อมการติดตาม ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆในการวิจัยด้วยความเอาใจใส่ตลอดมา นับตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จเรียบร้อย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราชทุกท่านที่เสียสละเวลา และให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามและขอขอบคุณสำหรับกำลังใจที่ได้รับจากสมาชิก เพื่อนร่วมงานและเพื่อนร่วมศึกษาทุกท่าน

นอกจากนี้ผู้วิจัย ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์สาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต บิคา มารดา ตลอดจนบุคคลในครอบครัวทุกท่านทุกคนที่สนับสนุนช่วยเหลือ และให้กำลังใจตลอดมา ซึ่งผู้วิจัยถือว่ามีความอย่างยิ่ง

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยหวังว่าการศึกษาวิจัยฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจและผู้ที่เกี่ยวข้องที่จะได้รับการศึกษาวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขออ้อมอุทิศคุณงามความดีทั้งหมดแด่ผู้มีพระคุณและมีส่วนช่วยเหลือทุกท่าน หากมีสิ่งหนึ่งสิ่งใดขาดตกบกพร่องหรือผิดพลาดประการใด ผู้วิจัยขออ้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียวและขออภัยมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ถิรวุฒิ เหมือนแก้ว

ผู้วิจัย

5907036 : สาขาวิชาเอก: รัฐศาสตร์; ร.ม.

คำสำคัญ : หัวคะแนน, บทบาทของหัวคะแนน, ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง, ความสำคัญ
ของหัวคะแนน

ถิรวุฒิ เหมือนแก้ว: อิทธิพลของหัวคะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิก สภาผู้แทนราษฎร
จังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ. 2554 (THE INFLUENCE OF ELECTION CAMPAIGNER
AFFECT TO THE ELECTION OF MEMBER OF THE HOUSE OF REPRESENTATIVES
ON NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE 2554) อาจารย์ที่ปรึกษา: ผศ. ดร.ชาญชัย
จิตรเหล่าอาพร, 76 หน้า.

การศึกษาวิจัยเรื่อง อิทธิพลของหัวคะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิก สภาผู้แทนราษฎร
จังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ. 2554 มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาอิทธิพลของหัวคะแนนที่มีผลต่อการ
เลือกตั้งและเพื่อศึกษาบทบาทของหัวคะแนนต่อการเลือกตั้ง โดยการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง
ประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 400 คน โดยใช้แบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่น .95
การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติ
ทดสอบ ได้แก่ การแจกแจงแบบที (t-test) เป็นการทดสอบสมมติฐานที่เกี่ยวกับการทดสอบค่าเฉลี่ย
ที่มีจำนวนข้อมูลไม่ควรเกิน 30 ข้อมูล และทดสอบความแตกต่างสำหรับกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม การ
วิเคราะห์ความแปรปรวน เป็นวิธีการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของตัวแปรที่มีค่าย่อย
มากกว่า 2 ค่าขึ้นไป และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช มีระดับความ
คิดเห็นต่ออิทธิพลของหัวคะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิก สภาผู้แทนราษฎร จังหวัด
นครศรีธรรมราชด้านการได้รับผลประโยชน์ อยู่ในระดับมาก ด้านการยอมรับนับถืออยู่ในระดับมาก
ที่สุด ด้านการรับรู้ข่าวสาร อยู่ในระดับมากที่สุด จากการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความ
คิดเห็นของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีต่ออิทธิพลของหัวคะแนนที่มีผลต่อการ
เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ. 2554 พบว่า โดยรวม ประชาชนที่มี
เพศ อายุ ต่างกันมีระดับความคิดเห็นแตกต่างกัน แต่ ประชาชนที่มีระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ
รายได้ และบทบาทในชุมชน ต่างกันมีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญ ที่ 0.05

5907036 : MAJOR: POLITICAL SCIENCE; M.P.S.

**KEYWORDS : ELECTION CANVASSER, ROLE OF CANVASSER, ELIGIBLE
VOTER, THE IMPORTANCE OF THE SCORE.**

**THIRAWUT MUANKAEW: THE INFLUENCE OF ELECTION CAMPAIGNER
AFFECT TO THE ELECTION OF MEMBER OF THE HOUSE OF REPRESENTATIVES
ON NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE 2554. THESIS ADVISOR: ASST.PROF.
CHANCHAI CHITLAROARN, Ph.D., 76 p.**

The research of "The influence of election campaigner affect to the election of Member of the House of Representatives on Nakhon Si Thammarat Province" is aim to study the influence of election campaigner affect to the election and study the role of election campaigner affect to the election. They collected the data from 400 sample group of people on Nakhon Si Thammarat Province by using the questionnaire with confidence value 0.95. Data analysis is based on percentage, frequency, mean and standard deviation. Statistical tests are consists of t-test that test the hypothesis about the mean test should not exceed 30 data and test the difference of two sample groups. Analysis of Variance is a method for test the difference between the mean of the variable with two or more sub-values and test the difference in pairs by the LSD method.

The research found that samples group of people in Nakhon Si Thammarat Province have an opinion about the influence of election campaigner affect to the election of Member of the House of Representatives on Nakhon Si Thammarat Province on the benefit aspect at a high level, the respect aspect at the highest level and news awareness aspect at the highest level. From the comparison of differences in public opinion in Nakhon Si Thammarat Province toward the influence of election campaigner affect to the election of Member of the House of Representatives on Nakhon Si Thammarat Province in 2011 found that the overall of people with the different gender and age had the different opinions but people with different levels of education, status, occupation, income and role in community had no difference at the significance level of 0.05.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญรูป	ณ
บทที่ 1	
บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย	1
1.2 วัตถุประสงค์	3
1.3 สมมติฐานของการวิจัย	3
1.4 ขอบเขตในการทำวิจัย	4
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ	4
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2	
แนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับประชากรปีไทย	6
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้ง	11
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับผู้อุปถัมภ์และผู้รับอุปถัมภ์	23
2.4 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับ “หัวคะแนน”	25
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	31
2.6 กรอบแนวคิด	34
บทที่ 3	
วิธีการดำเนินการวิจัย	35
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	35
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	36
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล	38
3.4 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	38

สารบัญ (ต่อ)

		หน้า
บทที่ 4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	41
	4.1 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของประชาชนใน จังหวัดนครศรีธรรมราช	41
	4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของประชาชน ในจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีต่ออิทธิพลของห้วงคะแนนที่มีผล ต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ. 2554	45
	4.3 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของ ประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีต่ออิทธิพลของ ห้วงคะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัด นครศรีธรรมราช พ.ศ. 2554 จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ รายได้ และสถานภาพในชุมชน	51
บทที่ 5	สรุปผล อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ	58
	5.1 สรุปผลการวิเคราะห์	59
	5.2 อภิปรายผล	61
	5.3 ข้อเสนอแนะ	62
บรรณานุกรม		64
ภาคผนวก		68
ประวัติผู้วิจัย		76

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของสถานภาพส่วนบุคคลของประชาชนใน จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านเพศ	41
4.2 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของสถานภาพส่วนบุคคลของประชาชนใน จังหวัดนครศรีธรรมราช จำกัด ด้านอายุ	42
4.3 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของสถานภาพส่วนบุคคลของประชาชนใน จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านระดับการศึกษา	42
4.4 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของสถานภาพส่วนบุคคลของประชาชนใน จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านสถานภาพ	43
4.5 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของสถานภาพส่วนบุคคลของประชาชนใน จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านอาชีพ	43
4.6 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของสถานภาพส่วนบุคคลของประชาชนใน จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านรายได้	44
4.7 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของสถานภาพส่วนบุคคลของประชาชนใน จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านสถานภาพในชุมชน	45
4.8 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับระดับความคิดเห็นต่ออิทธิพลของหวัะเนนที่มีผลต่อการ เลือกตั้งสมาชิก สภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ. 2554 ด้านการได้รับผลประโยชน์	45
4.9 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับระดับความคิดเห็นต่ออิทธิพลของหวัะเนนที่มีผลต่อการ เลือกตั้งสมาชิก สภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ. 2554 ด้านการยอมรับนับถือ	47
4.10 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับระดับความคิดเห็นต่ออิทธิพลของหวัะเนนที่มีผลต่อการ เลือกตั้งสมาชิก สภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ. 2554 ด้านการรับรู้ข่าวสาร	49

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.11 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของประชาชน ในจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีต่ออิทธิพลของห้วคะแนนที่มีผลต่อการ เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ. 2554 จำแนกตาม เพศ	52
4.12 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของประชาชน ในจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีต่ออิทธิพลของห้วคะแนนที่มีผลต่อการ เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ. 2554 จำแนกตาม อายุ	52
4.13 แสดงค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างระดับความคิดเห็นของประชาชน ในจังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตาม อายุ เป็นรายคู่	53
4.14 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของประชาชน ในจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีต่ออิทธิพลของห้วคะแนนที่มีผลต่อการ เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ. 2554 จำแนกตาม ระดับการศึกษา	54
4.15 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของประชาชน ในจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีต่ออิทธิพลของห้วคะแนนที่มีผลต่อการ เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ. 2554 จำแนกตาม สถานภาพ	54
4.16 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของประชาชน ในจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีต่ออิทธิพลของห้วคะแนนที่มีผลต่อการ เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ. 2554 จำแนกตาม อาชีพ	55
4.17 แสดงค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างระดับความคิดเห็นของประชาชน ในจังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตาม อาชีพ เป็นรายคู่	56

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.18	ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของประชาชน ในจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีต่ออิทธิพลของห้วงคะแนนที่มีผลต่อการ เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ. 2554 จำแนกตาม รายได้	57
4.19	ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของประชาชน ในจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีต่ออิทธิพลของห้วงคะแนนที่มีผลต่อการ เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ. 2554 จำแนกตาม สถานภาพในชุมชน	57

สารบัญรูป

รูปที่	หน้า
2.1 รูปแบบของการจัดองค์กรอย่างไม่เป็นทางการในการณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง	21
2.2 รูปแบบของการจัดองค์กรในการณรงค์หาเสียงเลือกตั้งอย่างเป็นทางการหรือเป็นระบบ	21
2.3 รูปแบบการผสมผสานระหว่างการจัดองค์กรในการณรงค์หาเสียงเลือกตั้งอย่างไม่เป็นทางการ กับการจัด องค์กรในการณรงค์หาเสียงเลือกตั้งอย่างเป็นทางการหรือเป็นระบบ	22
2.4 กรอบแนวคิด	34

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของปัญหา

การเลือกตั้ง เป็นเงื่อนไขที่สำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เพราะการเลือกตั้งเป็นการแสดงออกซึ่งเจตนารมณ์ของประชาชนที่จะมอบความไว้วางใจในตัวแทนของปวงชนไปใช้อำนาจแทนตน การออกเสียงเลือกตั้งเป็นสิทธิขั้นมูลฐานของมนุษย์โดยเฉพาะในสังคมประชาธิปไตย เจตจำนงของประชาชนย่อมเป็นมูลฐานแห่งอำนาจของรัฐบาลผู้ปกครองเจตจำนงดังกล่าวต้องแสดงออกโดยการเลือกตั้งอันสุจริต ซึ่งจัดขึ้นเป็นครั้งคราวตามกำหนดเวลาด้วยการลงคะแนนเสียงของชายหญิง โดยถือหลักคนละหนึ่งเสียงเท่ากัน ในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง เป็นไปโดยเสรี” การเลือกตั้งช่วยแก้ไขความขัดแย้งและผ่อนคลายความตึงเครียดทางการเมืองในภาวะการเมืองมีความตึงเครียดอันเนื่องจากความขัดแย้งที่รุนแรง ไม่ว่าจะระหว่างฝ่ายรัฐบาล ฝ่ายค้าน ฝ่ายนิติบัญญัติ กับฝ่ายบริหาร หรือระหว่างฝ่ายผู้ปกครอง กับผู้ถูกปกครอง การเลือกตั้งมีความสำคัญทั้งทางทฤษฎี และทางปฏิบัติ ซึ่งความสำคัญทางทฤษฎีนั้นมีความสำคัญในฐานะที่เป็นการยอมรับอำนาจของประชาชนในการเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยที่มีการมอบอำนาจให้กับตัวแทนไปปฏิบัติกรแทนตามกระบวนการและขั้นตอนที่กำหนดไว้ ส่วนความสำคัญในทางปฏิบัตินั้นมีความสำคัญในฐานะที่เป็นสิทธิขั้นมูลฐานของมนุษย์ ในระบอบการปกครองระบบประชาธิปไตยถือว่าการเลือกตั้งเป็นกลไกและกระบวนการทางการเมืองที่สำคัญในการที่จะกำหนดว่าใครคือผู้ที่เหมาะสมที่จะปกครองโดยชอบ เพื่อให้สังคมการเมืองไทยเป็นสังคมการเมืองแบบประชาธิปไตยที่มีประสิทธิภาพและเสถียรภาพ เป็นระบอบปกครองแบบประชาธิปไตยโดยประชาชน และเพื่อประชาชนโดยแท้ คนไทยทุกคนจึงร่วมกันสร้างสรรค์ เสริมสร้าง และปรับแต่งให้วัฒนธรรมทางการเมืองของไทยมีลักษณะสอดคล้องรองรับและสนับสนุนต่อระบอบขบวนการทางการเมืองแบบประชาธิปไตย การเสริมสร้างให้การเมืองไทยมีการปกครองระบบประชาธิปไตยจึงเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งประการหนึ่งที่จะทำให้สังคมการเมืองไทยมี การปกครองระบบประชาธิปไตยของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชน

หัวหน้าคนจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทและเป็นกลไกที่สำคัญยิ่งในกระบวนการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง นับแต่การสร้างเสียงและเปลี่ยนเสียงให้เป็นคะแนน หัวหน้าคนยังกำหนดหน้าที่ผู้ให้ข่าวสารการเมือง ช่วยเหลือ ชักนำ และควบคุมให้ประชาชนมาลงคะแนนเสียงในวันเลือกตั้ง หัวหน้าคนจึงเปรียบเสมือนแขนขาที่สำคัญของนักการเมืองในการประสานงาน และติดต่อกับประชาชน เพื่อปลุกกระดม กระตุ้นให้ประชาชนเหล่านั้นดำเนินกิจกรรมทางการเมืองตามที่นักการเมืองผู้นั้นต้องการ (1)หัวหน้าคนหลักหรือหัวหน้าคนระดับหนึ่ง ได้แก่ บุคคลที่มีความผูกพันสนิทสนมกับตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งในทางใดทางหนึ่งมาก่อนการเลือกตั้ง เช่น อาจเป็นญาติพี่น้องคนที่เคยมีบุญคุณเคยอุปถัมภ์กันมาก่อน หรือเป็นบุคคลที่ผู้สมัครไว้นับถือใจได้ว่าให้การสนับสนุนแก่ตนโดยสุจริตไม่ได้หวังอามิสสินจ้างตอบแทนในรูปใดรูปหนึ่งในทันที เป็นต้น นอกจากนี้หัวหน้าคนระดับนี้ยังต้องเป็นบุคคลที่กว้างขวาง มีสมัครพรรคพวกหรือคนรู้จักในท้องถิ่นมาก และรู้ดีในลักษณะบางของการเมืองในท้องถิ่นดีพอที่จะช่วยกลั่นกรองคัดเลือกคนที่เข้ามาช่วยงานหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งได้อย่างถูกต้อง (2) หัวหน้าคนในระดับรองหรือระดับธรรมดา ได้แก่ บุคคลที่ไม่ได้มีความผูกพันสนิทสนมกับตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งในทางใดทางหนึ่งมาก่อนที่จะมีการเลือกตั้ง หรือถ้ามีก็เป็นเพียงความสัมพันธ์แบบผิวเผิน แต่หัวหน้าคนรองอาจมีความสัมพันธ์ที่สนิทสนมหรือเคยมีการเกื้อกูลอุปถัมภ์กันมาก่อนกับหัวหน้าคนหลัก และการเข้ามาทำงานให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งก็เป็นการร้องขอหรือสั่งงานจากหัวหน้าคนหลัก โดยที่ตัวผู้สมัครรับเลือกตั้ง และหัวหน้าคนระดับธรรมดาอาจไม่เคยพบปะกันเลยก็ได้ ในการทำงานของหัวหน้าคนระดับนี้ปกติแล้วจะคาดหวังค่าจ้างหรือค่าตอบแทน ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สมัครรับเลือกตั้งกับหัวหน้าคนนั้นตั้งอยู่บนพื้นฐานของความสัมพันธ์เชิงระบบอุปถัมภ์ที่เริ่มจากการเป็นญาติ เป็นเพื่อน การเป็นผู้มีพระคุณต่อกัน ซึ่งต่างฝ่ายต่างก็มีการแลกเปลี่ยนหรือคาดหวังผลประโยชน์ที่ตนจะได้รับจากอีกฝ่ายหนึ่งตอบแทนกลับมา สำหรับความสัมพันธ์เชิงระบบอุปถัมภ์ระหว่างหัวหน้าคนกับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งนั้น เนื่องจากสังคมไทยเป็นสังคมของการคบหากันอย่างสนิทชิดเชื้อ ให้ความสัมพันธ์กันเป็นส่วนตัวภายใต้ระบบอุปถัมภ์แบบเครือญาติ จึงสามารถงูใจได้ง่าย การแถลงนโยบายหาเสียง จึงไม่ใช่ประเด็นสำคัญที่จะทำให้ได้รับคะแนนเสียงหรือทำให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งเปลี่ยนใจได้ แต่ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่มีเงินทุนจำนวนมากและใช้ระบบหัวหน้าคน ซึ่งเป็นชนชั้นนำ

จากประเด็นที่กล่าวมา ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาว่าการมีอิทธิพลของหัวหน้าคนในการแสดงบทบาทต่างๆในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นอย่างไร โดยศึกษาในของจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งเป็นภูมิภาคที่ผู้วิจัยคุ้นเคย แม้จะเป็นหน้าที่หลักของรัฐบาล แต่ที่ขาดมิได้และถือเป็นความหวังสำคัญการพัฒนาจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งผู้แทนฯ ที่มาจากการเลือกตั้ง

ที่เกิดขึ้นต่างอาศัยห้วคะแนนเพื่อช่วยเหลือ และสนับสนุนให้ได้รับการเลือกตั้งทั้งสิ้น หากผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใดไม่มีห้วคะแนนก็ยากนักที่จะสามารถเอาชนะคู่แข่งในการเลือกตั้งได้ ดังนั้นประเด็นเรื่องอิทธิพลของห้วคะแนนในการแสดงบทบาทในช่วยเหลือหรือสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้งในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช จึงเป็นประเด็นสำคัญที่น่าสนใจเพื่อกำหนดว่าแท้ที่จริงพวกบรรดาห้วคะแนนทั้งหลายมีความสำคัญอย่างไรต่อบรรดาผู้แทนฯ ของจังหวัดนครศรีธรรมราช ความสำคัญดังกล่าวมีระดับมากน้อยและแตกต่างกันอย่างไร เพื่อที่จะทำให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งสนับสนุนและเห็นประโยชน์ของการเลือกตั้งที่เกิดขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1.2.1 เพื่อศึกษาอิทธิพลของห้วคะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้ง

1.2.2 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบอิทธิพลของห้วคะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้งจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

1.3.1 ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่ออิทธิพลของห้วคะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ. 2554 แตกต่างกัน

1.3.2 ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่ออิทธิพลของห้วคะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ. 2554 แตกต่างกัน

1.3.3 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่ออิทธิพลของห้วคะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ. 2554 แตกต่างกัน

1.3.4 ประชาชนที่มีสถานภาพแตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่ออิทธิพลของห้วคะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ. 2554 แตกต่างกัน

1.3.5 ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่ออิทธิพลของห้วคะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ. 2554 แตกต่างกัน

1.3.6 ประชาชนที่มีรายได้แตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่ออิทธิพลของห้วคะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ. 2554 แตกต่างกัน

1.3.7 ประชาชนที่มีสถานภาพในชุมชนแตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่ออิทธิพลของ
ห้วคะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ. 2554
แตกต่างกัน

1.4 ขอบเขตที่ใช้ในการศึกษา

1.4.1 ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการใช้
แบบสอบถาม กับประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยเป็นการสอบถามเกี่ยวกับอิทธิพลของ
ห้วคะแนน ควบคู่กับความรูู้ ความเข้าใจ ของประชาชน และพฤติกรรมกรหาเสียงของห้วคะแนน
และปัจจัยต่างๆที่ห้วคะแนนใช้ในการหาเสียง

1.4.2 ขอบเขตในการศึกษาตั้งแต่ มกราคม พ.ศ. 2561 - เมษายน พ.ศ. 2561

1.5 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา

ห้วคะแนน บุคคล หรือกลุ่มคนที่ทำหน้าที่ในการรณรงค์หาเสียง หรือคะแนนให้กับ
ผู้สมัครรับเลือกตั้ง โดยทำการเชิญชวนให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งเลือกผู้สมัครที่ตนสนับสนุน
โดยการเลือกตั้งนั้นเป็นทั้งการเลือกตั้งในระดับชาติ คือการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

บทบาทของห้วคะแนน พฤติกรรม และการกระทำทุกอย่างของห้วคะแนนที่ช่วยเหลือ
และสนับสนุนผู้สมัครให้ได้รับเลือกตั้ง

ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง บุคคลซึ่งมีอายุ 18 ปี ขึ้นไป และมีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ที่อาศัย
อยู่ใน พื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช

อิทธิพลของห้วคะแนน ความสามารถของห้วคะแนนที่ทำให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
ตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ตนให้การสนับสนุน โดยพิจารณาจากประเด็น
ต่างๆที่ประชาชนจะได้รับ จำแนกได้ดังนี้

1) ด้านการได้รับผลประโยชน์ หมายถึง เจื่อนใจในการขอคะแนนเสียงจากผู้มีสิทธิ
ออกเสียงให้กับผู้สมัครที่สนับสนุน โดยการทำให้ประชาชนได้รับผลตอบแทน หรือประโยชน์จาก
การเลือกผู้สมัครดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นการตอบแทนในส่วนจอรูปแบบเงินตอบแทน สิ่งของตอบ

แทนหรือโอกาสในงานเลี้ยงสังสรรค์และงานประเพณีสร้าง ความนิยมให้กับผู้สมัครที่สนับสนุน เป็นต้น

2) ด้านการยอมรับนับถือ หมายถึง การสร้างความนิยมให้กับผู้สมัครที่สนับสนุน ด้วยการกล่าวถึงคุณงามความดี และผลงานที่ผ่านมา การใช้เครือข่ายญาติพี่น้องของตนเองหา คະแนนนิยมให้แก่ผู้สมัครที่สนับสนุน หรือชื่อเสียงของหัวหน้าคณะแนนมีผลต่อความน่าเชื่อถือของผู้สมัคร

3) ด้านการรับรู้ข่าวสาร หมายถึง หัวหน้าคณะแนนมีผลต่อการแนะนำผู้สมัครให้แก่ ประชาชนได้รับทราบ และหัวหน้าคณะแนนสร้างความนิยมให้กับผู้สมัครที่ตนสนับสนุนด้วยการกล่าวถึง แนวทางในการพัฒนาท้องถิ่นของผู้สมัครที่สนับสนุน เป็นต้น

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 ทำให้ทราบถึงอิทธิพลของหัวหน้าคณะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้ง

1.6.2 ทำให้ทราบถึงบทบาทของหัวหน้าคณะแนนต่อการเลือกตั้ง

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของปัญหา

การเลือกตั้ง เป็นเงื่อนไขที่สำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เพราะการเลือกตั้งเป็นการแสดงออกซึ่งเจตนารมณ์ของประชาชนที่จะมอบความไว้วางใจในตัวแทนของปวงชนไปใช้อำนาจแทนตน การออกเสียงเลือกตั้งเป็นสิทธิขั้นมูลฐานของมนุษย์โดยเฉพาะในสังคมประชาธิปไตย เจตจำนงของประชาชนย่อมเป็นมูลฐานแห่งอำนาจของรัฐบาลผู้ปกครองเจตจำนงดังกล่าวต้องแสดงออกโดยการเลือกตั้งอันสุจริต ซึ่งจัดขึ้นเป็นครั้งคราวตามกำหนดเวลาด้วยการลงคะแนนเสียงของชายหญิง โดยถือหลักคนละหนึ่งเสียงเท่ากัน ในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง เป็นไปโดยเสรี” การเลือกตั้งช่วยแก้ไขความขัดแย้งและผ่อนคลายความตึงเครียดทางการเมืองในภาวะการเมืองมีความตึงเครียดอันเนื่องจากความขัดแย้งที่รุนแรง ไม่ว่าจะระหว่างฝ่ายรัฐบาล ฝ่ายค้าน ฝ่ายนิติบัญญัติ กับฝ่ายบริหาร หรือระหว่างฝ่ายผู้ปกครอง กับผู้ถูกปกครอง การเลือกตั้งมีความสำคัญทั้งทางทฤษฎี และทางปฏิบัติ ซึ่งความสำคัญทางทฤษฎีนั้นมีความสำคัญในฐานะที่เป็นการยอมรับอำนาจของประชาชนในการเป็นเจ้าของอำนาจธิปไตยที่มีการมอบอำนาจให้กับตัวแทนไปปฏิบัติกรแทนตามกระบวนการและขั้นตอนที่กำหนดไว้ ส่วนความสำคัญในทางปฏิบัตินั้นมีความสำคัญในฐานะที่เป็นสิทธิขั้นมูลฐานของมนุษย์ ในระบอบการปกครองระบบประชาธิปไตยถือว่าการเลือกตั้งเป็นกลไกและกระบวนการทางการเมืองที่สำคัญในการที่จะกำหนดว่าใครคือผู้ที่เหมาะสมที่จะปกครองโดยชอบ เพื่อให้สังคมการเมืองไทยเป็นสังคมการเมืองแบบประชาธิปไตยที่มีประสิทธิภาพและเสถียรภาพ เป็นระบอบปกครองแบบประชาธิปไตยโดยประชาชน และเพื่อประชาชนโดยแท้ คนไทยทุกคนจึงร่วมกันสร้างสรรค์ เสริมสร้าง และปรับแต่งให้วัฒนธรรมทางการเมืองของไทยมีลักษณะสอดคล้องรองรับและสนับสนุนต่อระบอบขบวนการทางการเมืองแบบประชาธิปไตย การเสริมสร้างให้การเมืองไทยมีการปกครองระบบประชาธิปไตยจึงเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งประการหนึ่งที่จะทำให้สังคมการเมืองไทยมี การปกครองระบบประชาธิปไตยของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชน

หัวหน้าคนจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทและเป็นกลไกที่สำคัญยิ่งในกระบวนการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง นับแต่การสร้างเสียงและเปลี่ยนเสียงให้เป็นคะแนน หัวหน้าคนยังกำหนดหน้าที่ผู้ให้ข่าวสารการเมือง ช่วยเหลือ ชักนำ และควบคุมให้ประชาชนมาลงคะแนนเสียงในวันเลือกตั้ง หัวหน้าคนจึงเปรียบเสมือนแขนขาที่สำคัญของนักการเมืองในการประสานงาน และติดต่อกับประชาชน เพื่อปลุกระดม กระตุ้นให้ประชาชนเหล่านั้นดำเนินกิจกรรมทางการเมืองตามที่นักการเมืองผู้นั้นต้องการ (1) หัวหน้าคนหลักหรือหัวหน้าคนระดับหนึ่ง ได้แก่ บุคคลที่มีความผูกพันสนิทสนมกับตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งในทางใดทางหนึ่งมาก่อนการเลือกตั้ง เช่น อาจเป็นญาติพี่น้อง คนที่เคยมีบุญคุณเคยอุปถัมภ์กันมาก่อน หรือเป็นบุคคลที่ผู้สมัครไว้เนื้อเชื่อใจได้ว่าการสนับสนุนแก่ตนโดยสุจริตไม่ได้หวังอามิสสินจ้างตอบแทนในรูปใดรูปหนึ่งในทันที เป็นต้น นอกจากนี้หัวหน้าคนระดับนี้ยังต้องเป็นบุคคลที่กว้างขวาง มีสมัครพรรคพวกหรือคนรู้จักในท้องถิ่นมาก และรู้ต้นตอกลีบหนางของการเมืองในท้องถิ่นดีพอที่จะช่วยกลั่นกรองคัดเลือกคนที่เข้ามาช่วยงานหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งได้อย่างถูกต้อง (2) หัวหน้าคนในระดับรองหรือระดับธรรมดา ได้แก่ บุคคลที่ไม่ได้มีความผูกพันสนิทสนมกับตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งในทางใดทางหนึ่งมาก่อนที่จะมีการเลือกตั้ง หรือถ้ามีก็เป็นเพียงความสัมพันธ์แบบผิวเผิน แต่หัวหน้าคนรองอาจมีความสัมพันธ์ที่สนิทสนมหรือเคยมีการเกื้อกูลอุปถัมภ์กันมาก่อนกับหัวหน้าคนหลัก และการเข้ามาทำงานให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งก็เป็นการร้องขอหรือสั่งงานจากหัวหน้าคนหลัก โดยที่ตัวผู้สมัครรับเลือกตั้ง และหัวหน้าคนระดับธรรมดาอาจไม่เคยพบปะกันเลยก็ได้ ในการทำงานของหัวหน้าคนระดับนี้ปกติแล้วจะคาดหวังค่าจ้างหรือค่าตอบแทน ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สมัครรับเลือกตั้งกับหัวหน้าคนนั้นตั้งอยู่บนพื้นฐานของความสัมพันธ์เชิงระบบอุปถัมภ์ที่เริ่มจากการเป็นญาติ เป็นเพื่อน การเป็นผู้มีพระคุณต่อกัน ซึ่งต่างฝ่ายต่างก็มีการแลกเปลี่ยนหรือคาดหวังผลประโยชน์ที่ตนจะได้รับจากอีกฝ่ายหนึ่งตอบแทนกลับมา สำหรับความสัมพันธ์เชิงระบบอุปถัมภ์ระหว่างหัวหน้าคนกับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งนั้น เนื่องจากสังคมไทยเป็นสังคมของการคบหากันอย่างสนิทชิดเชื้อ ให้ความสัมพันธ์กันเป็นส่วนตัวภายใต้ระบบอุปถัมภ์แบบเครือญาติ จึงสามารถจูงใจได้ง่าย การแถลงนโยบายหาเสียง จึงไม่ใช่ประเด็นสำคัญที่จะทำให้ได้รับคะแนนเสียงหรือทำให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งเปลี่ยนใจได้ แต่ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่มีเงินทุนจำนวนมากและใช้ระบบหัวหน้าคน ซึ่งเป็นชนชั้นนำ

จากประเด็นที่กล่าวมา ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาว่าการมีอิทธิพลของหัวหน้าคนในการแสดงบทบาทต่างๆ ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นอย่างไร โดยศึกษาในของจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งเป็นภูมิลำเนาที่ผู้วิจัยคุ้นเคย แม้จะเป็นหน้าที่หลักของรัฐบาล แต่ที่ขาดมิได้และถือเป็นความหวังสำคัญการพัฒนาจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งผู้แทนฯ ที่มาจากการเลือกตั้ง

ที่เกิดขึ้นต่างอาศัยห้วคะแนนเพื่อช่วยเหลือ และสนับสนุนให้ได้รับการเลือกตั้งทั้งสิ้น หากผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใดไม่มีห้วคะแนนก็ยากนักที่จะสามารถเอาชนะคู่แข่งในการเลือกตั้งได้ ดังนั้นประเด็นเรื่องอิทธิพลของห้วคะแนนในการแสดงบทบาทในช่วยเหลือหรือสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้งในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช จึงเป็นประเด็นสำคัญที่น่าสนใจเพื่อหาคำตอบว่าแท้ที่จริงพวกบรรดาห้วคะแนนทั้งหลายมีความสำคัญอย่างไรต่อบรรดาผู้แทนฯ ของจังหวัดนครศรีธรรมราช ความสำคัญดังกล่าวมีระดับมากน้อยและแตกต่างกันอย่างไร เพื่อที่จะทำให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งสนับสนุนและเห็นประโยชน์ของการเลือกตั้งที่เกิดขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1.2.1 เพื่อศึกษาอิทธิพลของห้วคะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้ง

1.2.2 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบอิทธิพลของห้วคะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้งจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

1.3.1 ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่ออิทธิพลของห้วคะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ. 2554 แตกต่างกัน

1.3.2 ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่ออิทธิพลของห้วคะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ. 2554 แตกต่างกัน

1.3.3 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่ออิทธิพลของห้วคะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ. 2554 แตกต่างกัน

1.3.4 ประชาชนที่มีสถานภาพแตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่ออิทธิพลของห้วคะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ. 2554 แตกต่างกัน

1.3.5 ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่ออิทธิพลของห้วคะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ. 2554 แตกต่างกัน

1.3.6 ประชาชนที่มีรายได้แตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่ออิทธิพลของห้วคะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ. 2554 แตกต่างกัน

1.3.7 ประชาชนที่มีสถานภาพในชุมชนแตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่ออิทธิพลของ ห้วคะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ. 2554 แตกต่างกัน

1.4 ขอบเขตที่ใช้ในการศึกษา

1.4.1 ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการใช้ แบบสอบถาม กับประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยเป็นการสอบถามเกี่ยวกับอิทธิพลของ หัวคะแนน ควบคู่กับความรู้อ ความเข้าใจ ของประชาชน และพฤติกรรมการหาเสียงของหัวคะแนน และปัจจัยต่างๆที่หัวคะแนนใช้ในการหาเสียง

1.4.2 ขอบเขตในการศึกษาตั้งแต่ มกราคม พ.ศ. 2561 - เมษายน พ.ศ. 2561

1.5 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา

หัวคะแนน บุคคล หรือกลุ่มคนที่ทำหน้าที่ในการรณรงค์หาเสียง หรือคะแนนให้กับ ผู้สมัครรับเลือกตั้ง โดยทำการเชิญชวนให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งเลือกผู้สมัครที่ตนสนับสนุน โดยการเลือกตั้งนั้นเป็นทั้งการเลือกตั้งในระดับชาติ คือการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

บทบาทของหัวคะแนน พฤติกรรม และการกระทำทุกอย่างของหัวคะแนนที่ช่วยเหลือ และสนับสนุนผู้สมัครให้ได้รับเลือกตั้ง

ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง บุคคลซึ่งมีอายุ 18 ปี ขึ้นไป และมีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ที่อาศัย อยู่ใน พื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช

อิทธิพลของหัวคะแนน ความสามารถของหัวคะแนนที่ทำให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ตนให้การสนับสนุน โดยพิจารณาจากประเด็น ต่างๆที่ประชาชนจะได้รับ จำแนกได้ดังนี้

1) ด้านการได้รับผลประโยชน์ หมายถึง เงื่อนไขในการขอคะแนนเสียงจากผู้มีสิทธิ ออกเสียงให้กับผู้สมัครที่สนับสนุน โดยการทำให้ประชาชนได้รับผลตอบแทน หรือประโยชน์จาก การเลือกผู้สมัครดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นการตอบแทนในส่วนของรูปแบบเงินตอบแทน สิ่งของตอบแทน

แทนหรือโอกาสในงานเลี้ยงสังสรรค์และงานประเพณีสร้าง ความนิยมให้กับผู้สมัครที่สนับสนุน เป็นต้น

2) ด้านการยอมรับนับถือ หมายถึง การสร้างความนิยมให้กับผู้สมัครที่สนับสนุน ด้วยการกล่าวถึงคุณงามความดี และผลงานที่ผ่านมา การใช้เครือข่ายญาติพี่น้องของตนเองหา คะแนนนิยมให้แก่ผู้สมัครที่สนับสนุน หรือชื่อเสียงของหัวหน้าคณะนั้นมีผลต่อความน่าเชื่อถือของผู้สมัคร

3) ด้านการรับรู้ข่าวสาร หมายถึง หัวหน้าคณะมีผลต่อการแนะนำผู้สมัครให้แก่ ประชาชนได้รับทราบ และหัวหน้าคณะสร้างความนิยมให้กับผู้สมัครที่ตนสนับสนุนด้วยการกล่าวถึง แนวทางในการพัฒนาท้องถิ่นของผู้สมัครที่สนับสนุน เป็นต้น

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 ทำให้ทราบถึงอิทธิพลของหัวหน้าคณะที่มีผลต่อการเลือกตั้ง

1.6.2 ทำให้ทราบถึงบทบาทของหัวหน้าคณะต่อการเลือกตั้ง

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรมแนวคิดและทฤษฎี

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับประชาธิปไตย

2.1.1 ความหมายคำว่าประชาธิปไตย

ราชบัณฑิตยสถาน (2525, น.495) ให้ความหมายว่าประชาธิปไตย หมายถึงระบอบการปกครองที่ถือมติปวงชนเป็นใหญ่

คำนิยามที่เป็นที่นิยมมากที่สุดและนำมาใช้กันอย่างแพร่หลายก็คือ การให้ความหมายของคำว่าประชาธิปไตยของ Abraham Lincoln ผู้ซึ่งเป็นประธานาธิบดีคนที่ 16 ของสหรัฐอเมริกา ที่กล่าวว่า ประชาธิปไตยเป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชน เพื่อประชาชน ในวันที่ 19 พฤศจิกายน ค.ศ.1863

นอกจากยังมีนักคิดอีกหลายคนที่ได้ให้คำนิยามของประชาธิปไตยเอาไว้มากมาย อีกคนหนึ่งที่มีชื่อเสียง นั่นคือ Ranne (อ้างถึงใน อานนท์ อากาภิรม, 2545) ได้กล่าวเอาไว้ว่าประชาธิปไตยเป็นรูปแบบการปกครอง ซึ่งเป็นไปตามหลักการของการให้นำเอาอธิปไตยเป็นของปวงชน ความเสมอภาคทางการเมือง การปรึกษากับประชาชน และการปกครองโดยเสียงข้างมากส่วนใหญ่ในภาษาไทย คำว่า ประชาธิปไตย ประกอบด้วยคำว่า “ประชา” ซึ่งหมายถึง “ปวงชน” และ “อธิปไตย” ซึ่งหมายถึง “ความเป็นใหญ่” เมื่อรวมกันจึงหมายถึง “ความเป็นใหญ่ของปวงชน” ส่วนพจนานุกรมของราชบัณฑิตยสถาน ให้ความหมายว่า “แบบการปกครองที่ถือมติปวงชนเป็นใหญ่” ส่วนนักวิชาการต่างๆ ก็ได้ให้ความหมายไว้ไปในแนวทางเดียวกันคือ ให้ความหมายว่าประชาธิปไตย คือระบอบการเมืองที่ขอมให้มีโอกาสตามรัฐธรรมนูญอยู่เสมอที่จะเปลี่ยนแปลงเจ้าหน้าที่ในการปกครองด้วยกลไกทางสังคมที่ให้นักกลุ่มใหญ่ที่สุดในหมู่ประชาชนสามารถใช้อิทธิพลต่อการตัดสินใจที่สำคัญโดยให้เลือกผู้เข้าแข่งขันเข้ารับตำแหน่งทางการเมืองได้ ในระบอบประชาธิปไตย ถือความเห็นของปวงชนฝ่ายข้างมากเป็นเกณฑ์ในการบริหารราชการแผ่นดิน แต่ใน

ขณะเดียวกันสิทธิของปวงชนฝ่ายข้างน้อย ก็ย่อมได้รับความคุ้มครองโดยบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ทั้งความเห็นฝ่ายข้างมากนั้น จะต้องเป็นความเห็นที่ประกอบด้วยเหตุผล และเป็นธรรมด้วย

2.1.2 ลักษณะของหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย

วิสุทษ์ โปธิแทน (2538, น. 23-26) ให้หลักการของประชาธิปไตยที่เห็นว่ามีค่าสำคัญ คือ เชื่อในอำนาจอธิปไตยของปวงชน (Popular Sovereignty) ซึ่งถือว่าความต้องการของปวงชน เพื่อผลประโยชน์ร่วมกันของสังคมเป็นสิ่งที่ต้องดำเนินตามอำนาจอธิปไตยของปวงชน ซึ่งแสดงให้เห็นได้จาก

1) การเลือกตั้ง (Election) ประชาชนจะเลือกคนที่จะไปทำหน้าที่ “ปกครอง” แทนตนเองในการปกครองสูงสุดของประเทศนั้น คือ รัฐบาล (Government) เนื่องจากการเลือกตั้งเป็นวิถีทางเดียวที่จะเลือกผู้ปกครองตามเจตจำนงของประชาชน ระบอบประชาธิปไตยจึงจะขาดการเลือกตั้งไม่ได้ และการปกครองจะต้องปกครองไปตามกฎหมาย หรือเป็นไปตามหลักนิติธรรม (The Rule of Law) กฎหมายในระบอบประชาธิปไตยนั้น เป็นข้อกำหนดของสังคมที่ถือว่าเป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นถึงเจตจำนงของปวงชน สำหรับการเลือกตั้งที่จะเรียกว่าเป็นประชาธิปไตยนั้นจะต้องมีหลักเกณฑ์ ดังนี้

- (1) เป็นการเลือกที่เป็นไปโดยอิสระ (Free election)
- (2) มีการลงคะแนนเสียงเป็นการลับ (Secret voting)
- (3) การเลือกตั้งต้องเป็นไปอย่างแท้จริง (Genuine Election) คือ มีทางเลือกจากผู้สมัครหลายคนและไม่ทำการคดโกงด้วยวิธีการต่าง
- (4) เป็นการเลือกที่มีกำหนดระยะเวลา (Periodical Election) คือกำหนดไว้ว่าผู้ที่ได้รับเลือกจะอยู่ในตำแหน่งได้นานเท่าไร ถึงจะเลือกกันใหม่ เท่าที่เป็นอยู่ทั่วไปมีระยะเวลาดังแต่ 2-5 ปี
- (5) ผู้ที่ไปเลือกตั้งและสมัครรับเลือกตั้ง มีสิทธิเสมอภาคและใช้สิทธิได้ทั้งถึง (Equal and Universal Suffrage)

2) การมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างอื่น ในระบอบประชาธิปไตยนั้นประชาชนจะต้องสนใจในเรื่องราวที่อยู่ล้อมรอบตัวเอง เฉพาะอย่างยิ่งสนใจเรื่องการเมือง เช่น คอยติดตามดูว่าบทบาทของรัฐบาลและฝ่ายต่างๆ ในวงการปกครองและบริหารเป็นไปอย่างไร และอาจมีการแสดงความคิดเห็นเป็นครั้งคราวโดยผ่านองค์กรต่างๆ เช่น ทางเจ้าหน้าที่ของรัฐ สื่อมวลชนต่างๆ พรรคการเมือง (politics parties) กลุ่มผลประโยชน์ (interest group) หรือกลุ่มอิทธิพล (pressure group)

ต่างๆ ตามวิถีทางของกฎหมายและความควรไม่ควร ย่อมเป็นการสนับสนุนการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเป็นอย่างดี ดังนั้น ประชาชนในระบอบประชาธิปไตยจึงควรต้องสนใจในพรรคการเมือง และกลุ่มผลประโยชน์ โดยเข้ามีส่วนร่วมในลักษณะต่างๆ พอสมควร และโดยรู้ข้อเท็จจริง

3) การถือหลักตัดสินใจโดยเสียงข้างมาก ที่เคารพสิทธิเสียงของคนข้างน้อยเนื่องจากมนุษย์เราต่างจิตต่างใจ จะหาความเป็นเอกฉันท์ในทุกเรื่องนั้นลำบาก

4) เชื่อในหลักเสรีภาพ เสรีภาพในระบอบประชาธิปไตยไม่ได้หมายความว่าทำอะไรก็ได้แต่หมายถึง การที่บุคคลสามารถกระทำหรืองดเว้นการกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดก็ได้ที่ไม่ละเมิดผู้อื่นซึ่งถูกกำหนดโดยกฎหมายที่ได้รับความยินยอมเห็นชอบจากประชาชน โดยตรง หรือโดยอ้อม

5) เชื่อในหลักเสมอภาค เสมอภาคในที่นี้หมายถึง ความเสมอภาคพื้นฐานที่พอจะทำให้ประชาชนในสังคมเดียวกันเท่าเทียมกันได้ในเรื่องสำคัญ มิได้หมายความว่าเท่าเทียมกันทุกเรื่องซึ่งเป็นไปไม่ได้ ความเสมอภาคที่สำคัญ เช่น เสมอภาคตามกฎหมายที่กฎหมายจะต้องใช้กับทุกคนโดยเสมอกัน และโดยยุติธรรม เสมอภาคในโอกาสที่จะใช้ความสามารถที่ตนมีในทางสุจริตได้เต็มที่ เสมอภาคในการได้รับหลักประกันความมั่นคงทางเศรษฐกิจในอัตราหนึ่ง

6) เชื่อในหลักเหตุผล และหลักภราดรภาพของมนุษย์ คือ จะต้องยึดเหตุผลเป็นสำคัญนอกจากนี้ยังต้องรักใคร่ให้ความเคารพซึ่งกันและกันในสังคม จึงจะร่วมมือกันทำประโยชน์แก่สังคมส่วนรวมได้

7) มีรัฐบาลและกลไกของรัฐบาลที่สอดคล้องและดำเนินการตามหลักเกณฑ์สำคัญๆ ดังที่กล่าวในข้อ 1-6 ได้

การปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้น หากจำแนกตามลักษณะการเข้าไปมีส่วนมีเสียงในการบริหารราชการแผ่นดินของประชาชนแล้ว พอจำแนกได้ 3 ประการ คือ

1) การปกครองระบอบประชาธิปไตย ซึ่งประชาชนมีส่วนมีเสียงในการบริหารราชการแผ่นดินโดยตรง (Direct Democracy) ในระบอบประชาธิปไตยแบบนี้ ประชาชนเป็นผู้ใช้อำนาจอธิปไตยในการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินโดยตนเองโดยตรง ไม่จำเป็นต้องมีผู้แทน เช่นการปกครองในกรีกสมัย โกลด์ พุทธกาลและรัฐเล็กๆ บางรัฐในสวิสเซอร์แลนด์ปัจจุบัน อย่างไรก็ตาม แม้การปกครองแบบจะตรงกับ ความหมายของ “ประชาธิปไตย” มากที่สุด ประเทศต่างๆ ในโลกก็ไม่นิยมใช้การปกครองแบบนี้ อีกต่อไป เพราะประเทศต่างๆ มีพลเมืองมากในปัจจุบัน

2) การปกครองระบอบประชาธิปไตย ซึ่งประชาชนมีส่วนมีเสียง ในการบริหารราชการแผ่นดินโดยทางผู้แทน (Indirect Democracy หรือ Representative Democracy) การปกครองแบบนี้ ประชาชนจะเลือกตั้ง ผู้แทนของตน ไปมีส่วนมีเสียงในการบริหารราชการแผ่นดินแทนตน และปวง

ชนทั้งชาติ อันเป็นการปกครองโดยอาศัย เสียงข้างมากของบรรดาผู้แทน ประชาชนทั้งประเทศ เลือกรวมกันเป็นรัฐสภา นั่นเอง ปัจจุบันประเทศส่วนใหญ่ในโลกมีการปกครองแบบนี้

3) การปกครองระบอบประชาธิปไตย ซึ่งประชาชนมีส่วนร่วมมีเสียงในการบริหารราชการแผ่นดินโดยทางกึ่ง ผู้แทนการปกครองแบบนี้ มีหลักการเช่นเดียวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย ซึ่งประชาชนเลือกตั้ง ผู้แทนของตนเอง ไปบริหารราชการแผ่นดิน เพียงแต่ในการปกครองแบบนี้ได้นำเอาวิธีการของการปกครองระบอบประชาธิปไตยโดยตรงมาผู้สมเขา ด้วยทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมมีเสียง ในการบริหารราชการแผ่นดินมากกว่า แบบที่สอง กล่าวคือ แม้ประชาชนจะมีผู้แทนเขา ไปควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินแล้ว ก็ตาม แต่ประชาชนก็ยัง ทรงไว้ ซึ่งสิทธิ 3 ประการ อันได้แก่ (สถาบันปกเกล้า, 2550ก)

(1) สิทธิยับยั้งร่างกฎหมาย (Veto) ซึ่งประชาชนจำนวนหนึ่งตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดมีสิทธิที่จะเขา ชื่อกัน เสนอให้รัฐบาลหาประชามติยับยั้งร่างกฎหมาย ที่ผ่านรัฐสภามาแล้ว ภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้รัฐธรรมนูญ

(2) สิทธิคะแนนเสียงประชามติ (Referendum) ซึ่งเป็นสิทธิของประชาชน ในกรณีที่รัฐบาลขอความเห็นชอบจากประชาชนทั้ง ประเทศว่า (สมควรจะบริหารราชการแผ่นดิน ในเรื่องสำคัญบาง เรื่อง อย่างไรจึงจะเหมาะสมถูกต้อง เช่นร่างกฎหมายใดควรจะใช้ได้หรือไม่ร่างรัฐธรรมนูญควรประกาศใช้ได้หรือไม่)

(3) สิทธิเสนอขอริเริ่ม (Initiative) ซึ่งเป็นสิทธิที่รัฐธรรมนูญบัญญัติให้ประชาชนจำนวนหนึ่งเขาชื่อกันเสนอร่างกฎหมายให้รัฐสภาพิจารณา แต่อำนาจในการพิจารณาว่า สมควรตราร่างกฎหมายดังกล่าวหรือไม่ เป็นสิทธิขาดของรัฐสภา

ปัจจุบันนี้ประเทศส่วนใหญ่ในโลก มีการปกครองระบอบประชาธิปไตย ซึ่งประชาชนมีส่วนร่วม มีเสียงในการบริหารราชการแผ่นดิน โดยทางผู้แทนเกือบทั้งสิ้นแต่บางประเทศก็ได้นำหลักการของระบอบการปกครองซึ่งประชาชนมีส่วนร่วมมีเสียงในการบริหารราชการแผ่นดินโดยทาง กึ่งผู้แทน เช่น การลงคะแนนเสียงประชามติไปใช้ด้วยสำหรับประเทศไทยเรานั้นตั้งแต่ได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง จากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชเป็นระบอบประชาธิปไตยเป็นต้นมา รัฐธรรมนูญทุกฉบับ ถือหลัก การปกครองซึ่งประชาชนมีส่วนร่วมมีเสียงในการบริหารราชการแผ่นดินโดยทางผู้แทนซึ่งหากอยู่ในภาวะปกติผู้แทนนั้น ก็มาจากการเลือกตั้ง และนำเรื่องการลงคะแนนเสียงประชามติมารวมเขาไว้ด้วย แต่ถ้าอยู่ในภาวะวิกฤติ ผู้แทนก็จะมาจากการแต่งตั้งดังเช่นในปัจจุบัน

2.1.3 แนวคิดพื้นฐานของอุดมการณ์

อุดมการณ์ประชาธิปไตย มีแนวคิดบางประการที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับประชาธิปไตย แต่ในที่นี้ เห็นควรคัดเลือกมาเพียง 7 ประการ คือ (สมเกียรติ วันทะนะ, 2551, น.250-266)

1) อำนาจของประชาชน (Popular Sovereignty) คือ อำนาจสูงสุดเด็ดขาดเป็นของประชาชน ก่อให้เกิดความคิดย่อยๆแตกแขนงออกไปได้มากมายที่ผูกพันกับ ประเด็น ประเด็นแรกประชาชน 2 คือใคร และประเด็นที่สอง ประชาชนต้องใช้อำนาจอิสระปกครองประเทศอย่างไร

2) สิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคของปัจเจกบุคคล (Individuals Rights Liberty and Equality) แนวความคิดเรื่องสิทธิและเสรีภาพในโลกปัจจุบัน ได้รับรองไว้ในหลายแหล่งด้วยกันที่สำคัญ ได้แก่ ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (The Universal Declaration of Human Rights) ซึ่ง สมัชชาสหประชาชาติได้ลงมติได้ลงยอมรับและประกาศใช้เมื่อ 1948

3) ฉันทานุมัติ (Consent) ว่าด้วยประชาชนประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอิสระและมีสิทธิ เสรีภาพ รวมทั้งความเสมอภาคที่ใช้อำนาจอิสระปกครอง ถ้าหากปราศจากเสียงซึ่งความยินยอมที่จะถูก ปกครองโดยประชาชนเอง ประชาชนยอมที่จะถูกปกครองในเงื่อนไขใด

4) การเป็นตัวแทน (Representation) ที่กล่าวมาแล้วและเป็นที่ตระหนักกันดีว่าในโลกยุค ใหม่ประชาธิปไตยทางตรง (Direct Democracy) ที่พลเมืองเขา ประชุมกำหนดนโยบายทั้งปวงด้วย ตนเอง ดังนั้น ประชาธิปไตยจึงล้วนถูกเข้าใจกันทั่วไปว่าหมายถึง ประชาธิปไตยแบบผู้แทนหรือ ตัวแทน (Representative Democracy)

5) การปกครองโดยเสียงส่วนใหญ่ (Majority Rule) การปกครองโดยประชาชนก็ย่อม หมายความว่า เป็นการปกครองโดยประชาชนทั้งหมด ไม่ใช่แค่บางส่วนของประชาชนเท่านั้น

6) รัฐบาลที่เปิดเผยและตรวจสอบได้ (Open and Accountable Government) มีความสำคัญ ต่อประชาธิปไตยเพราะช่วยทำให้ประชาชนเห็นได้ ว่ารัฐบาลทำอะไรที่เป็นความสุขร้ายหรือไม่มี การคอร์รัปชันหรือไม่ การตรวจสอบนั้นนักการเมืองเป็นผู้รับผิดชอบต่อจากประชาชน

7) สาธารณะประโยชน์ (Public Interest) ผลประโยชน์ที่ประชาชนโดยส่วนรวมควร จะได้รับนั้น เรียกว่า สาธารณะประโยชน์ซึ่งต่างจากผลประโยชน์ส่วนตัวเราจะกำหนดสิ่งเหล่านี้ให้ เป็นรูปธรรมได้อย่างไรและถึงทุกวันนี้ก็ไม่มีวิ้วว่า จะบรรลุสภาพที่ทุกฝ่ายเห็นพ้องต้องกันอย่าง เป็นเอกฉันท์

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมและการเลือกตั้ง

พฤติกรรม (Behavior) หมายถึง ลักษณะอาการที่แสดงออกมาซึ่งมีความจำเป็นต้องมีสิ่งเร้ามากระตุ้นพฤติกรรมนั้นๆ ซึ่งพฤติกรรมของมนุษย์อาจเป็นลักษณะที่สามารถสังเกตเห็นหรือสามารถใช้เครื่องมือได้ เช่น การเดิน การพูด การเขียน การเต้นของหัวใจ เป็นต้น ส่วนสิ่งเร้าที่มาเป็นตัวกระตุ้นพฤติกรรมนั้นมีทั้งสิ่งเร้าจากภายใน (Internal Stimulus) และสิ่งเร้าจากภายนอก (External Stimulus) สิ่งเร้าภายใน (Internal Stimulus) คือสิ่งเร้าที่มาจากความต้องการทางกายภาพ เช่น ความหิว ความมึนกระหาย ความต้องการทางเพศ ความเจ็บป่วย ซึ่งสิ่งเร้าภายในนั้นจะสามารถมีอิทธิพลสูงสุดในการกระตุ้นเด็กให้แสดงพฤติกรรมตอบสนองต่อสิ่งเร้าเหล่านั้นออกมา และเมื่อเด็กมีพัฒนาการเจริญเติบโตขึ้นสิ่งเร้าภายในก็จะค่อยๆ ลดบทบาทลง สิ่งเร้าภายนอกที่มาจากเด็กเขาไปอยู่ในสังคมที่กว้างขึ้นจะค่อยๆ เข้ามามีบทบาทมากขึ้น และทำการกำหนดว่าควรจะมีพฤติกรรมอย่างไรในสังคม ควรแสดงพฤติกรรมต่อผู้อื่นอย่างไร

มนุษย์จะแสดงพฤติกรรมออกมาก็ต่อเมื่อได้รับสิ่งกระตุ้น โดยตัวที่มากระตุ้นนั้นจะมีอิทธิพลต่อการแสดงออกของบุคคลแตกต่างกันไป มีทั้งทางบวก และทางลบ แต่มนุษย์โดยทั่วไปนั้นจะมีความพึงพอใจสิ่งกระตุ้นทางบวกมากกว่าทางลบ

ในสังคมสมัยใหม่ ประชาธิปไตยในฐานะระบอบการปกครองที่ยอมรับในอำนาจของประชาชนต่อระบบและกระบวนการทางการเมือง อาจจำแนกรูปแบบออกได้ของประชาธิปไตยออกได้เป็น 2 ประเภทด้วยกันคือประชาธิปไตยทางตรง (Direct Democracy) ซึ่งเป็นการลักษณะของการปกครองที่ประชาชนสามารถเขาไปมีส่วนร่วมมีเสียงในการปกครองโดยตรงในกระบวนการกำหนดนโยบายเพื่อบริหารประเทศได้โดยตรง ในรูปของการรวมกลุ่มกันชุมนุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและตัดสินใจเรื่องการเมือง ซึ่งพบเห็นได้บางรัฐเล็กๆ ในสหรัฐอเมริกาในปัจจุบันหรือย้อนหลังลงไปถึงยุคนครรัฐกรีกโบราณ (Ancient Greek) ที่ได้รับการกล่าวอ้างถึงในฐานะต้นแบบแห่งประชาธิปไตยทางตรง แต่ด้วยข้อจำกัดของสังคมสมัยใหม่ ทั้งในเชิงโครงสร้างความสลับซับซ้อนของสังคมและปริมาณคนในสังคมที่มากขึ้น ประชาชนทุกคนจึงไม่อาจสามารถเขาไปมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองได้ทั้งหมด ทั้งยังเป็นการยากลำบากในทางปฏิบัติที่จะสร้างกลไกรองรับการแสดงส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรงของประชาชนทั้งหมดในสังคมได้อย่างรัดกุม จึงได้เกิดรูปแบบของประชาธิปไตยอีกประเภทหนึ่งคือประชาธิปไตยโดยการใช้อำนาจทางอ้อมของประชาชน (สถาบันปกเกล้า, 2550ข)

อุดมการณ์ และนโยบายในการบริหารประเทศและทำหน้าที่พิทักษ์ผลประโยชน์ของตนเอง การเลือกตั้งจึงเป็นกระบวนการแสวงหาทางเลือกในการเมืองปกครองของประชาชนนั่นเอง

2.2.2 คุณค่าของการเลือกตั้ง

การเลือกตั้งนั้น ได้รับการกล่าวถึงว่าเป็นวิธีการที่อาจมีข้อเสียน้อยที่สุดในการที่จะให้คนส่วนใหญ่ได้มีส่วนร่วม หรือมีบทบาทในการปกครองประเทศตามระบอบประชาธิปไตยที่ถือว่าอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน มีคุณค่าหรือคุณประโยชน์สำคัญใน 2 ประการ กล่าวคือ

ประการแรก การเลือกตั้งเป็นการสร้างความชอบธรรม (Legitimacy) ให้กับอำนาจ รัฐบาล หรือผู้ปกครองที่มาจาก การเลือกตั้ง เนื่องจากการเลือกตั้งนั้น เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการให้ประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ได้มีโอกาสคัดเลือктัวแทนไปเป็นรัฐบาลบริหารประเทศ และเมื่อรัฐบาลเข้ามาบริหารประเทศโดยผ่านการเลือกตั้งที่เป็นการแสดงเจตจำนงในการปกครองของประชาชนแล้ว นโยบายสาธารณะซึ่งพิจารณาได้ง่ายๆ ว่าคือสิ่งที่รัฐบาลเลือกที่จะทำหรือไม่ทำ (Dye, 1978) ผู้ใช้อำนาจการเมืองการปกครองซึ่งได้รับอรรถาธิบายจากประชาชนย่อมสามารถกระทำกรต่างๆ ในนามประชาชนได้อย่างเต็มที่ เพราะได้รับอำนาจโดยความนิยมจากประชาชนนั่นเอง

ประการที่สอง การเลือกตั้ง เป็นกลไกแห่งการสืบทอดอำนาจโดยสันติ การเลือกตั้งแต่ละครั้งอาจทำให้มีการเปลี่ยนแปลงนายกรัฐมนตรี หรือเปลี่ยนกลุ่มการเมืองที่เขาทำหน้าที่เป็นรัฐบาล แต่การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากผลของการเลือกตั้งย่อมเป็นการเปลี่ยนตามครรลองและกระบวนการที่รัฐธรรมนูญกำหนด เป็นปรากฏการณ์ธรรมดาที่เกิดโดยสันติวิธี ไม่ทำให้มีปัญหาหรือวิกฤติการณ์ใดๆเกิดขึ้น (สุชุม นवलสกุล, 2542, น.251) เว้นไว้แต่การเลือกตั้งที่ทำให้ได้มาซึ่งผู้แทนประชาชนที่ฉ้อฉล อันส่งผลให้หลายกรณีการเลือกตั้ง มีฐานะเป็นกลไกสืบทอดอำนาจ และเป็นกระบวนการที่ส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อพัฒนาการทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

2.2.3 ความสำคัญของการเลือกตั้ง

ธโรธร ตู๋ทองคำ (2545, น.538-539) ได้จำแนกความสำคัญของการเลือกตั้งไว้ 2 ลักษณะ ดังนี้

1) ความสำคัญของการเลือกตั้งในทางทฤษฎี ในทางทฤษฎีกล่าวได้ว่าทฤษฎีการแบ่งอำนาจ อธิปไตยออกเป็นสามส่วนคืออำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหารและอำนาจตุลาการ มีความเชื่อมโยง กับปรัชญาการเลือกตั้ง กล่าวคือ การเลือกตั้งจะเป็นที่มาของกลไกผู้ใช้อำนาจอธิปไตยในประเทศ ประชาธิปไตย ในความหมายนี้ การเลือกตั้งจึงมีความสำคัญในฐานะที่เป็นการยอมรับในอำนาจของ ประชาชนในการเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ซึ่งได้มีการมอบอำนาจให้กับตัวแทนไปปฏิบัติการ แทนตามกระบวนการและขั้นตอนที่กำหนดไว้ การเลือกตั้งจึงเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนลงคะแนนเสียงได้มีส่วนร่วมทางการเมืองในการเป็นผู้ใช้อำนาจอธิปไตย ด้วยการเลือกตัวแทนเขาไป ทำหน้าที่ในทางนิติบัญญัติ และมีความสัมพันธ์กับอำนาจทางฝ่ายบริหาร ความสำคัญของการเลือกตั้งในทางทฤษฎีที่เป็นไปตามนัยแห่งทฤษฎีประชาธิปไตยแบบคลาสสิก (Classical Democratic Theory) บ่งชี้ให้เห็นว่า การเลือกตั้งเป็นการเลือกรัฐบาลที่จะเข้ามาปกครองประเทศ (อ้างถึงใน พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, 2527, น. 217)

2) ความสำคัญของการเลือกตั้งในทางปฏิบัติ การเลือกตั้งในทางปฏิบัตินี้มีความสำคัญใน ในฐานะที่เป็นสิทธิขั้นมูลฐานของมนุษย์โดยเฉพาะในสังคมประชาธิปไตย อันเห็นได้เด่นชัดจาก บทบัญญัติเชิงบังคับข้อ 21 (1) แห่งปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ซึ่งสรุปใจความสำคัญไว้ว่า “เจตจำนงของประชาชนย่อมเป็นมูลฐานแห่งอำนาจปกครองของรัฐบาล เจตจำนงดังกล่าวต้อง แสดงโดยการเลือกตั้งอันสุจริต ซึ่งจัดขึ้นเป็นครั้งคราว ตามกำหนดเวลาด้วยการลงคะแนนเสียงของ ชายหญิง โดยถือหลักคนละหนึ่งเสียงเท่ากัน และกระทำการลับ ด้วยวิธีการอื่นใดที่รับประกัน ได้ว่าการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งจะเป็นไปโดยเสรี” (พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, 2527, น. 217)

การเลือกตั้งจะเป็นกระบวนการทางปฏิบัติหรือขั้นตอนที่สำคัญของประเทศที่ปกครองด้วย ระบอบเสรีประชาธิปไตย (Liberal Democracy) และในทางปฏิบัตินี้ อาจจัดแบ่งความสำคัญของการเลือกตั้งออกได้เป็น 6 ประการ ประกอบด้วย (สถาบันปกเกล้า, 2550ค)

ประการแรก การเลือกตั้งเป็นกระบวนการทางการเมืองที่เป็นการแสดงออกซึ่งเจตจำนง หรือความต้องการของประชาชนในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง การเลือกตั้งจึงเป็นส่วนสำคัญใน การสร้างความชอบธรรมให้เกิดขึ้นกับระบบการเมือง

ประการที่สอง การเลือกตั้งเป็นกระบวนการทางการเมืองที่มีผลต่อการจัดตั้งรัฐบาลและการ เปลี่ยนแปลงรัฐบาล โดยเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองโดยสันติวิธี ก่อให้เกิดการหมุนเวียนเปลี่ยนผ่านอำนาจ ห่วงกันการผูกขาดอำนาจและการฉ้อราษฎร์บัง

หลวง ในแง่ การเลือกตั้งเป็นการตัดสินใจของ ผู้มีสิทธิออกเสียงหรือประชาชนในรัฐในอันที่จะ กำหนดรัฐบาลนั่นเอง

ประการที่สาม การเลือกตั้งเป็นกลไกสำคัญที่เชื่อมโยงระหว่างสถาบันทางการเมืองกับ ประชาชน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่าเป็นกลไกที่สร้างความเชื่อมโยงระหว่าง โครงสร้างส่วนบน (Super Structure) อันประกอบด้วยรัฐสภา รัฐบาลและศาล กับ โครงสร้างส่วนล่าง (Infra Structure) ซึ่งก็คือประชาชน โดยผ่านการมีส่วนร่วมทางการเมือง ดังนั้นการเลือกตั้งจึงเป็นสิ่งที่สะท้อนถึง ความคิดความเชื่อ และทัศนคติของประชาชน ที่มีต่อการบริหารงานของรัฐบาลและเป็นพันธะ สัญญาที่รัฐบาลจะต้องปฏิบัติตาม โยบายที่ให้ไว้ โยบายของรัฐนี้ นับเป็นสัญญาประชาคม (Social Contract) ที่เป็นผลมาจากการเลือกตั้งทั่วไปอันเป็นส่วนสำคัญต่อการตัดสินใจของผู้มีสิทธิ ออกเสียงเลือกตั้ง

ประการที่สี่ การเลือกตั้งเป็นกระบวนการกลไก และขั้นตอนที่แสดงถึงความเป็น ประชาธิปไตย หรือเป็นสัญลักษณ์ของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งทำให้การเลือกตั้ง เป็นเครื่องมือสำคัญในการป้องกันการใช้ความรุนแรงทางการเมือง การปฏิวัติ รัฐประหาร เมื่อ การเมืองเกิดวิกฤตการณ์ การเลือกตั้งในแง่จึงเป็นเครื่องมือประการหนึ่งที่จะใช้ลดความขัดแย้งลง ได้

ประการที่ห้า การเลือกตั้งก่อให้เกิดบูรณาการทางสังคม และความรู้สึกในทางปฏิบัติที่ต่าง ต้องมีสิทธิหรือหน้าที่ในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การเลือกตั้งเป็นกลไกสำคัญทั้งในทางการเมือง และสังคม ในการสร้างความรู้สึกร่วมกันในการเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย และการเป็นเจ้าของ ประเทศของประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งหรือเป็นกิจของพลเมือง (Civic Duty) ที่พลเมืองใน ประชาคมการเมืองจะต้องปฏิบัติ

ประการที่หก การเลือกตั้งก่อให้เกิดการกลมกลืนทางการเมือง (Political Socialization) ทั้งนี้เพราะมีกิจกรรมทางการเมืองหลายประการที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง โดยเฉพาะการรณรงค์หา เสียง (Vote-gaining Campaign) ซึ่งก่อให้เกิดการเรียนรู้ เกิดการสื่อสารถ่ายทอดความต้องการของผู้ มีส่วนได้ส่วนเสีย และสร้างเสริมการเรียนรู้ระหว่างกันจนนำไปสู่การสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง (Political Culture) ร่วมกันในที่สุด

2.2.4 หลักเกณฑ์พื้นฐานของการเลือกตั้ง

การเลือกตั้งจะมีความหมายและถือว่าเป็นที่มาของความชอบธรรมในอำนาจของรัฐบาล และผู้ปกครองนั้น มีหลักเกณฑ์ที่สำคัญซึ่งมักถูกกำหนดไว้แล้วในกฎหมายรัฐธรรมนูญหรือ

กฎหมายที่มีฐานะเป็นบทบัญญัติสูงสุดแห่งรัฐ โดยมีสถานะเป็นบทรับรองสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนและใช้บังคับการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งหรือลงมติทางการเมืองแทบทุกประเภทพิจารณาจากข้อเขียนของ เมธา สุคบรรทัด(2517, น. 52-58) และ บุญศรี มีวงษ์อุโฆษ (2542, น. 21-29) หลักเกณฑ์พื้นฐานของการเลือกตั้ง สามารถจำแนกได้ในประการสำคัญ ดังต่อไปนี้

1) หลักความอิสระแห่งการเลือกตั้ง (Freedom of Election) หมายถึง การจัดการดำเนินงานเลือกตั้งนั้น ต้องให้เกิดอิสระเสรีแก่ผู้มีสิทธิออกเสียงในการเลือกตั้งอย่างเต็มที่ กล่าวคือทุกคนยอมใช้สิทธิของตนได้โดยอิสระปราศจากการบังคับ ความกดดันทางจิตใจ หรือการกระทำใดๆ รวมทั้งการหาทางป้องกันมิให้มีการกระทำดังกล่าว อันจะมีผลต่อการตัดสินใจออกเสียงเลือกตั้งและเป็นเหตุให้การเลือกตั้งถูกบิดเบือนไปจากเจตจำนงที่แท้จริงของผู้ออกเสียงเลือกตั้งและยังรวมถึงความเป็นอิสระการไม่ไปออกเสียงเลือกตั้งด้วย ซึ่งหมายความว่า หากผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งไม่ประสงค์จะไปใช้สิทธิของตน รัฐบาลก็ไม่อาจที่จะนำมาตราการใดๆ มาบังคับให้ต้องไปเลือกตั้งได้

หลักความเป็นอิสระของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งนี้ ในบางประเทศ เช่น สหพันธรัฐเยอรมัน ยังครอบคลุมไปถึงการเตรียมการเลือกตั้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการหาเสียงเลือกตั้งด้วยเว้นแต่รัฐธรรมนูญของรัฐซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศ จะมีบทบัญญัติระบุให้การไปออกเสียงเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของประชาชน เช่น รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน (พ.ศ.2540) ของประเทศไทย

2) หลักการเลือกตั้งตามกำหนดระยะเวลา (Periodic Election) หมายถึง การเลือกตั้งจะต้องกำหนดให้มีเวลาที่แน่นอนเช่น กำหนดการเลือกตั้งให้มีการเลือกตั้งโดยปกติทุก 4 ปี หรือ 6 ปี ด้วยเหตุที่ต้องการให้ผู้ใช้อำนาจทางการเมืองที่ได้รับมอบหมายจากประชาชนมีความรับผิดชอบมากขึ้นลดอำนาจการผูกขาดและเปิดโอกาสให้บุคคลอื่นได้มีโอกาสเข้าสู่อำนาจทางการเมืองเพื่อประโยชน์ของส่วนร่วมด้วย

3) หลักการเลือกตั้งอย่างแท้จริงหรือการเลือกตั้งที่ยุติธรรม (Genuine Election) กล่าวคือ รัฐบาลมีหน้าที่สำคัญที่จะต้องดำเนินการให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยบริสุทธิ์ตามกฎหมายและเป็น การสะท้อนการแสดงออกซึ่งเจตจำนงที่แท้จริงของประชาชน ด้วยเหตุดังกล่าวจึงต้องจัดให้ราษฎรมีส่วนร่วมในการดำเนินการเลือกตั้งของตนให้ได้มากที่สุด รวมทั้งเปิดโอกาสให้มีการคัดค้านการเลือกตั้งได้ เมื่อเห็นว่าการเลือกตั้งนั้นไม่เป็นไปโดยบริสุทธิ์อย่างแท้จริง

4) หลักการออกเสียงทั่วไป (Universal Suffrage) เป็นการเปิดโอกาสให้มีการออกเสียงเลือกตั้งอย่างทั่วถึง โดยไม่มีการกีดกันหรือจำกัดสิทธิของบุคคลหนึ่งบุคคลใดเป็นพิเศษ โดยอาศัยข้อพิจารณาทางการเมือง เศรษฐกิจหรือสังคม ไม่ว่าจะเป็นเพศ เผ่าพันธุ์ ชาติพันธุ์ ศาสนา ฐานะทางเศรษฐกิจ รายได้ จำนวนภาษีที่จ่าย การถือสิทธิ สถานะทางการศึกษาหรืออาชีพ ความคิดเห็น

ทางการเมือง หรือการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองเพื่อนำมาเป็นเกณฑ์ในการตัดสินบุคคลหนึ่งบุคคลใดว่ามีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งหรือไม่ (บุญศรี มีวงษ์อุโฆษ, 2542, น.23) เว้นแต่บุคคลที่เป็นที่เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายเฉพาะที่กำหนดไว้ เช่น ไม่ให้สิทธิเลือกตั้งแก่เด็ก และบุคคลที่จิตบกพร่องผู้ต้องขัง เป็นต้น

5) หลักการเลือกตั้งอย่างเสมอภาค (Equal Suffrage) หลักการเลือกตั้งอย่างเสมอภาค เป็นหลักการที่สำคัญอย่างหนึ่งซึ่งยอมรับในคุณค่าความเท่าเทียมกันของมนุษย์ ที่อาจกล่าวได้ว่าเป็นการปรับหลักการความเสมอภาคไปใช้ในบริบทของการเลือกตั้ง หลักการนี้มีสาระสำคัญอยู่ว่าบุคคลมีความเสมอภาคกันที่จะได้รับความคุ้มครอง ได้รับการปฏิบัติจากรัฐอย่างเท่าเทียมกันในสาระสำคัญ มิใช่เลือกปฏิบัติเพราะเหตุความแตกต่างเรื่องเหล่ากำเนิด เพศ การนับถือศาสนา เป็นต้น หลักการเลือกตั้งอย่างเสมอภาคนั้น นับเป็นหลักการขึ้นพื้นฐานของการเลือกตั้งที่มีความสำคัญในทางปฏิบัติมากที่สุด โดยมีวัตถุประสงค์ที่สอดคล้องกับหลักทั่วไปของการเลือกตั้งและทำให้การเลือกตั้งมีความสมบูรณ์มากขึ้นในแง่ของการทำให้คะแนนเสียงแต่ละคะแนนของผู้มีสิทธิออกเสียงได้มีโอกาสส่งผลในการเลือกตั้งอย่างเต็มที่ ซึ่งหมายความว่า บุคคลที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งมีสิทธิคนละหนึ่งเสียงและคะแนนเสียงทุกคะแนนมีน้ำหนักเท่ากัน

6) หลักการลงคะแนนลับ (Secret Election) ความเป็นเสรีของการเลือกตั้ง เนื่องจากหากการเลือกตั้งไม่เป็นไปโดยทางลับแล้ว การเลือกตั้งก็จะไม่อาจเป็นไปโดยเสรีได้ ในเชิงหลักการหลักการลงคะแนนลับหมายถึง การให้สิทธิเสรีภาพที่จะลงคะแนน โดยไม่จำเป็นต้องไปบอกผู้อื่นหรือผู้อื่นได้ทราบว่าจะเลือกใคร ทั้งนี้เพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยบริสุทธิ์ ป้องกันการใช้อิทธิพลข่มขู่หรือการให้ของรางวัลแก่ผลคะแนนเสียง

2.2.5 ประเภทของการเลือกตั้ง

การพิจารณาแบ่งประเภทของการเลือกตั้งนั้นอาจใช้หลักเกณฑ์ต่างๆ ได้หลายวิธี เช่น ลักษณะที่มาของการจัดการเลือกตั้ง การกำหนดเขตเลือกตั้ง วิธีการคิดคะแนน โดยพอที่จะสามารถแบ่งประเภทของการเลือกตั้งออกได้เป็น 4 ประเภท คือ (สถาบันพระปกเกล้า, 2550ง)

1) การเลือกตั้งทั่วไป (General Election) คือ การเลือกตั้งที่มีผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งทั่วประเทศมาลงคะแนนเสียงพร้อมๆ กัน เป็นการเลือกตั้งคราวเดียวกันทั่วประเทศ ซึ่งจะเป็นเครื่องวัดกระแสทางการเมืองของประเทศได้เป็นอย่างดี แต่กระนั้นการเลือกตั้งทั่วไปก็ยังเป็นภาพสะท้อนความคิดเห็นและแนวโน้มของกระแสความคิดเห็นทางการเมืองของประชาชนในประเทศ หรือในเขตเลือกตั้งนั้นๆ ได้เป็นอย่างดี

2) การเลือกตั้งซ่อม (By Election) เป็นการเลือกตั้งบุคคลเข้าไปทำหน้าที่แทนในกรณีต่างๆ ตามที่กฎหมายกำหนด เนื่องจากบุคคลนั้นขาดจากสมาชิกภาพ เช่น ตาย ลาออก ถูกถอดถอนออกจากตำแหน่ง เป็นต้น ก็จะมีการเลือกตั้งซ่อมเพื่อให้ได้ผู้แทนประชาชนเข้าไปทำหน้าที่ในตำแหน่งนั้นๆ แทนบุคคลเดิม แต่มีบางกรณีที่มีคำพิพากษา หรือคำวินิจฉัยว่าการเลือกตั้งที่ผ่านมาเป็นไปโดยมิชอบซึ่งเป็นการขาดสมาชิกภาพอีกกรณีหนึ่ง และกำหนดให้เป็นการเลือกตั้งอีกประเภทหนึ่ง เรียกว่า การเลือกตั้งซ้ำ

3) การเลือกตั้งเพิ่ม (Additional-election) เป็นการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนหลายๆ จังหวัด หรือหลายเขตเลือกตั้งในคราวเดียวกัน แต่มิใช่การเลือกตั้งทั่วประเทศ

4) การเลือกตั้งซ้ำ (Re-election) คือการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่อีกครั้งหนึ่งในกรณีที่สภานิติบัญญัติหรือศาลยุติธรรม/ศาลรัฐธรรมนูญ อันรวมไปถึงองค์การที่ทำหน้าที่ตรวจสอบการเลือกตั้งที่กฎหมายให้อำนาจไว้วินิจฉัยว่าการเลือกตั้งนั้นเป็นโมฆะ หรือผิดต่อบทกฎหมายและได้มีคำสั่งที่ขอบให้เพิกถอนเพื่อให้มีการเลือกตั้งใหม่แทนตำแหน่งที่พ้นไป ซึ่งอาจจะเป็นรายบุคคลหรือรายเขตเลือกตั้งก็ได้

การเมืองเลือกตั้งของสังคมกลุ่มก็เป็นเกณฑ์อีกประการหนึ่งที่ใช้เพื่อจำแนกรูปแบบหรือชนิดของการเลือกตั้ง ซึ่งใช้กันน้อยในการเลือกตั้งในประเทศสหรัฐอเมริกา เทอร์เนอร์และคณะ (Turner et al., 1996, p.214) ได้จำแนกประเภทของการเลือกตั้งตามเกณฑ์ไว้ 2 ประเภท คือ การเลือกตั้งแบบอิงสังกัด (Partisan Election) เป็นการเลือกตั้งที่ปรากฏในระดับชาติหรือระดับประเทศ และการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นบางตำแหน่ง ได้แก่ การเลือกตั้งประธานาธิบดี วุฒิสมาชิก ผู้แทนราษฎร ผู้ว่าการรัฐ สมาชิกสภานิติบัญญัติ นายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเมือง เป็นต้น กับอีกประเภทหนึ่งคือ การเลือกตั้งแบบไม่อิงสังกัด (Non-partisan Election) เป็นแบบที่ผู้สมัครไม่ได้อิงสังกัดซึ่งในบางรัฐใช้เป็นรูปแบบของการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี สมาชิกสภาเมือง หรือแม้แต่คณะกรรมการบริหารโรงเรียนในท้องถิ่นก็ใช้รูปแบบนี้ เทอร์เนอร์กล่าวไว้ด้วยว่ามากกว่าหนึ่งในสามของรัฐและท้องถิ่นต่างๆ ของอเมริกา รวมทั้งการเลือกผู้พิพากษาศาลแห่งรัฐ ใช้ลักษณะการเลือกตั้งแบบไม่อิงสังกัด ทั้งนี้แต่ละประเภทของการเลือกตั้งดังกล่าว ต่างก็มีข้อดีข้อเสียด้วยกันทั้งสิ้น

2.2.6 กระบวนการตัดสินใจเลือกตั้ง

สิ่งสำคัญก่อนที่จะมีการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งก็คือ กระบวนการตัดสินใจเลือกตั้ง การทำความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจออกเสียงเลือกตั้งในบทความนี้ได้หยิบยกเอาผลการศึกษางานส่วนมานาเสนอ อันได้แก่ กระบวนการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ปรากฏผลการศึกษาไว้จำนวนมากกระทั้งยากจะหยิบยกมากล่าวถึงได้ทั้งหมด อย่างไรก็ตาม ผลงานการศึกษาแทบทั้งหมดทำให้เราได้เห็นกระบวนการตัดสินใจเลือกตั้งที่สามารถจำแนกออกเป็น 4 ขั้นตอนดังต่อไปนี้ (บุญศรี มีวงษ์อุโฆษ, 2542, น.103-105)

ขั้นตอนที่ 1 การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งและข่าวสารเกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้งขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนแรกของกระบวนการตัดสินใจเลือกตั้ง ซึ่งจะเริ่มจากการได้รับข่าวสารว่าจะมีการเลือกตั้ง ข่าวสารเกี่ยวกับการสมัครรับเลือกตั้ง ข่าวสารเกี่ยวกับตัวผู้สมัครรับเลือกตั้ง และข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายต่างๆ ของพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งในแง่ประเด็นของการศึกษากระบวนการออกเสียงเลือกตั้งในขั้นตอนนี้พบว่า มีหัวข้อที่แตกต่างกันไป เช่นการศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งที่ผลการศึกษานี้พบว่า มีหัวข้อที่แตกต่างกันไป เช่นการศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งที่ผลการศึกษานี้พบว่า มีหัวข้อที่แตกต่างกันไป เช่นการศึกษาในประเด็นว่าข่าวสารต่างๆ ในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งเกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือเกี่ยวกับพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งประชาชนเลือกรับในลักษณะใดและมีการนำข่าวสารนั้นไปเป็นหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งให้เหลือเท่ากับจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ต้องการจะลงคะแนนเสียงหรือไม่ เพียงใด เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 2 เป็นขึ้นของการสร้างหลักเกณฑ์และให้น้ำหนักของหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกตั้ง ในขั้นตอนนี้ เมื่อผลคะแนนเสียงยอมรับว่าจะต้องมีการตัดสินใจและได้รับข่าวสารต่างๆ เกี่ยวกับตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือนโยบายของพรรคการเมืองที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งสังกัดอยู่ หรือผลลงคะแนนเสียงที่ผูกพันกับพรรคการเมืองหรือผูกพันกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง ก็จะสร้างหลักเกณฑ์ในการที่จะคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ตนเองถูกใจมากที่สุดให้เหลือจำนวนเท่ากับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พึงมีได้หรือเท่าที่ตนเองต้องการจะลงคะแนนเสียงได้ผู้ลงคะแนนเสียงก็จะสามารถสร้างหลักเกณฑ์ของตนเองว่าในการลงคะแนนเสียงครั้งนี้จะให้ความสำคัญกับพรรคการเมืองหรือให้ความสำคัญกับคุณสมบัติส่วนตัวของบุคคล กระนั้น การที่ผู้มีสิทธิออกเสียงจะลงคะแนนเลือกตั้งผู้ใด และโดยใช้หลักเกณฑ์ใดเป็นองค์ประกอบการตัดสินใจนั้นย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัย

หลายประการเช่น ความรู้ความเข้าใจ และประสบการณ์ทั้งจากเรียนรู้ด้วยตนเอง หรือแหล่งความรู้รอบตัว และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับบุคคลอื่น กระบวนการออกเสียงเลือกตั้งของบุคคลในขั้นตอนนี้ เกิดขึ้นต่อเนื่องมาจากการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งเพื่อให้ ผลคะแนนเสียงเห็นชอบกับตัวผู้สมัครรับทราบข่าวสารต่างๆ ทั้งในด้านส่วนตัวของผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือ นโยบายของพรรคการเมืองไปยังประชาชนผลคะแนนเสียงเลือกตั้ง ภายหลังจากนั้น ประชาชนผู้ลงคะแนนเสียงก็จะเริ่มประเมินข่าวสารต่างๆ ที่ได้รับมานั้นสอดคล้องกับหลักเกณฑ์หรืออุดมการณ์ของผลคะแนนเสียงหรือไม่ ผลคะแนนเสียงบางคนอาจจะได้ให้ความสำคัญกับนโยบายของพรรคการเมือง บางคนให้ความสำคัญกับคุณสมบัติส่วนตัวของผู้สมัครรับเลือกตั้ง

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินและการจัดลำดับผู้สมัครรับเลือกตั้ง เมื่อได้กำหนดหลักเกณฑ์ต่างๆ และให้มีน้ำหนักของหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการลงคะแนนเสียงตามที่ผลคะแนนเสียงใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้สมัครผู้สมัครเลือกตั้งแล้ว จากนั้นจะเป็นการประเมินผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่ละคน (หรือเท่าที่ผู้ลงคะแนนเสียงจะประเมิน) ว่าตามหลักเกณฑ์ที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น ผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่ละคนควรได้รับการประเมินตามการประเมินของ ผลคะแนนเสียงแต่ละคน

ขั้นตอนที่ 4 การตัดสินใจสุดท้ายที่จะลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครคนใดคนหนึ่ง ในขั้นตอนนี้ตามปกติแล้ว ผลคะแนนเสียงจะตัดสินใจลงคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครที่มีคะแนนรวมจากการประเมินมากที่สุด แต่ในขั้นตอนนี้อาจจะมีเหตุการณ์บางอย่างเข้ามาทำให้การตัดสินใจที่เกิดจากการประเมินผลครั้งแรกเปลี่ยนแปลงไป เช่น ผลลงคะแนนเสียงบางคนอาจจะลงคะแนนเสียงเลือกตั้งตามอิทธิพลของอารมณ์ชั่ววูบ คำนั่นสัญญา สิ่งของหรือ เงินทอง ที่ได้รับจากหัวหน้าผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือจากผู้สมัครรับเลือกตั้งหน้าที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งของคนไทย

2.2.7 การหาเสียงเลือกตั้ง

การหาเสียงเลือกตั้ง คือ การพยายามหาวิธีการต่างๆ เพื่อให้ผู้สมัครได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เพื่อเขาไปทำหน้าที่ผู้แทนในสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งมีแนวคิดพื้นฐานในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ดังนี้ (ศรุดา สมพอง, 2550, น. 3-5)

1) การจัดองค์กรในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

1.1) การจัดองค์กรในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งอย่างไม่เป็นทางการ เป็นแนวทาง จัดองค์กรที่อาศัยภาพของ ปัจเจกบุคคลเป็นหลักการดำเนินงานในการรณรงค์หาเสียงจะ

อาศัยความสัมพันธ์ส่วนตัวระหว่างผู้สมัคร กับญาติมิตร เพื่อนฝูง โดยไม่มีการจัดแบ่งหน้าที่ของบุคลากรอย่างชัดเจน เป็นระบบ เป้าหมายจะเป็นกลุ่มญาติพี่น้อง เพื่อนฝูงรู้จักเป็นอันดับแรก คะแนนเสียงที่ผู้รับสมัครหวังจะได้เป็นกอบเป็นกำ คือ คะแนนเสียงของผู้ที่อยู่ในชนบทที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและการศึกษาที่ไม่สูงนัก โดยการจัดตั้งจากระบบหัวคะแนน โดยมีรูปแบบของการจัดองค์กรในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ดังนี้

รูปที่ 2.1 รูปแบบของการจัดองค์กรอย่างไม่เป็นทางการในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

ที่มา: ศรีดา สมพอง, 2550, น. 3

1.2) การจัดองค์กรในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งอย่างเป็นทางการหรือเป็นระบบ เป็นการปรับปรุงระบบและให้ความสำคัญเกี่ยวกับองค์กรมากขึ้นมีการแบ่งงาน แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ มีโครงสร้างหน้าที่แตกต่างกันตามภารกิจที่ปฏิบัติ มีเป้าหมายงานของแต่ละหน่วยงานชัดเจนยิ่งขึ้น แต่ ก็มีปัญหาในการโต้แย้งการปฏิบัติงานเป็นระบบทางการมากเกินไป รูปแบบของการจัดองค์กรในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งมีรูปแบบดังต่อไปนี้

รูปที่ 2.2 รูปแบบของการจัดองค์กรในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งอย่างเป็นทางการหรือเป็นระบบ

ที่มา: ศรีดา สมพอง, 2550, น. 4

อย่างไรก็ตาม รูปแบบของการจัดองค์กรในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ในทุกรูปแบบที่กล่าวมาข้างต้นจะมีทั้งข้อดีและข้อเสียควบคู่กัน ไป ดังนั้นในการจัดองค์กรรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งที่ดี และมีความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน เหมาะสมกับทุกสภาพพื้นที่ ควรมีการใช้ทั้ง 2 ระบบในองค์กรเดียวกัน ดังนี้

รูปที่ 2.3 รูปแบบการผสมผสานระหว่างการจัดองค์กรในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งอย่างไม่เป็นทางการ กับการจัด องค์กรในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งอย่างเป็นทางการหรือเป็นระบบ
ที่มา: ศรีดา สมพอง, 2550, น. 4

นอกจากนี้การหาเสียงที่ยังมีรูปแบบที่ไม่เปิดเผยอีกหลายรูปแบบ เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องทำการศึกษาวิจัย เช่น การใช้อิทธิพล บารมี และหัวหน้าคน อาจแบ่งเป็นลักษณะดังนี้

1) ผู้มีอิทธิพลเป็นผู้ที่กว้างขวาง มีบุญบารมีเป็นที่นับถือในจังหวัดโดยเป็นผู้สามารถให้การช่วยเหลืออนุเคราะห์พึ่งพาแก่ประชาชนในเขตนั้นๆ ตลอดจนการให้ความร่วมมือกับหน่วยราชการต่างๆ ในเขตนั้น ซึ่งลักษณะดังกล่าวเป็นความสัมพันธ์ส่วนตัวที่ผู้มีอิทธิพล จะให้การสนับสนุนแก่ผู้สมัครในเขตอิทธิพล โดยอาจให้การสนับสนุนทั้งด้านกำลังเงิน เครือข่าย กำลังคน วัสดุและประกาศให้คนได้ทราบ

2) หัวหน้าคน ผู้มีอิทธิพลอาจเป็นหัวหน้าคนไปในตัว หรือบางครั้งก็อาจไม่ใช่เป็นผู้มีอิทธิพลอาจเป็นผู้นำท้องถิ่นหรือเป็นคนสนิทกับผู้สมัครเลือกตั้ง หัวหน้าคนมีทั้งหัวหน้าคนหลักหรือหัวหน้าคนรองระดับล่าง ซึ่งปัจจัยเรื่องเงินได้เขามามีอิทธิพลต่อการเลือกตั้ง การใช้จ่ายเงินในการเลือกตั้งจึงเป็นสงหลักเลี่ยงไม่ได้ ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ส.ส. จำเป็นต้องติดต่อหัวหน้าคน โดยอาศัยความสัมพันธ์ส่วนตัว ทำให้เกิดลักษณะผู้อุปถัมภ์ขึ้น การได้เป็นตัวแทน คือ ตัวแทนของคนกลุ่ม

น้อยที่มั่งคั่ง ทำให้การเป็นตัวแทนไม่เป็นตัวแทนที่แท้จริง (พงษ์สนธิ คุณณะลา, 2536, น.23) ส่งผลให้ตัวแทนเหล่านี้เป็นตัวแทนของกลุ่มบางกลุ่มเท่านั้น ลักษณะการเป็นตัวแทนตัวแทนตามความเข้าใจของประชาชนแล้วก็คือการเป็นผู้อุปถัมภ์เอง ซึ่งการวิจัยครั้งนี้คงเป็นประโยชน์มากขึ้น ถ้าหากการศึกษาในเรื่องห้วคะแนนในระบบการเลือกตั้งได้ห้วคะแนนที่มีอุดมการณ์เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งการเลือกตั้งไม่มีคุณสมบัติเท่ากับการเป็นตัวแทน และการเป็นตัวแทนต่างหากที่เป็นหัวใจของระบบการเมืองการปกครองระบบประชาธิปไตย ดังนั้น การเป็นตัวแทนจึงสามารถนำมาประเมินบทบาทและหน้าที่ของการเป็นตัวแทนก็จะสอดคล้องต่อเนื่องและมีเอกภาพ บทบาทหน้าที่ของตัวแทนก็จะไปตามหลักการที่ควรจะเป็น

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับผู้อุปถัมภ์และ ผู้รับอุปถัมภ์

จากการศึกษาพฤติกรรมที่สำคัญของห้วคะแนนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครศรีธรรมราชจะพบว่าโครงสร้างทางการเมืองไทย โดยเฉพาะประเด็นของพฤติกรรมหรือการกระทำ บทบาทของคนในสังคม โดยเฉพาะพฤติกรรมของห้วคะแนน ซึ่งเป็นผู้นำท้องถิ่นจะมีลักษณะบทบาทเป็นผู้อุปถัมภ์และผู้รับอุปถัมภ์ (Patron-client Structure) ซึ่งแนวความคิดนี้มีความเห็นว่าสังคมที่กำลังพัฒนาบางแห่งนั้น ความสัมพันธ์เฉพาะตัวระหว่างบุคคลทั้งสองคน ซึ่งไม่มีลักษณะของกลุ่มในความหมายที่แท้จริง การศึกษาแนวคิดนี้จะได้นำมาใช้เป็นตัวแบบในการศึกษาระบบการเมือง และความสัมพันธ์ทางการเมืองในสังคมที่กำลังพัฒนา ซึ่งเป็นสังคมที่มีความแตกต่างอย่างมากในด้านสถานะทางสังคมความมั่นคงและอำนาจแนวคิดเกี่ยวกับผู้อุปถัมภ์และผู้รับอุปถัมภ์ (Patron-client Model) นั้นเป็นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ระหว่างคนสองฝ่ายที่เรียกว่า Dyad ซึ่งต่างช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในความสัมพันธ์ที่ไม่เท่าเทียมกัน ซึ่งความหมายว่าผู้อุปถัมภ์จะอยู่ในฐานะที่สูงกว่าในเชิงเศรษฐกิจ การช่วยเหลือต่างๆ ตลอดจนถึงให้ความคุ้มครองและที่สำคัญ คือ ความสัมพันธ์แบบนี้อยู่บนพื้นฐานความสัมพันธ์ส่วนตัวเป็นหลักซึ่งแต่ละฝ่ายในสังคมจะมีอิสระที่จะเลือกผู้อุปถัมภ์ หรือผู้อุปถัมภ์เลือกผู้รับอุปถัมภ์ และยังมีอิสระในการกำหนดจำนวนบุคคลที่เขามีความสัมพันธ์ด้วยและความสัมพันธ์ในรูปนี้อาจสิ้นสุดลงเมื่อไหร่ก็ได้ หากมีการตอบแทนที่แต่ละฝ่ายได้รับไม่คุ้มค่าที่เขาจะเป็นผู้อุปถัมภ์หรือผู้รับอุปถัมภ์ ผู้ใดอุปถัมภ์อาจผลไปหาผู้อุปถัมภ์คนใหม่ และผู้อุปถัมภ์ก็เลิกให้ผลประโยชน์แก่ผู้รับอุปถัมภ์

2.3.1 ลักษณะพิเศษของความสัมพันธ์แบบผู้อุปถัมภ์และผู้รับอุปถัมภ์

- 1) การใช้ประโยชน์ในทรัพย์สินร่วมกัน โดยแต่ละคนต่างช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งทรัพย์สินอาจเป็นของบุคคลเดียว หรืออยู่ในรูปการควบคุมของบุคคลคนเดียว
- 2) ความสัมพันธ์ดังกล่าว การใช้สิทธิพิเศษต่อบางคนไม่เท่าเทียมกันอยู่ในลักษณะความสัมพันธ์อยู่ที่ความใกล้ชิด
- 3) เป็นความสัมพันธ์ที่มีลักษณะเปราะบาง ขึ้นอยู่กับตัวบุคคล ดังนั้นเสถียรภาพของความสัมพันธ์จะอยู่ที่การต่อเนื่องของการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ต่อกันของตัวบุคคล
- 4) การแลกเปลี่ยนผลประโยชน์เฉพาะเจาะจงกันเป็นส่วนตัวและเป็นสิ่งแลกเปลี่ยนเฉพาะส่วนตัวโดยตรงเท่านั้น

จากความสัมพันธ์แบบนี้ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ทางการเมือง และมีลักษณะพิเศษแตกต่างไปจากโครงสร้างทางการเมืองแบบกลุ่ม ดังนี้

- 1) ระบบผู้อุปถัมภ์หรือผู้นำท้องถิ่นเพียงคนเดียว
- 2) การก่อตัวและโครงสร้างของระบบผู้นำ (ผู้อุปถัมภ์) เป็นจุดศูนย์กลางและผู้นำเป็นคนที่ก่อให้เกิดความสัมพันธ์
- 3) ความสัมพันธ์เป็นไปในแนวดิ่ง ความรู้สึกร่วมกันระหว่างผู้รับอุปถัมภ์ซึ่งต่างถือว่ามีผู้อุปถัมภ์คนเดียว
- 4) วัตถุประสงค์ที่ผู้อุปถัมภ์และผู้รับอุปถัมภ์ลงความสัมพันธ์ไว้ต่อกัน ได้แก่ การแสวงหาผลประโยชน์ของแต่ละฝ่าย
- 5) ผลประโยชน์ที่แต่ละฝ่ายแสวงหา ผันแปรไปตามความแตกต่างทางฐานะ เช่น ผู้อุปถัมภ์ต้องการอำนาจและชื่อเสียง เกียรติยศ ส่วนลูกน้องต้องการเงินและความคุ้มครอง
- 6) สายใยแห่งความสัมพันธ์ขึ้นอยู่กับตัวบุคคล เสถียรภาพของความสัมพันธ์จะอยู่ที่การต่อเนื่องของการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ ความสัมพันธ์ดังกล่าวอาจสิ้นสุดเมื่อการตอบแทนผลประโยชน์ไม่ได้รับตามความคาดหวัง
- 7) ความสัมพันธ์รูปแบบนี้ขึ้นอยู่กับความมั่งคั่งและอำนาจของผู้อุปถัมภ์ว่าผู้อุปถัมภ์สามารถควบคุมผลประโยชน์และการแบ่งสรรผลประโยชน์นั้น
- 8) ความสัมพันธ์รูปแบบนี้ประกอบไปด้วยการมีผู้อยู่ใต้อุปถัมภ์มากมายหลายชั้น ตั้งแต่อยู่ใกล้ชิดผู้อุปถัมภ์มากที่สุด ไปจนถึงผู้รู้สึกคุ้นเคยกันเพียงเล็กน้อย ความสัมพันธ์ดังกล่าวต้องมีการพบปะติดต่อกันอย่างใกล้ชิด

2.4 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับ “หัวคะแนน”

หัวคะแนนเป็นบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีความสำคัญในการที่จะเป็นตัวกลางระหว่างพรรคการเมืองและผู้สมัครรับเลือกตั้งกับผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ชาตรี จันทร์วีระชัย (2532, น. 695) ได้กล่าวไว้ว่าการจะเป็นหัวคะแนนไม่ใช่เรื่องของการบีบบังคับ แต่เป็นเรื่องของผลประโยชน์ การตอบแทนบุญคุณ น้ำใจ ความพอใจ ดังนั้น หัวคะแนนจึงเป็นตัวกลางในการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ระหว่างคะแนนเสียงสนับสนุนกับผลประโยชน์ในหลายๆ ด้าน ในขณะที่ผู้สมัครต้องการคะแนนเสียงสนับสนุนเมื่อมีการเลือกตั้ง หัวคะแนนช่วยผู้สมัครหาคะแนนเสียง โดยที่อาจจะหวังทรัพย์สินเงินทอง หรือความช่วยเหลือด้านอื่นๆ จากผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นการตอบแทนในทำนองเดียวกัน หัวคะแนนกับผู้เลือกตั้งก็มีความสัมพันธ์กันในเชิงการแลกเปลี่ยนด้วยเช่นกัน โดยมีบรรทัดฐานของการให้และการรับ กล่าวคือ ผู้รับจะมีความผูกพันในการให้ตอบ ซึ่งเป็นจิตสำนึกของคนไทยที่ว่าถ้ารับของเขามาแล้ว ถ้าไม่ไปลงคะแนนเสียงให้ก็จะไม่สบายใจหรือรู้สึกเป็นบาป ดังนั้นหัวคะแนนจึงเป็นบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่อยู่ระหว่างผู้สมัครและประชาชนผู้เลือกตั้ง

หัวคะแนนนั้นประกอบไปด้วยบุคคลหลายสาขาอาชีพ ซึ่งแตกต่างกันในด้านความสามารถในการควบคุมคะแนนเสียงให้แก่ผู้สมัครส่วนใหญ่เป็นชนชั้นนำในท้องถิ่น ชาตรี กล่าวคือ บุคคลเหล่านี้อาจจะเป็นผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี มีตำแหน่งหน้าที่ที่เป็นทางการในชุมชน โดยการเลือกตั้ง เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กรรมการหมู่บ้าน สมาชิกสภาจังหวัดสมาชิกสภาเทศบาล กรรมการสุขาภิบาล กรรมการสภาตำบล เป็นต้น เป็นผู้นำทางศาสนา เช่น เจ้าอาวาส พระภิกษุ เป็นเจ้าหน้าที่ หรืออดีตเจ้าหน้าที่ของรัฐ เช่น ปลัดอำเภอ พัฒนาการ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ครู ฯลฯ เป็นคนสูงอายุในหมู่บ้าน หรือเป็นบุคคลที่อุทิศร่างกายและทรัพย์สินช่วยเหลือกิจกรรมของชาวบ้าน หมู่บ้าน หรือชุมชนนั้นๆ อยู่เสมอ

ในเรื่องของการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ของหัวคะแนน ระหว่างหัวคะแนนกับผู้สมัครรับเลือกตั้งและกับผู้เลือกตั้งนั้น ส่วนใหญ่เป็นการแลกเปลี่ยนที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความสัมพันธ์ส่วนตัว มีความไว้วางใจและพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน กลุ่มหัวคะแนนในฐานะเป็นตัวกลางในการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์นั้น ส่วนใหญ่รู้จักคุ้นเคยกับผู้สมัครและกับผู้เลือกตั้งในชุมชนมาก่อน ความสัมพันธ์ส่วนตัวเปรียบเสมือนพลังที่ผูกหรือยึดให้ทำกิจกรรมร่วมกันได้ (กนก วงษ์ตระหง่าน, 2529, น.350-351)

พิชัย แก้วสำราญ และคณะ (2530, น. 105-106) ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างหัวคะแนนกับผู้สมัคร ในทำนองเดียวกันว่า อาจเป็นความสัมพันธ์แบบเครือญาติและการเป็นเพื่อนที่คอยช่วยเหลือสนิทสนมกันมาก่อน ผู้สมัครอาจเคยช่วยเหลือในเรื่องการเงิน การติดต่อกับทางราชการ และเรื่องอื่นๆ ยามที่หัวคะแนนเดือดร้อนเขาอาจปกป้องหัวคะแนนเมื่อถูกคุกคามจากทางราชการ กลุ่มอิทธิพลท้องถิ่นและนักเลง ในทางกลับกันหัวคะแนนอาจพยายามช่วยเหลือผู้สมัครในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง การให้ข่าวสารทางการเมืองแก่ประชาชนและผู้สมัคร ทั้งนี้เพราะจิตสำนึกของการรู้สึกเป็นหนี้บุญคุณ ความสัมพันธ์ระหว่างหัวคะแนนกับผู้สมัครจึงเป็นความสัมพันธ์ส่วนตัวที่ค่อนข้างจะมั่นคงและน้อยกับความไว้นื้อเหนื่อใจกันและกัน ผู้สมัครใช้เงินเป็นค่าใช้จ่ายในการหาเสียงเลือกตั้งแก่หัวคะแนน เขาก็มั่นใจว่าเงินดังกล่าวจะไม่ถูกนำไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัวของหัวคะแนน ในทางกลับกัน หัวคะแนนเมื่อช่วยเหลือผู้สมัครในการหาเสียงก็เชื่อว่าในยามที่เขาเดือดร้อน เขาก็สามารถขอความช่วยเหลือจากผู้สมัครได้เหมือนแต่ก่อน ความมั่นคงในความสัมพันธ์อันยาวนานระหว่างหัวคะแนนกับผู้สมัครก็ยากที่จะแตกสลาย เขาจะต้องพึ่งพาอาศัยกันแลกันต่อไปเรื่อยๆ ตามความคาดหวังว่าแต่ละฝ่ายจะสามารถให้ผลประโยชน์แก่เขาได้ในยามที่เขาต้องการ

2.4.1 ประเภทของหัวคะแนน

เพิ่มพงษ์ เชาวลิต (2533, น.85-86) ได้แบ่งประเภทของหัวคะแนนโดยเน้นระดับตามลำดับของความใกล้ชิดกับผู้สมัคร สามารถแบ่งหัวคะแนนได้ 3 ประเภท ได้แก่

1) กลุ่มหัวคะแนนที่เป็นเครือญาติพี่น้องของผู้สมัคร โดยทั่วไปถือเป็นกลุ่มบุคคลที่มีความผูกพันกับผู้สมัครมากที่สุด จากการอาศัยความสัมพันธ์นั้นที่เครือญาติทำให้มีผลประโยชน์ร่วมกับผู้สมัคร และมีส่วนช่วยเหลือผู้สมัครในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งทุกรูปแบบมากที่สุด ความผูกพันดังกล่าวมีผลให้หัวคะแนนเหล่านี้มีความซื่อสัตย์ต่อผู้สมัครมากที่สุดเช่นเดียวกัน

2) กลุ่มหัวคะแนนที่เป็นเพื่อนฝูง หรือเป็นกลุ่มคนที่รู้จักกับผู้สมัครโดยตรง กลุ่มบุคคลประเภทนี้ ไม่ใช่เครือญาติกับผู้สมัครแต่เป็นบุคคลที่ผู้สมัครรู้จักโดยตรง การช่วยเหลือผู้สมัครหาเสียงเลือกตั้งจะมากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับความผูกพันต่อผู้สมัครเป็นประการสำคัญอีกด้วย

3) กลุ่มหัวคะแนนที่ได้รับการแนะนำมาอีกต่อหนึ่ง หัวคะแนนประเภทนี้ไม่มีความผูกพันโดยตรงกับผู้สมัคร หากแต่ได้รับคำแนะนำมาจากกลุ่มหัวคะแนนประเภทที่ 1 หรือที่ 2 จากความผูกพันที่น้อยกว่ากลุ่มหัวคะแนน 2 ประเภทแรก อาจประเมินในขั้นต้นว่าอาจจะมิปัญหาต่อความมั่นคงในการรักษาคะแนนเสียงให้แก่ผู้สมัคร ศรีสมภพ จิตรภิรมย์ศรี (2531, น.27-34) ได้แบ่งประเภทของหัวคะแนนไว้ดังนี้

1) แบ่งโดยยึดหลักความสัมพันธ์กับผู้สมัคร สามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1.1) ประเภทกลุ่มหัวคะแนนที่เป็นเครือญาติของผู้สมัคร เป็นกลุ่มบุคคลที่มีความผูกพันกับผู้สมัครมากที่สุด และมีส่วนช่วยเหลือผู้สมัครในการหาเสียงทุกรูปแบบมากที่สุดความผูกพันดังกล่าวมีผลให้หัวคะแนนในกลุ่มนี้มีความซื่อสัตย์ต่อผู้สมัครมากที่สุด

1.2) ประเภทกลุ่มหัวคะแนนที่เป็นเพื่อนหรือเป็นกลุ่มคนที่รู้จักกับผู้สมัครโดยตรง บุคคลกลุ่มนี้จะช่วยเหลือผู้สมัครในการหาเสียงมากน้อยอย่างไรขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ที่ผู้สมัครมีต่อเขาเป็นสำคัญ

1.3) ประเภทกลุ่มหัวคะแนนที่ได้รับการแนะนำมา หัวคะแนนประเภทนี้ไม่มีความสัมพันธ์โดยตรงกับผู้สมัคร แต่ได้รับคำแนะนำมาจากกลุ่มหัวคะแนนประเภทแรกและประเภทที่สอง

2) แบ่งประเภทหัวคะแนนตามสาขาอาชีพ ได้แก่

2.1) กลุ่มข้าราชการหรืออดีตข้าราชการ เป็นกลุ่มที่มีอำนาจ อิทธิพลสูง มีคนเคารพนับถือมากในท้องถิ่นนั้นๆ และเป็นตัวเชื่อมโยงไปถึงหัวคะแนนอื่นๆ ด้วย ข้าราชการพวกนี้นอกจากมีส่วนสนับสนุนด้านการหาคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครแล้ว ยังอาจให้ความช่วยเหลือในด้านกลวิธีในการหาคะแนนเสียงอย่างไม่ชอบมาพากลอีกด้วย ข้าราชการบางกลุ่ม โดยเฉพาะที่มีสายการบังคับบัญชาที่เด็ดขาด มีการรวมตัวกันเป็นกลุ่มก้อน สามารถสั่งการให้ผู้ใต้บังคับบัญชาลงคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครที่ตนสนับสนุนได้

2.2) กลุ่มผู้นำท้องถิ่นที่ได้รับการแต่งตั้งจากราชการ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สารวัตร กำนัน แพทย์ประจำตำบล กรรมการสภาตำบล กรรมการหมู่บ้าน ฯลฯ ผู้นำเหล่านี้จะเป็น ผู้ที่มีเครือญาติมาก มีอิทธิพลต่อท้องถิ่นสูง ก่อนที่จะมาเป็นผู้นำชุมชนก็ต้องมีฐานคะแนนเสียงของตนในหมู่บ้านเป็นพื้นฐานน้อยแล้ว ดังนั้น ในการเลือกตั้งแต่ละครั้งจึงเป็นเป้าหมายที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งจึงพยายามแสวงหามาเป็นหัวคะแนนให้กับตนเอง เพราะนั่นเกือบจะประกันชัยชนะ ในท้องถิ่นนั้นๆ ได้อย่างแน่นอน แต่การเลือกตั้งช่วงหลังๆ หัวคะแนนกลุ่มนี้มีข้อจำกัดมากขึ้น เพราะในการเขาผู้ดำรงตำแหน่งต้องผ่านการแข่งขันกับผู้นำท้องถิ่นอื่นๆ จึงทำให้ฐานคะแนนถูก แบ่งออกและไม่ได้รับคะแนนเสียงมาก เช่นสมัยก่อน

2.3) กลุ่มนักการเมืองท้องถิ่น เช่น สมาชิกสภาจังหวัด (ส.จ.) สมาชิกสภาเทศบาล (ส.ท.) นายกเทศมนตรี เทศมนตรี ฯลฯ ซึ่งเป็นบุคคลที่ได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนในเขตเลือกตั้งของการบริหารส่วนท้องถิ่นหัวคะแนนในกลุ่มนี้ยังมีความชำนาญในการเลือกตั้ง มีฐานคะแนนกว้างกว่าผู้นำท้องถิ่นข้างต้นความสัมพันธ์ระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นเหล่านี้กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมี

ลักษณะพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ทั้งด้านฐานะคะแนนเสียง และผลประโยชน์ ทางเศรษฐกิจ ลักษณะนี้ทำให้นักการเมืองท้องถิ่นเป็นหัวคะแนนที่สำคัญของผู้สมัคร

2.4) กลุ่มนักธุรกิจ พ่อค้า คหบดีท้องถิ่น ที่มีฐานะร่ำรวยและเป็นที่ยอมรับของบรรดาพ่อค้าด้วยกัน และเป็นผู้ที่มีความกว้างขวางในเชิงธุรกิจ มีความสัมพันธ์กับประชาชนทั่วไปในท้องถิ่น หัวคะแนนกลุ่มนี้มีบทบาทและอิทธิพลต่อการหาเสียงโดยนำวิธีการให้ประโยชน์ทางวัตถุเขาแลกเปลี่ยนหรือความสัมพันธ์ในเชิงธุรกิจ ฐานะเป็นพ่อค้า-ลูกค้า หรือ เจ้าหนี้-ลูกหนี้ มาใช้หัวคะแนนประเภทนี้ได้รับการยอมรับมากขึ้นในปัจจุบัน

2.5) พระสงฆ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งระดับเจ้าอาวาสหรือพระอาจารย์ต่างๆ เป็นผู้มีอิทธิพลทางจิตใจต่อชาวบ้านเป็นอย่างยิ่ง หากผู้สมัครสามารถโน้มน้าวให้พระช่วยหาคะแนนให้ได้แล้ว โอกาสที่จะได้รับคะแนนเสียงในเขตเลือกตั้งในจำนวนมากๆ ก็ย่อมเป็นไปได้สูงมาก

2.6) กลุ่มอาชีพอื่นๆ ที่เป็นเจ้าพ่อ นักเลง อันธพาล หัวคะแนนประเภทนี้โดยส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ประกอบอาชีพไม่ซื่อสัตย์สุจริต หรือผิดกฎหมาย ซึ่งมักมีความสัมพันธ์อันดีกับเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น แม้จะมีอาชีพที่ผิดกฎหมายเนื่องจากการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ต่อกัน รวมทั้งยังมีความสัมพันธ์กับประชาชนจำนวนมากด้วยธุรกิจที่ไม่เปิดเผยอีกด้วย

3) แบ่งประเภทหัวคะแนนตามลักษณะการจัดตั้ง แบ่งออกเป็น

3.1) หัวคะแนนที่มีการจัดตั้งโดยตรงจากผู้สมัคร หรือพรรคการเมืองของผู้สมัครการเมืองรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งในสมัยหลังๆ นี้ ผู้สมัครพยายามที่จะจัดตั้งหัวคะแนนระดับต่างๆ เพื่อให้ครอบคลุมพื้นที่มากที่สุด เพื่อที่จะอาศัยหัวคะแนนเหล่านี้ชักนำให้ประชาชนมาลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครด้วยวิธีการต่างๆ คะแนนเสียงที่ได้มาในลักษณะนี้เรียกว่า “คะแนนจัดตั้ง” หมายถึง ผู้ลงคะแนนเสียงมาลงคะแนนเสียงเลือกตั้งโดยการชักนำของหัวคะแนนของผู้สมัคร

3.2) หัวคะแนนที่ไม่มีการจัดตั้ง ไม่มีความสัมพันธ์โดยตรงกับผู้สมัครที่เป็นหัวคะแนนที่เกิดขึ้นเองโดยมิได้มีการชักชวนจากผู้สมัครโดยตรง แต่เป็นผู้ที่ช่วยรณรงค์หาเสียงให้กับ ผู้สมัครด้วยความสมัครใจ มิได้หวังผลตอบแทน หัวคะแนนในลักษณะนี้เกิดขึ้นในสภาพการณ์พิเศษ หรือผู้สมัครมีคุณสมบัติโดดเด่นต่างไปจากคุณสมบัติของผู้สมัครคนอื่นๆ เช่นเป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์สุจริต ประพฤติตนในศีลธรรมอย่างเคร่งครัด อาจเป็นการชักนำให้ประชาชนกลุ่มต่างๆ ออกทำการช่วยหาเสียงให้โดยมิได้สัมพันธ์ รู้จัก หรือได้รับการติดต่อจากผู้สมัครเป็นการส่วนตัว พลังของกลุ่มคนเหล่านี้จะมีลักษณะกระจัดกระจาย และสร้างผลสะท้อนทางการเมืองในวงกว้าง

4) แบ่งประเภทหัวคะแนนตามความชำนาญ แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

4.1) หัวคะแนนมีความชำนาญ ได้แก่ หัวคะแนนที่มีความชำนาญในการหาเสียงในพื้นที่นั้นๆ มาทุกสมัย ผู้สมัครที่มีหัวคะแนนในลักษณะนี้ช่วยในการหาเสียงย่อมมีหลักประกันในการได้รับคะแนนเสียง

4.2) หัวคะแนนที่ยังไม่เคยเป็นหัวคะแนนมาก่อน หัวคะแนนประเภทนี้ไม่ค่อยมีความชำนาญในการหาเสียง ยังคาดคะเนคะแนนเสียงที่แท้จริงได้ยาก

4.3) หัวคะแนนจอมปลอม หรือหัวคะแนนหลอกลวง ได้แก่ บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ไม่ได้เป็นหัวคะแนนจริง แต่ใช้วิธีการต่างๆ หลอกลวงผู้สมัครว่าตนเป็นหัวคะแนน เพื่อหวังเรียกร้อยผลประโยชน์จากผู้สมัครหน้าใหม่ หรือยังไม่มีประสบการณ์ในพื้นที่

5) แบ่งประเภทหัวคะแนนตามระดับและ โครงสร้างของหัวคะแนน แบ่งออกเป็น

5.1) หัวคะแนนระดับจังหวัด ได้แก่ หัวคะแนนที่มีฐานคะแนนเสียงในขอบเขตจังหวัด จัดเป็นหัวคะแนนที่มีฐานะสูงสุด เป็นผู้ที่มิประสบการณ์ในการหาเสียงเลือกตั้งมาก่อนหัวคะแนนระดับนี้อาจจะมีเครือข่ายคะแนนเสียงเป็นช่วงชนลงมาถึงฐานคะแนนเสียงต่ำที่สุดได้

5.2) หัวคะแนนระดับอำเภอ ได้แก่ หัวคะแนนเสียงในขอบเขตอำเภอ มีฐานะรองจากหัวคะแนนระดับจังหวัด ทำหน้าที่ในการประสานสัมพันธ์ระหว่างผู้สมัครหรือผู้อำนวยการเลือกตั้งกับหัวคะแนนระดับต่ำกว่า ในบางกรณีคะแนนระดับอำเภอจะมีเครือข่ายเชื่อมโยงกับหัวคะแนนระดับตำบล และหมู่บ้านโดยตรง

5.3) หัวคะแนนระดับตำบล ได้แก่ หัวคะแนนเสียงที่ควบคุมฐานคะแนนเสียงในขอบเขตตำบล เป็นหัวคะแนนที่ทำหน้าที่ในการประสานกับหัวคะแนนระดับหมู่บ้านและระดับอำเภอ เป็นผู้ที่ได้รับความเคารพเชื่อถือจากชาวบ้าน

5.4) หัวคะแนนระดับหมู่บ้าน ได้แก่ หัวคะแนนที่ควบคุมฐานคะแนนเสียงในขอบเขตหมู่บ้าน เป็นหัวคะแนนที่มีความใกล้ชิดกับผู้มีสิทธิเลือกตั้งมากที่สุด เป็นตัวกลางระหว่างหัวคะแนนระดับตำบลกับชาวบ้านผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

5.5) หัวคะแนนระดับคุ้มหรือกลุ่ม ในบางหมู่บ้านจะมีการก่อตั้งบ้านเรือนเป็น กลุ่มๆ ตามความสัมพันธ์ทางเครือญาติ หรือพื้นเพเดิม ในกรณีนี้หัวคะแนนระดับหมู่บ้าน ไม่สามารถทำงานได้ครอบคลุมทั่วทั้งหมู่บ้าน ผู้สมัครจำเป็นต้องหาหัวคะแนนอีกระดับหนึ่ง ได้แก่ หัวคะแนนระดับคุ้มหรือกลุ่ม เพื่อให้คะแนนเสียงของผู้สมัครมีความมั่นคงยิ่งขึ้น กล่าวโดยสรุป หัวคะแนนมีความสำคัญต่อการหาเสียงและต้องเป็นผู้ที่มีอิทธิพล มีญาติพี่น้อง เพื่อนฝูงมาก เป็นที่นับถือของประชาชน เป็นผู้นำชุมชนที่ชาวบ้านให้การยอมรับนับถือหัวคะแนนสามารถแบ่งได้เป็นหัวคะแนนตามสาขาอาชีพ หัวคะแนนที่ยึดหลักความสัมพันธ์กับผู้สมัคร หัวคะแนนตามลักษณะการจัดตั้ง หัวคะแนนตามความชำนาญ และหัวคะแนนตามระดับและ โครงสร้างของหัวคะแนน

จากความสำคัญของห้วคะแนน ห้วคะแนนจึงเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด ดังนั้น จึงน่าจะมีอิทธิพลต่อความนิยมพรรคการเมืองและการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชนมาก โดยการศึกษานี้จะพิจารณาในประเด็นดังต่อไปนี้คือ

- 1) การรู้จักหรือคุ้นเคยกับห้วคะแนน
- 2) การได้รับความช่วยเหลือจากห้วคะแนน
- 3) การให้ความเชื่อถือและไว้วางใจห้วคะแนน

ห้วคะแนนมีความสำคัญต่อการหาเสียงอย่างมากสำหรับสังคมนการเมืองไทยในปัจจุบันส่วนหนึ่งแห่งความสำเร็จของผู้สมัครรับเลือกตั้งมาจากการมีห้วคะแนนที่มีประสิทธิภาพ สามารถหาคะแนนให้กับผู้สมัครได้เป็นจำนวนมาก แม้ว่าความคิดเห็นของคนทั่วไปที่มีต่อห้วคะแนนจะเป็นไปในแง่ที่ว่า “ห้วคะแนน” คือ บุคคลที่ช่วยหาเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งโดยใช้เล่ห์เหลี่ยมกลโกงหรือให้อามิสสินจ้างกับผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เพื่อชักจูงให้เลือกผู้สมัครที่เขาสนับสนุนจนได้รับชัยชนะในการเลือกตั้ง โดยที่ห้วคะแนนมักจะหวงรางวัลจากผู้สมัครเป็นการตอบแทน หรือยกยอกสิ่งของเงินทองที่ผู้สมัครให้ไว้ ดิดลสินบนชาวบ้านบางส่วนมาเป็นของตน ส่วนคนที่ช่วยผู้สมัครหาเสียงอย่างเต็มที่โดยไม่หวังผลตอบแทนเป็นตัวเงินหรือสินจ้างรางวัลโดยตรง มักจะนิยมเรียกกันว่า “ผู้สนับสนุน” มากกว่า “ห้วคะแนน” ดังนั้น “ผู้สนับสนุน” หรือ “ห้วคะแนน” ก็คือบุคคลที่สามารถหาคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งได้ โดยไม่คำนึงถึงว่าจะใช้วิธีการอย่างไรมาแสวงหาความสนับสนุนให้กับผู้สมัครของตน ห้วคะแนนจึงเป็นกลไกที่สำคัญภายในกระบวนการหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้ง เป็นเสมือนแขนขาที่สำคัญในการประสานงาน ดิดต่อเร่รไกรกระตุ้นให้ประชาชนเห็นความสำคัญของผู้สมัครที่เขาสนับสนุนบางครั้งห้วคะแนนจะต้องเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลในท้องถิ่นนี้ เป็นผู้มีญาติพี่น้องเพื่อนฝูงมาก เป็นที่นับถือของประชาชนผู้สมัครให้การยอมรับห้วคะแนนก็เพราะห้วคะแนนเป็นผู้ที่มีความสัมพันธ์ส่วนตัวอย่างใกล้ชิดหรือเป็นผู้นำของชุมชนที่ชาวบ้านให้ความยอมรับนับถือห้วคะแนนที่ประสบความสำเร็จในการชักจูงให้ชาวบ้านมาลงคะแนนให้กับผู้สมัคร มักจะใช้ความสัมพันธ์และการยอมรับที่ชาวบ้านมีให้กับเขาเป็นเครื่องมือสำคัญในการโน้มน้าวใจให้ชาวบ้านคล้อยตาม แต่ถ้าความสัมพันธ์ระหว่างชาวบ้านกับห้วคะแนนมีไม่มากพอ ห้วคะแนนอาจต้องอาศัยปัจจัยอย่างอื่น ในบางกรณีห้วคะแนนอาจจะทำหน้าที่เป็นเพียงกลไกประสานระหว่าง “การซื้อ-ขายคะแนนเสียง” ของผู้สมัครกับชาวบ้านเท่านั้นที่มีในการเลือกตั้งของประเทศไทย ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งที่สำคัญอีกปัจจัยหนึ่งได้แก่ การซื้อเสียงและห้วคะแนน

1) การซื้อเสียงการะทำการโดยการแจกเงินหรือให้เป็นส่งของเครื่องใช้ เช่น ข้าวสาร, น้ำปลา การซื้อเสียงอาจจะกระทำโดยผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือเจ้าหน้าที่ของผู้รับสมัครรับเลือกตั้งโดยตรง หรือผ่านหัวคะแนน

2) หัวคะแนนเป็นเสมือนตัวกลาง ระหว่างชาวบ้านผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง บทบาทของหัวคะแนนจึงได้แก่การเชื่อมประสานระหว่างชาวบ้านกับผู้สมัคร ด้วยการพบปะชักชวนชาวบ้านลงคะแนนให้การสนับสนุนผู้สมัครคนนั้นคนนี้ โดยทั่วไปพรรคการเมืองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้งได้ยอมรับว่าหัวคะแนนเป็นสิ่งจำเป็นเพราะหัวคะแนนเป็นผู้ที่มีความสัมพันธ์ส่วนตัวใกล้ชิด หรือบางที่เป็นผู้นำท้องถิ่นที่ชาวบ้านให้ความนิยมนับถือสำหรับประเภทของหัวคะแนน อาจแยกตามลักษณะความสัมพันธ์ที่หัวคะแนนกับตัวผู้สมัครและตามบทบาทที่หัวคะแนนเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ ได้แก่

2.1) หัวคะแนนหลัก ได้แก่บุคคลที่มีความผูกพันสนิทสนมกับตัวผู้สมัครในทางใดทางหนึ่งมาก่อน เช่น อาจเป็นญาติ พี่น้องกันเคยมีบุญคุณอุปถัมภ์กันมาก่อน ฯลฯ กล่าวคือ เป็นบุคคลที่ผู้สมัครไว้เนื้อเชื่อใจได้ว่าการสนับสนุนแก่ตน โดยไม่ได้หวังสิ่งตอบแทน นอกจากนี้แล้วหัวคะแนนหลักต้องเป็นบุคคลที่กว้างขวางมีสมัครพรรคพวก หรือคนรู้จักกันทั่วท้องถิ่นและรู้คนลึกหนาบางในการเมืองท้องถิ่น รู้จักผู้นำท้องถิ่นเป็นอย่างดี สามารถช่วยเลือกคนที่เขามาช่วยงานหาเสียงของผู้สมัครได้อย่างถูกต้อง เพราะหัวคะแนนหลักนั้น ปกติแล้วจะไม่ลงไปสัมผัสชาวบ้านโดยตรง แต่จะเป็นตัวกลางติดต่อ ผู้ประสานให้กับผู้สมัครอีกทีหนึ่ง

2.2) หัวคะแนนรอง ได้แก่บุคคลที่ไม่ได้ผูกพันสนิทสนมกับตัวผู้สมัครในทางใดทางหนึ่งมาก่อน หรือแค่มีความสัมพันธ์อย่างผิวเผิน หรือเคยเกื้อหนุนอุปถัมภ์กันมาก่อนกับหัวคะแนนหลักของผู้สมัครรับเลือกตั้งและเข้ามาทำงานให้แก่ผู้สมัคร โดยการร้องขอหรือสั่งงานจากหัวคะแนนหลัก โดยที่ตัวผู้สมัครและหัวคะแนนระดับต่างๆ อาจจะไม่เคยพบกันก็ได้

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เศรษฐพร กุศรีพิทักษ์ (2533) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบและวิธีการซื้อเสียงเลือกตั้ง สรูปประเด็น ผู้ซื้อเสียงจะเป็นบุคคล 2 กลุ่ม คือ หัวคะแนน ซึ่งมีอยู่หลายระดับ เช่น หัวคะแนนระดับอำเภอหัวคะแนนระดับตำบล หัวคะแนนระดับหมู่บ้าน หัวคะแนนระดับคุ้มบ้าน และผู้จัดการหาเสียงหรือคนคุมคะแนนเสียงของผู้สมัคร สำหรับเป้าหมายในการซื้อเสียงจะเน้นที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเจ้าหน้าที่เลือกตั้ง และกลุ่มหัวคะแนนเลือกตั้งด้วย โดยใช้วิธีการซื้อเสียงในรูปแบบวิธีต่างๆ เช่น ซื้อโดยตรงจากผู้มีสิทธิเลือกตั้งเลย ซื้อบัตรประจำตัวประชาชน ซื้อหน่วยเลือกตั้ง ซื้อหัวคะแนนซื้อ

ใจ (ให้เปล่า) ระยะเวลาการซื้อเสียงจะซื้อหรือให้เงิน 1 หรือ 2 วันก่อนวันเลือกตั้ง แต่การซื้อใจจะให้เปล่าเป็นระยะเวลาช้านานก่อนเลือกตั้ง ซึ่งคนที่ซื้อเสียงได้ผลจะต้องเป็นคนที่มีบารมีหรือต้องซื้อเป็น โดยจะต้องรู้ว่าซื้อจากใคร จะซื้อด้วยวิธีการอย่างไร และควรซื้อเมื่อใดบ้าง สำหรับประเด็นการซื้อเสียงจะได้ผลนั้นผู้วิจัยยังได้สรุปว่าอิทธิพลความเกรงกลัวจึงไม่กล้าที่จะบิดพลิ้ว ซึ่งอาจจะไม่มีหลักประกันได้ทั้งหมด แต่ก็มีวิธีการที่สามารถตรวจสอบผลการซื้อได้ และยังคงได้ผลด้วยเหตุ 3 ประการ คือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีการศึกษาน้อย อิทธิพล และการหยิบเบียดใกล้มือประเด็นกฎหมายเลือกตั้งถึงแม้จะมีบทลงโทษรุนแรง ทั้งผู้ซื้อเสียงเลือกตั้งและผู้ขายเสียงเลือกตั้งจึงทำให้ขาดพยานบุคคลในการเอาผิดผู้ฝ่าฝืนกฎหมาย ประกอบกับเจ้าหน้าที่ของรัฐมิได้สนใจปฏิบัติหน้าที่ในการรักษากฎหมายอย่างเคร่งครัด จึงทำให้การซื้อเสียงเลือกตั้งยังคงมีอยู่ และแพร่เชื่อเป็นโรคระบาดในการเลือกตั้งทุกระดับ และยังเสนอแนะว่าประชาชนคนไทยผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งหลาย เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องจะต้องเริ่มดำเนินการเพื่อหาทางแก้ไข หาทางจำกัด และกำจัดการซื้อเสียงให้หมดไปเพื่อรักษาระบอบประชาธิปไตยของไทยไว้

คลฤดี วรรณสุทธะ (2544) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร: ศึกษากรณีการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อ 6 มกราคม 2544 ในพื้นที่อำเภอคูคต จัหวัดยโสธร พบว่า “ระบบอุปถัมภ์” ได้แก่การซื้อเสียงการให้ผลประโยชน์ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชน ส่วนกลุ่มเครือข่ายไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชน คุณลักษณะของประชากร อันได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ ที่ต่างกัน มีผลทำให้มีทัศนคติเกี่ยวกับระบบอุปถัมภ์แตกต่างกัน

คารารัตน์ เมตตาริกานนท์ (2535) ได้ศึกษาเรื่อง ผู้นำท้องถิ่นอีสานกับเครือข่ายความสัมพันธ์ โดยได้ศึกษาสมาชิกสภาเทศบาลเมืองยโสธรในชุดปี พ.ศ.2535 พบว่า กลุ่มที่กุมอำนาจทางการเมืองในระยะแรกของการตั้งเมืองยโสธรคือ กลุ่มไทยอีสาน ภายหลังปฏิรูปการปกครองในสมัยรัชกาลที่ 5 โอกาสก็เปิดให้บุคคลผู้ที่มี “ความรู้” ในระบบราชการเข้ามาเป็นผู้นำ ตั้งแต่ พ.ศ.2518 เป็นต้นมาแกนนำกลุ่มผู้มีอำนาจทางการเมืองท้องถิ่น ได้เปลี่ยนมาสู่กลุ่มพ่อค้าชาวจีนที่มีธุรกิจก่อสร้าง และบริการ-บันเทิง ผู้สมกับกลุ่มพ่อค้าชาวจีนในเมืองที่มีการเชื่อมประสานสัมพันธ์กับผู้นำคนต่างๆ ที่มีเชื้อสายไทยอีสาน มีการรวม “ทุน” ช่วยเหลืออุปถัมภ์ทางการเมืองซึ่งกันและกัน มีการขยายฐานของเครือข่ายสัมพันธ์ไปยังกลุ่ม องค์กรต่างๆ ทั้งด้านการค้าและสาธารณกุศล ตลอดจนกลุ่มพลังทางสังคม เช่น กลุ่มลูกเสือชาวบ้าน กลุ่มสตรี หอการค้า มูลนิธิ สโมสร ไลออนส์โรตารี ฯลฯ การประสานเครือข่ายเหนียวแน่น ผลประโยชน์ทำให้ประสบ

ผลสำเร็จในการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเกือบทุกครั้ง เครือข่ายดังกล่าวยังเชื่อมประสานผู้เครือข่าย ข้อมูลข่าวสาร ทั้งในระดับการเลือกตั้ง ส่วนท้องถิ่น ระดับชาติ ซึ่งในอนาคตการกระจุกตัวของอำนาจการบริหารท้องถิ่นมีแนวโน้มจะก่อให้เกิดปัญหา ความขัดแย้งในด้านการครอบครองและแบ่งปันทรัพยากรได้

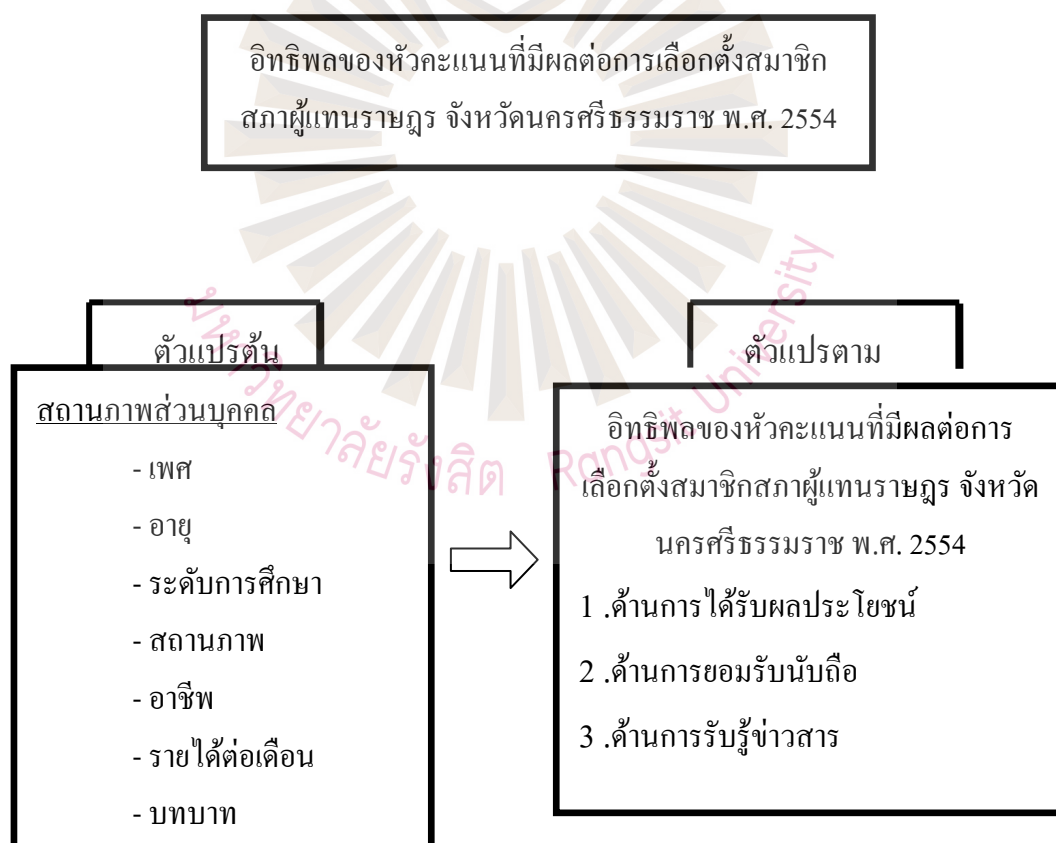
ดาร์วิน เมตตาริกานนท์ และปณิศา เผือกพันธ์ (2535) ได้ศึกษาเรื่อง ผู้นำท้องถิ่นกับเครือข่ายสัมพันธ์ระดับตำบล กรณีกำนัน สตรีตำบลนำหนองทุ่ม อ.ชุมแพ จ.ขอนแก่น พบว่าคุณลักษณะที่สำคัญในการได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งคือ 1) เป็นผู้มีฐานทุนมั่งคั่ง 2) เป็นผู้อุปถัมภ์ชุมชน 3) เข้าถึงแกนนำของกลุ่มหรือคุ่ม 4) เข้าถึงกลุ่มพลังมวลชนจัดตั้งต่างๆ และมีการยืนยันสมมุติฐานว่า ระบบอุปถัมภ์เดิมได้เปลี่ยนแปลงจากแนวคิด “บุญ” กับ “อำนาจ” ไปสู่ระบบอุปถัมภ์ใหม่ คือความสัมพันธ์ของ “ทุนที่มั่งคั่ง” กับ “อำนาจ” ชุมชนที่เปลี่ยนเป็นชุมชนเมือง การสมาคม เครือข่ายสัมพันธ์แม้จะเป็นครัวเรือน เพื่อนบ้าน เครือญาติ แต่เนื้อหา และความหมายได้เปลี่ยนไปเป็นการเมือง และเศรษฐกิจการค้า กลุ่มพลังมวลชนทางการเมืองท้องถิ่นที่รัฐจัดตั้งขึ้นไม่เพียงแต่เป็นพลังสนับสนุนอำนาจรัฐบาลกลางเท่านั้นแต่ได้กลายมาเป็นพลังสนับสนุนอำนาจทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นนี้ด้วยซึ่งถือว่าเป็นอุปสรรคคือการพัฒนาประชาธิปไตย

นภค สุคนวิทย์ (2539) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง พรรคการเมืองไทยกับการเมืองท้องถิ่น: ผลประโยชน์และฐานอำนาจพบว่าการที่พรรคการเมืองต่างๆสามารถควบคุมประชาชนในท้องถิ่นในลักษณะที่สามารถชักจูงหรือชักนำประชาชนได้นั้นจะอาศัยกลไกในระบบอุปถัมภ์ของสังคมไทยควบคู่ไปกับความไม่รู้ไม่เข้าใจเรื่อง การเมืองของประชาชน ภายใต้วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้าจึงทำให้พรรคการเมืองสามารถใช้การเมืองท้องถิ่นเป็นฐานอำนาจสำคัญในการก้าวเข้าสู่อำนาจทางการเมืองและแสวงหาผลประโยชน์จากอำนาจทางการเมืองอย่างไม่จำกัดการจัดสรรผลประโยชน์ต่างๆ ในท้องถิ่นเป็นการทำเพื่อรักษาและสร้างฐานอำนาจของพรรคการเมืองอย่างหนึ่ง จากเหตุผลดังกล่าวนี้จึงเป็นปัจจัยสำคัญของที่มาแห่งฐานอำนาจของการเมืองทั้งในท้องถิ่นและระดับชาติที่จะต้องทุ่มเงินซื้อเสียง พร้อมจัดตั้งฐานอำนาจในแต่ละท้องถิ่น โดยอาศัยระบบอุปถัมภ์เป็นตัวนำไปสู่ความสำเร็จในการเลือกตั้งแต่ละครั้ง

พวงเพชร ชุนละเอียด (2542) ได้ทำการศึกษาวิจัยถึงการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ถึงปัญหาและอุปสรรคตลอดจนแนวทางในการป้องกันปัญหาต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น จากผลการศึกษาพบว่าเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบ

แบ่งเขตเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 ในระดับปัญญาชนมีความเห็นแบ่งออกเป็น 2 ประการ คือ ประการแรกถึงการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งนั้น ระบบพรรคการเมืองไทยมีโอกาที่จะได้รับการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ซึ่งสามารถปฏิรูปไปสู่สิ่งที่ดีขึ้นและพรรคการเมืองมีโอกาที่จะคัดหาตัวผู้สมัครที่มีความรู้ความสามารถลงสมัครรับเลือกตั้งเพราะที่มีคุณภาพในท้องถิ่นจะลงสมัครมากขึ้น โดยเฉพาะประชาชนจะมีโอกาสได้เลือก ส.ส. ทำงานได้ง่ายขึ้นโดยเฉพาะประชาชนจะเลือกผู้สมัครที่มีชื่อเสียงเป็นผู้ที่มีบุญคุณต่อคน หรือผู้ที่มีอิทธิพลมีอำนาจมีมากกว่าเลือกผู้ที่ไม่คุ้นเคยและอาจจะมีค่าใช้จ่ายซื้อเสียงมากขึ้นกว่าเดิมสาเหตุเนื่องมาจากเขตเล็กลง การต่อสู้จะมีสูงขึ้นเพราะมีผู้สมัครหลายคน การแข่งขันในท้องถิ่นจะรุนแรงจึงอาจจะทำให้ความสำคัญของพรรคการเมืองน้อยลง

2.6 กรอบแนวคิด

รูปที่ 2.4 กรอบแนวคิดอิทธิพลของหัวคะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิก สภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ. 2554

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีการเก็บรวบรวมโดยใช้แบบสอบถาม เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราชเกี่ยวกับอิทธิพลของห้วคะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิก สภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ. 2554

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง (Sampling)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จะใช้สูตรในการคำนวณคือเลือกกลุ่มตัวอย่าง การคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ในกรณีที่ไม่ทราบจำนวนประชากร กลุ่มตัวอย่างในกรณีที่ทราบค่าจำนวนประชากร (Finite Population) โดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ณ ระดับความเชื่อมั่น 95% และค่าความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มตัวอย่าง 5% ของ KhazanieRamakant (อ้างถึงใน ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2553) เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช เนื่อง จากไม่ทราบจำนวนของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราชจึงกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยการคำนวณจากสูตร

$$n = \frac{P(1-P)(Z)^2}{e^2}$$

เมื่อ

- n แทนขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
 P ค่าเปอร์เซ็นต์ที่ต้องการจะสุ่มจากประชากรทั้งหมด
 e ค่าเปอร์เซ็นต์ความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มตัวอย่าง
 Z ระดับความเชื่อมั่นที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ ซึ่งที่นิยมใช้กันมี 2 ระดับ ได้แก่

ณ ระดับความเชื่อมั่น 95% Z มีค่าเท่ากับ 1.96

ณ ระดับความเชื่อมั่น 99% Z มีค่าเท่ากับ 2.58

$$\begin{aligned} n &= \frac{(.05)(1-.50)(1.96)^2}{.05^2} \\ &= \frac{(.50)(.50)(3.8416)}{.0025} \\ &= \frac{.9604}{.0025} \end{aligned}$$

= 384.16 หรือ 384 ราย

รวมเป็นขนาดตัวอย่างทั้งหมด 384 ตัวอย่าง

ซึ่งจากการคำนวณพบว่า กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยใช้วิธีการกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยมีขั้นตอนลักษณะ และการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

3.2.1 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

1) กำหนดจุดมุ่งหมายในการศึกษาเกี่ยวกับการมีความคิดเห็นของประชาชนในจังหวัด นครศรีธรรมราช ที่เกี่ยวกับอิทธิพลของหวัคະແນນที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิก สภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ. 2554

2) ศึกษา ทฤษฎี เอกสาร ตำรา บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้ ประกอบในการพิจารณาศึกษาปัจจัยแวดล้อมที่ส่งผลต่อการมีความคิดเห็นของประชาชนในจังหวัด นครศรีธรรมราช ที่เกี่ยวกับอิทธิพลของหวัคະແນນที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิก สภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ. 2554

3.2.2 สร้างแบบสอบถาม

ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามสำหรับสอบถามการมีความคิดเห็นของประชาชนในจังหวัด นครศรีธรรมราช โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคล จะสอบถามในเรื่องของสถานภาพ ส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามจะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-List) มีข้อความจำนวน 7 ข้อ

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการการมีความคิดเห็นของประชาชนในจังหวัด นครศรีธรรมราชเกี่ยวกับอิทธิพลของหวัคະແນນ ลักษณะแบบสอบถามจะเป็นแบบมาตราส่วน ประมาณค่า (Rating Scale) มีข้อความจำนวน 27 ข้อ ซึ่งมีเกณฑ์ในการกำหนดค่าน้ำหนักของการ ประเมินเป็น 5 ระดับตามวิธีของลิเคิร์ต ได้ดังนี้

ระดับความคิดเห็น	ค่าน้ำหนักคะแนนของตัวเลือกตอบ
น้อยที่สุด	กำหนดให้มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน
น้อย	กำหนดให้มีค่าเท่ากับ 2 คะแนน
ปานกลาง	กำหนดให้มีค่าเท่ากับ 3 คะแนน
มาก	กำหนดให้มีค่าเท่ากับ 4 คะแนน
มากที่สุด	กำหนดให้มีค่าเท่ากับ 5 คะแนน

จากสูตร การหาพิสัยระดับความคิดเห็น

$$\begin{aligned} \text{พิสัย} &= \frac{n-1}{5-1} \\ &= \frac{n}{5} \\ &= 0.8 \end{aligned}$$

ซึ่งมีการแบ่งเกณฑ์ดังนี้

1.00 - 1.80	มีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด
1.81 - 2.60	มีระดับความคิดเห็นน้อย
2.61 - 3.40	มีระดับความคิดเห็นปานกลาง
3.41 - 4.20	มีระดับความคิดเห็นมาก
4.21 - 5.00	มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำเนนการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการใช้เครื่องมือในการวิจัย โดยเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบข้อมูลปฐมภูมิ โดยการนำแบบสอบถามไปให้ประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 400 ชุด

3.4 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ได้นำข้อมูลจากแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมได้มาเปลี่ยนเป็นรหัสเลข (Code) แล้วบันทึกลงในโปรแกรม เพื่อดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ผู้วิจัยได้กำหนดสถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) และสถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานเพื่อใช้กับการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

ร้อยละ หรือ เปอร์เซนต์ (Percentage/Percent) คือแนวทางในการนำเสนอจำนวนโดยใช้เศษส่วนที่มีตัวส่วนเป็น 100 มักใช้สัญลักษณ์เป็น เครื่องหมายเปอร์เซนต์ “%” เช่น ร้อยละ 50 หรือ 50%

ความถี่ (Frequency) คือปริมาณที่บ่งบอกจำนวนครั้งที่เหตุการณ์เกิดขึ้นในเวลาหนึ่ง การวัดความถี่สามารถทำได้โดยกำหนดช่วงเวลาคงที่ค่าหนึ่ง นับจำนวนครั้งที่เหตุการณ์เกิดขึ้น

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) คือ ลักษณะการกระจายตัวของข้อมูล ถ้าข้อมูลมีการกระจายมาก ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) จะเท่ากับ 0

ค่าเฉลี่ย (Mean) เป็นค่าวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลางเพื่อได้ค่าซึ่งเป็นตัวแทนของกลุ่มข้อมูล ซึ่งนิยมใช้กับข้อมูลเชิงปริมาณซึ่งข้อมูลที่ได้รับ คือข้อมูลแสดงความถี่ โดยระบุเป็นคะแนน ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงปริมาณจึงใช้ค่าเฉลี่ยในการวัดค่าแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง

การแจกแจงแบบที (t-test) เป็นการทดสอบสมมติฐานที่เกี่ยวกับการทดสอบค่าเฉลี่ยที่มีจำนวนข้อมูล ไม่ควรเกิน 30 ข้อมูล และทดสอบความแตกต่างสำหรับกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม

การวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance: Anova) เป็นวิธีการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของตัวแปรที่มีค่าอยู่มากกว่า 2 ค่าขึ้นไป และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD

ตัวสถิติทดสอบคือ

$$E_{ij} = \frac{(r_i)(c_j)}{N}$$

เมื่อ

O_{ij} = ความถี่ที่ได้จากการสังเกต (ข้อมูลจริง) ในแถวที่ i และสดมภ์ที่ j

E_{ij} = ความถี่ที่คาดหวัง (ข้อมูลสมมุติ) ในแถวที่ i และสดมภ์ที่ j

r_i = ความถี่(ข้อมูลจริง) ในแถวที่ i

c_j = ความถี่(ข้อมูลจริง) สดมภ์ที่ j

N = จำนวนจริงของข้อมูลทั้งหมด

กำหนดให้ระดับนัยสำคัญเท่ากับ $(\infty) = 0.05$

ในการวิจัยครั้งนี้ได้รวบรวมข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS ซึ่งสามารถ แบ่งเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 สถานภาพส่วนบุคคล สถิติที่ใช้ในการวัดคือความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

ส่วนที่ 2 ระดับการมีความคิดเห็นของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช สถิติที่ใช้การวัดคือ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ส่วนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ รายได้เฉลี่ย และสถานภาพในชุมชน สถิติที่ใช้ในการทดสอบคือ การแจกแจงแบบที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance: Anova) และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์และการนำเสนอผลของการวิจัยเรื่อง “อิทธิพลของห้วคะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ. 2554” นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย โดยแบ่งการนำเสนอเป็น 3 ข้อ ดังนี้

4.1 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีต่ออิทธิพลของห้วคะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ. 2554

4.3 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีต่ออิทธิพลของห้วคะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ. 2554 จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ รายได้ และสถานภาพในชุมชน

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของสถานภาพส่วนบุคคลของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านเพศ

เพศ	จำนวนตัวอย่าง (คน)	ร้อยละ
ชาย	255	63.8
หญิง	145	36.2
รวม	400	100

เพศ

จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง เพศชาย คิดเป็นร้อยละ 63.8 และเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 36.2 ตามลำดับ ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของสถานภาพส่วนบุคคลของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านอายุ

อายุ	จำนวนตัวอย่าง (คน)	ร้อยละ
18-28 ปี	50	12.5
29-40 ปี	64	16
41-50 ปี	152	38
51-60 ปี	65	16.3
61 ปีขึ้นไป	69	17.2
รวม	400	100.0

อายุ

จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช ส่วนใหญ่จะมีอายุระหว่าง 41-50 ปีคิดเป็นร้อยละ 38 รองลงมา คือ 61 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 17.2 และ 51-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 16.3 และ 29-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 16 และ 18-28 ปี คิดเป็นร้อยละ 12.5 ตามลำดับ ดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของสถานภาพส่วนบุคคลของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวนตัวอย่าง (คน)	ร้อยละ
ประถมศึกษาหรือน้อยกว่า	67	16.8
มัธยมศึกษาตอนต้น	100	25
มัธยมศึกษาตอนปลาย	117	29.2
ปริญญาตรี	64	16
ปริญญาตรีขึ้นไป	52	13
รวม	400	100.0

ระดับการศึกษา

จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช ส่วนใหญ่มีการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 29.2 รองลงมา คือ มัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 25 และประถมศึกษาหรือน้อยกว่า คิดเป็นร้อยละ 16.8 และระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 16 และระดับปริญญาตรีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 13 ตามลำดับ ดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของสถานภาพส่วนบุคคลของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวนตัวอย่าง (คน)	ร้อยละ
โสด	97	24.2
สมรส / อยู่ด้วยกัน	161	40.2
แยกกันอยู่	75	18.8
หย่าร้าง / ม่าย	67	16.8
รวม	400	100.0

สถานภาพ

จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช ส่วนใหญ่จะสถานภาพ สมรส / อยู่ด้วยกัน คิดเป็นร้อยละ 40.2 รองลงมา คือ โสด คิดเป็นร้อยละ 24.2 และแยกกันอยู่ คิดเป็นร้อยละ 18.8 และหย่าร้าง / ม่าย คิดเป็นร้อยละ 16.8 ตามลำดับ ดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของสถานภาพส่วนบุคคลของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านอาชีพ

อาชีพ	จำนวนตัวอย่าง (คน)	ร้อยละ
ข้าราชการ / พนักงานของรัฐ	37	9.2
ค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว	143	35.8
เกษตรกร	50	12.5
นักศึกษา	49	12.2
รับจ้างทั่วไป	63	15.8
ลูกจ้างบริษัท / พนักงานเอกชน	58	14.5
รวม	400	100.0

อาชีพ

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช ส่วนใหญ่จะเป็นค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 35.8 รองลงมา คือ รับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 15.8 และ ลูกจ้างบริษัท / พนักงานเอกชน คิดเป็นร้อยละ 14.5 และ เกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 12.5 และ นักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 12.2 และข้าราชการ / พนักงานของรัฐ คิดเป็นร้อยละ 9.2 ตามลำดับ ดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.6 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของสถานภาพส่วนบุคคลของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านรายได้

รายได้	จำนวนตัวอย่าง (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 10,000 บาท	60	15
10,001 - 20,000 บาท	124	31
20,001 - 30,000 บาท	76	19
30,001 - 40,000 บาท	30	7.5
40,001 - 50,000 บาท	54	13.5
50,001 บาทขึ้นไป	56	14
รวม	400	100.0

รายได้

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช ส่วนใหญ่จะมีรายได้ 10,001 - 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 31 รองลงมา คือ 20,001 - 30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 19 และต่ำกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 15 และ 50,001 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 14 และ 40,001 - 50,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 13.5 และ 30,001 - 40,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 7.5 ตามลำดับ ดังตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.7 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของสถานภาพส่วนบุคคลของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านสถานภาพในชุมชน

สถานภาพในชุมชน	จำนวนตัวอย่าง (คน)	ร้อยละ
ผู้นำชุมชน	47	11.8
สมาชิกชุมชน	353	88.2
รวม	400	100

สถานภาพในชุมชน

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช ส่วนใหญ่จะมีสถานภาพในชุมชนเป็น สมาชิกชุมชน คิดเป็นร้อยละ 88.2 รองลงมา คือ ผู้นำชุมชน คิดเป็นร้อยละ 11.8 ตามลำดับ ดังตารางที่ 4.7

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นต่ออิทธิพลของห้วคะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ. 2554

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นต่ออิทธิพลของห้วคะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ. 2554 ด้านการได้รับผลประโยชน์

ด้านการได้รับผลประโยชน์	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	ผลลัพธ์
การมีห้วคะแนนทำให้ชุมชนเทศบาลของท่านมี/ผลประโยชน์เพิ่มมากขึ้น	3.90	0.67	มาก
ห้วคะแนนใช้เงินตอบแทนเป็นเงื่อนไขในการขอคะแนนเสียงจากผู้มีสิทธิออกเสียงให้กับผู้สมัครที่สนับสนุน	3.80	0.61	มาก
ห้วคะแนนให้สิ่งของตอบแทนเป็นเงื่อนไขในการขอคะแนนเสียงจากผู้มีสิทธิออกเสียงให้กับผู้สมัครที่สนับสนุน	3.81	0.50	มาก

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นต่ออิทธิพลของห้วคะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิก สภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ. 2554 ด้านการได้รับผลประโยชน์ (ต่อ)

ด้านการได้รับผลประโยชน์	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	ผลลัพธ์
ห้วคะแนนเป็นตัวแทนของผู้สมัครในการมอบเงินทุนหรือวัสดุก่อสร้างเพื่อสาธารณะประโยชน์ ต่างๆ ของหมู่บ้าน	3.86	0.57	มาก
ห้วคะแนนขอใช้เงินสดแจกผู้มีสิทธิเลือกตั้งเพื่อซื้อเสียง	3.40	0.58	ปานกลาง
ห้วคะแนนจะเป็นคนกำหนดจำนวนเงินตอบแทนให้แก่ผู้ไปเลือกตั้ง	2.74	0.49	ปานกลาง
ห้วคะแนนจัดเลี้ยงอาหารและเครื่องดื่มแก่ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง เพื่อสร้างความนิยมให้กับผู้สมัครที่สนับสนุน	3.36	0.49	ปานกลาง
ห้วคะแนนใช้โอกาสในงานเลี้ยงสังสรรค์และงานประเพณี สร้างความนิยมให้กับผู้สมัครที่สนับสนุน	4.73	0.44	มากที่สุด
รวม	3.70	0.18	มาก

สรุปผลระดับความคิดเห็นต่ออิทธิพลของห้วคะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิก สภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ. 2554 ด้านการได้รับผลประโยชน์

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช มีระดับระดับความคิดเห็นต่ออิทธิพลของห้วคะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิก สภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราชด้านการได้รับผลประโยชน์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.70$) และเมื่อแยกเป็นรายข้อพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีระดับความคิดเห็นในข้อ ห้วคะแนนใช้โอกาสในงานเลี้ยงสังสรรค์และงานประเพณี สร้างความนิยมให้กับผู้สมัครที่สนับสนุน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.73$)รองลงมาคือ การมีห้วคะแนนทำให้ชุมชนเทศบาลของท่านมีผลประโยชน์เพิ่มมากขึ้น/

อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$) และห้วคะแนนเป็นตัวแทนของผู้สมัครในการมอบเงินทุนหรือวัสดุก่อสร้างเพื่อสาธารณะประโยชน์ต่างๆ ของหมู่บ้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$) และห้วคะแนนให้สิ่งของตอบแทนเป็นเงื่อนไขในการขอกะแนนเสียงจากผู้มีสิทธิออกเสียงให้กับ ผู้สมัครที่สนับสนุนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.81$) และห้วคะแนนใช้เงินตอบแทนเป็นเงื่อนไขในการขอกะแนนเสียงจากผู้มีสิทธิออกเสียงให้กับผู้สมัครที่สนับสนุน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$) และห้วคะแนนชอบใช้เงินสดแจกผู้มีสิทธิเลือกตั้งเพื่อซื้อเสียง อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.40$) และ ห้วคะแนนจัดเลี้ยงอาหารและเครื่องดื่มแก่ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง เพื่อสร้างความนิยมให้กับผู้สมัครที่สนับสนุน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.36$) และห้วคะแนนจะเป็นคนกำหนดจำนวนเงินตอบแทนให้แก่ผู้ไปเลือกตั้ง อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.74$) ตามลำดับ ดังตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นต่ออิทธิพลของห้วคะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิก สภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ. 2554 ด้านการยอมรับนับถือ

ด้านการยอมรับนับถือ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	ผลลัพธ์
ห้วคะแนนสร้างความนิยมให้กับผู้สมัครที่สนับสนุนด้วยการกล่าวถึงคุณงามความดี และผลงานที่ผ่านมา	3.86	0.34	มาก
ห้วคะแนนสามารถนำปัญหาและความต้องการของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งไปเสนอผู้สมัครที่ตนสนับสนุน	3.42	0.59	มาก
ห้วคะแนนเป็นตัวแทนของผู้สมัครในการเข้าร่วมงานสังคมนต่างๆ เช่น งานศพ งานแต่งงานและงานขึ้นบ้านใหม่ เป็นต้น	4.02	0.58	มาก
ห้วคะแนนเป็นตัวแทนของผู้สมัครในการเข้าร่วมงานประเพณีต่างๆ ของชุมชน	4.63	0.48	มากที่สุด
ห้วคะแนนจะเข้าไปหาบรรดาผู้มีบารมีในพื้นที่ เช่น พระสงฆ์ ในการสร้างคะแนนนิยมให้แก่ผู้สมัคร	4.73	0.44	มากที่สุด
ห้วคะแนนยังมีหน้าที่ต้องให้สิ่งตอบแทนผู้มีสิทธิเลือกตั้งภายหลังจากทราบผลการเลือกตั้ง	4.36	0.64	มากที่สุด
ห้วคะแนนมีการใช้เครือข่ายญาติพี่น้องของตนเอง หาคะแนนนิยมให้แก่ผู้สมัครที่สนับสนุน	4.79	0.40	มากที่สุด

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นต่ออิทธิพลของห้วคะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิก สภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ. 2554 ด้านการยอมรับนับถือ (ต่อ)

ด้านการยอมรับนับถือ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	ผลลัพธ์
ชื่อเสียงของห้วคะแนนมีผลต่อความน่าเชื่อถือของผู้สมัคร	4.84	0.36	มากที่สุด
ในการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ท่านมีความเกรงต่ออิทธิพลของห้วคะแนน	4.83	0.37	มากที่สุด
ห้วคะแนนมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเปลี่ยนพรรค	3.89	0.63	มาก
รวม	4.43	0.14	มากที่สุด

สรุปผลระดับความคิดเห็นต่ออิทธิพลของห้วคะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิก สภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ. 2554 ด้านการยอมรับนับถือ

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช มีระดับระดับความคิดเห็นต่ออิทธิพลของห้วคะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิก สภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราชด้านการยอมรับนับถืออยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.43$) และเมื่อแยกเป็นรายข้อพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีระดับความคิดเห็นในข้อ ชื่อเสียงของห้วคะแนนมีผลต่อความน่าเชื่อถือของผู้สมัคร อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.84$) รองลงมาคือ ในการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ท่านมีความเกรงต่ออิทธิพลของห้วคะแนน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.83$) และห้วคะแนนมีการใช้เครือข่ายญาติพี่น้องของตนเอง ห้วคะแนนนิยมให้แก่ผู้สมัครที่สนับสนุน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.79$) และห้วคะแนนจะเข้าไปหาบรรดาผู้มีบารมีในพื้นที่ เช่น พระสงฆ์ หรือ ผู้อาวุโส ในการสร้างคะแนนนิยมให้แก่ผู้สมัคร อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.73$) และห้วคะแนนเป็นตัวแทนของผู้สมัครในการเข้าร่วมงานประเพณีต่างๆ ของชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$) และห้วคะแนนยังมีหน้าที่ต้องให้สิ่งตอบแทนผู้มีสิทธิเลือกตั้งภายหลังการเลือกตั้ง อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.36$) และห้วคะแนนเป็นตัวแทนของผู้สมัครในการเข้าร่วมงานสังคมต่างๆ เช่น งานศพ งานแต่งงานและงานขึ้นบ้านใหม่ เป็นต้น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$) และ ห้วคะแนนมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเปลี่ยนพรรค อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$) และห้วคะแนนสร้างความนิยมให้กับผู้สมัครที่สนับสนุนด้วยการกล่าวถึงคุณงามความ

ดีและผลงานที่ผ่านมา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$) และหัวหน้าสามารถนำปัญหาและความต้องการของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งไปเสนอผู้สมัครที่ตนสนับสนุน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.42$) ตามลำดับ ดังตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.10 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นต่ออิทธิพลของหัวหน้าที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิก สภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ. 2554 ด้านการรับรู้ข่าวสาร

ด้านการรับรู้ข่าวสาร	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	ผลลัพธ์
หัวหน้าคนนี้มีผลต่อการแนะนำผู้สมัครให้แก่ประชาชนที่ได้รับทราบ	4.27	0.44	มากที่สุด
หัวหน้าคนสร้างควมนิยมให้กับผู้สมัครที่ตนสนับสนุนด้วยการกล่าวถึงแนวทางในการพัฒนาท้องถิ่นของผู้สมัครที่สนับสนุน	4.34	0.47	มากที่สุด
มีหัวหน้าคนให้ผู้สมัครคราวละมากกว่าหนึ่งคน	4.74	0.43	มากที่สุด
หัวหน้าคนเป็นผู้คอยหาข่าวสารความเคลื่อนไหวของผู้สมัครพรรคอื่น	4.25	0.43	มากที่สุด
หัวหน้าคนเป็นผู้คอยหยังเสียงของประชาชนเป็นระยะ	4.47	0.49	มากที่สุด
หัวหน้าคนเป็นผู้รับปัญหาและความต้องการด้านสาธารณสุขประโยชน์ของหมู่บ้านไปเสนอผู้สมัครที่ตนสนับสนุน	4.36	0.47	มากที่สุด
หัวหน้าคนเป็นผู้ปล่อยข่าวลวงเพื่อทำลายคะแนนเสียงของผู้สมัครพรรคอื่น	4.32	0.46	มากที่สุด
หัวหน้าคนเป็นผู้แก้ข่าวสารที่ทำลายคะแนนเสียงของผู้สมัครที่ตนสนับสนุน	4.72	0.44	มากที่สุด
หัวหน้าคนใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวขอคะแนนเสียงจากผู้มีสิทธิออกเสียงให้กับผู้สมัครที่ตนสนับสนุน	4.83	0.37	มากที่สุด
รวม	4.47	0.14	มากที่สุด

สรุปผลระดับความคิดเห็นต่ออิทธิพลของหัวข้อแนบที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิก สภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ. 2554 ด้านการรับรู้ข่าวสาร

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช มีระดับระดับความคิดเห็นต่ออิทธิพลของหัวข้อแนบที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิก สภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราชด้านการรับรู้ข่าวสาร อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.47$) และเมื่อแยกเป็นรายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีระดับความคิดเห็นในข้อ หัวคะแนนใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวขอคะแนนเสียงจากผู้มีสิทธิออกเสียงให้กับผู้สมัครที่ตนสนับสนุน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.83$) รองลงมาคือ มีหัวข้อแนบให้ผู้สมัครคราวละมากกว่าหนึ่งคน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.74$) และหัวข้อแนบเป็นผู้แก้ข่าวสารที่ทำลายคะแนนเสียงของผู้สมัครที่ตนสนับสนุน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.72$) และหัวข้อแนบเป็นผู้คอยหยั่งเสียงของประชาชนเป็นระยะ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.47$) และหัวข้อแนบเป็นผู้รับปัญหาและความต้องการด้านสาธารณะประโยชน์ของหมู่บ้านไปเสนอผู้สมัครที่ตนสนับสนุน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.36$) และหัวข้อแนบสร้างความนิยมให้กับผู้สมัครที่ตนสนับสนุนด้วยการกล่าวถึงแนวทางในการพัฒนาท้องถิ่นของผู้สมัครที่ตนสนับสนุน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.34$) และหัวข้อแนบเป็นผู้ปล่อยข่าวลวง เพื่อทำลายคะแนนเสียงของผู้สมัครพรรคอื่น อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.32$) และหัวข้อแนบมีผลต่อการแนะนำผู้สมัครให้แก่ประชาชนได้รับทราบอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.27$) และ หัวคะแนนเป็นผู้คอยหาข่าวสารความเคลื่อนไหวของผู้สมัครพรรคอื่น อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.25$) ตามลำดับ ดังตารางที่ 4.10

4.3 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของประชาชนในจังหวัด นครศรีธรรมราช ที่มีต่ออิทธิพลของห้วคะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ. 2554 จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ รายได้ และสถานภาพในชุมชน

สมมุติฐานการวิจัยทดสอบ

H_{0_1} : เพศที่แตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่ออิทธิพลของห้วคะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่แตกต่างกัน

H_{1_1} : เพศที่แตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่ออิทธิพลของห้วคะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแตกต่างกัน

H_{0_2} : อายุที่แตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่ออิทธิพลของห้วคะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่แตกต่างกัน

H_{1_2} : อายุที่แตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่ออิทธิพลของห้วคะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแตกต่างกัน

H_{0_3} : ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่ออิทธิพลของห้วคะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่แตกต่างกัน

H_{1_3} : ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่ออิทธิพลของห้วคะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแตกต่างกัน

H_{0_4} : สถานภาพที่แตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่ออิทธิพลของห้วคะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่แตกต่างกัน

H_{1_4} : สถานภาพที่แตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่ออิทธิพลของห้วคะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแตกต่างกัน

H_{0_5} : อาชีพที่แตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่ออิทธิพลของห้วคะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่แตกต่างกัน

H_{1_5} : อาชีพที่แตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่ออิทธิพลของห้วคะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแตกต่างกัน

H_{0_6} : รายได้เฉลี่ยที่แตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่ออิทธิพลของห้วคะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่แตกต่างกัน

H1₆ : รายได้เฉลี่ยที่แตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่ออิทธิพลของห้วคะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแตกต่างกัน

H0₇ : สถานภาพในชุมชนที่แตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่ออิทธิพลของห้วคะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่แตกต่างกัน

H1₇ : สถานภาพในชุมชนที่แตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่ออิทธิพลของห้วคะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแตกต่างกัน

ตารางที่ 4.11 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีต่ออิทธิพลของห้วคะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ. 2554 จำแนกตาม เพศ

อิทธิพลของห้วคะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	เพศ				T-test	Sig.
	ชาย		หญิง			
	Mean	S.D.	Mean	S.D.		
รวม	4.23	0.08	4.22	0.09	2.050	0.597

จากการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีต่ออิทธิพลของห้วคะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ. 2554 จำแนกตาม เพศ พบว่า ประชาชนที่มีเพศที่แตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน (Sig = 0.597) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.12 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีต่ออิทธิพลของห้วคะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ. 2554 จำแนกตาม อายุ

อิทธิพลของห้วคะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้ง	อายุ				F-test	Sig.
	ความแตกต่าง	SS	Df	Ms		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	0.13	4	0.03	4.76	0.001
	ภายในกลุ่ม	2.85	395	0.00		
	รวม	2.99	399			

จากการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของประชาชนในจังหวัด นครศรีธรรมราช ที่มีต่ออิทธิพลของห้วงคะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ. 2554 จำแนกตามอายุ พบว่า ประชาชนที่มีอายุที่แตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นที่แตกต่างกัน (Sig = 0.001) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 4.12

ผลจากวิเคราะห์ความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของประชาชนในจังหวัด นครศรีธรรมราช จำแนกตาม อายุ พบว่าโดยรวมประชาชนที่มีอายุแตกต่างกัน มีระดับระดับความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงได้ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วย วิธี LSD ปรากฏผลดังตารางดังนี้

ตารางที่ 4.13 แสดงค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างระดับความคิดเห็นของประชาชนในจังหวัด นครศรีธรรมราช จำแนกตาม อายุ เป็นรายคู่

อายุ	18 - 28 ปี	29 - 40 ปี	41 - 50 ปี	51 - 60 ปี	61 ปีขึ้นไป
18 - 28 ปี	-	0.0682*	0.0362*	0.0308	0.0267
29 - 40 ปี		-	-0.0320*	-0.0374*	-0.0414*
41 - 50 ปี			-	-0.0054	-0.0094
51 - 60 ปี				-	-0.0040
61 ปีขึ้นไป					-

จากตารางที่ 4.13 เมื่อทดสอบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของประชาชนในจังหวัด นครศรีธรรมราช จำแนกตาม อายุ เป็นรายคู่ พบว่ากลุ่มอายุต่างๆที่มีระดับความคิดเห็น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ กลุ่มอายุ 18-28 ปี มีระดับความคิดเห็นแตกต่างจากกลุ่มอายุ 29-40 ปี และ 41-50 ปี และกลุ่มที่มีอายุ 29-40 ปี มีระดับความคิดเห็นแตกต่างจากกลุ่ม อายุ 41 - 50 ปี 51 - 60 ปี และ 61 ปีขึ้นไป

ตารางที่ 4.14 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีต่ออิทธิพลของห้วคะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ. 2554 จำแนกตาม ระดับการศึกษา

อิทธิพลของห้วคะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	การศึกษา				F-test	Sig.
	ความแตกต่าง	SS	Df	Ms		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	0.03	4	0.00	1.05	0.38
	ภายในกลุ่ม	2.95	395	0.00		
	รวม	2.99	399			

จากการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีต่ออิทธิพลของห้วคะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ. 2554 จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกัน (Sig = 0.38) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.15 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีต่ออิทธิพลของห้วคะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ. 2554 จำแนกตาม สถานภาพ

อิทธิพลของห้วคะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	สถานภาพ				F-test	Sig.
	ความแตกต่าง	SS	Df	Ms		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	0.37	3	0.01	1.64	0.18
	ภายในกลุ่ม	2.95	396	0.00		
	รวม	2.99	399			

จากการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีต่ออิทธิพลของห้วคะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ. 2554 จำแนกตามสถานภาพ พบว่า ประชาชนที่มีสถานภาพที่แตกต่าง

กัน มีระดับความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกัน (Sig = 0.18) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.16 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีต่ออิทธิพลของห้วงคะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ. 2554 จำแนกตาม อาชีพ

อิทธิพลของห้วงคะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	อาชีพ				F-test	Sig.
	ความแตกต่าง	SS	Df	Ms		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	0.08	5	0.01	2.18	0.056
	ภายในกลุ่ม	2.91	394	0.00		
	รวม	2.99	399			

จากการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีต่ออิทธิพลของห้วงคะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ. 2554 จำแนกตามอาชีพ พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพที่แตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นที่แตกต่างกัน (Sig = 0.056) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 4.16

ผลจากวิเคราะห์ความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตาม อาชีพ พบว่าโดยรวมประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีระดับระดับความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงได้ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD ปรากฏผลดังตารางดังนี้

ตารางที่ 4.17 แสดงค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างระดับความคิดเห็นของประชาชนในจังหวัด นครศรีธรรมราช จำแนกตาม อาชีพ เป็นรายคู่

อาชีพ	ข้าราชการ/ พนักงาน ของรัฐ	ค้าขาย/ ธุรกิจ ส่วนตัว	เกษตรกร	นักศึกษา	รับจ้าง ทั่วไป	ลูกจ้าง บริษัท/ พนักงาน เอกชน
ข้าราชการ/ พนักงานของรัฐ	-	-0.0199	-0.0203	-0.0063	-0.0222	0.188
ค้าขายธุรกิจ/ ส่วนตัว		-	-0.0004	0.0136	-0.0023	0.0387*
เกษตรกร			-	0.0140	-0.0019	0.0391*
นักศึกษา				-	-0.0159	0.0251
รับจ้างทั่วไป					-	0.0410*
ลูกจ้างบริษัท/ พนักงานเอกชน						-

จากตารางที่ 4.17 เมื่อทดสอบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของประชาชนในจังหวัด นครศรีธรรมราช จำแนกตาม อาชีพ เป็นรายคู่ พบว่ากลุ่มอาชีพต่างๆที่มีระดับความคิดเห็น แตกต่าง กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ อาชีพ ค้าขายธุรกิจส่วนตัว/มีระดับความคิดเห็น แตกต่างจากกลุ่มอาชีพลูกจ้างบริษัท/พนักงานเอกชน และกลุ่มอาชีพเกษตรกรมีระดับความคิดเห็น แตกต่างจากกลุ่มลูกจ้างบริษัท/พนักงานเอกชน และกลุ่มอาชีพรับจ้างทั่วไป มีระดับระดับความ คิดเห็นแตกต่างจากกลุ่มลูกจ้างบริษัท/พนักงานเอกชน

ตารางที่ 4.18 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของประชาชนในจังหวัด นครศรีธรรมราช ที่มีต่ออิทธิพลของห้วคะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภา ผู้แทนราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ. 2554 จำแนกตาม รายได้

อิทธิพลของห้วคะแนนที่มีผล ต่อการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	รายได้				F-test	Sig.
	ความแตกต่าง	SS	Df	Ms		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	0.11	5	0.00	0.29	0.91
	ภายในกลุ่ม	2.97	394	0.00		
	รวม	2.99	399			

จากการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของประชาชนในจังหวัด นครศรีธรรมราช ที่มีต่ออิทธิพลของห้วคะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ. 2554 จำแนกตามรายได้ พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ที่แตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกัน (Sig = 0.91) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ดังตารางที่ 4.18

ตารางที่ 4.19 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของประชาชนในจังหวัด นครศรีธรรมราช ที่มีต่ออิทธิพลของห้วคะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภา ผู้แทนราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ. 2554 จำแนกตาม สถานภาพในชุมชน

อิทธิพลของห้วคะแนนที่มี ผลต่อการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	สถานภาพในชุมชน				T-test	Sig.
	ผู้นำชุมชน		สมาชิก			
	Mean	S.D.	Mean	S.D.		
รวม	4.21	0.08	4.23	0.08	-1.525	0.12

จากการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของประชาชนในจังหวัด นครศรีธรรมราช ที่มีต่ออิทธิพลของห้วคะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ. 2554 จำแนกตาม สถานภาพในชุมชน พบว่า ประชาชนที่มีสถานภาพ ในชุมชนที่แตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกัน (Sig = 0.12) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 ดังตารางที่ 4.19

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาอิทธิพลของหัวข้อแนบที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ. 2554 โดยกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ 2 ข้อ ดังนี้

- 1) เพื่อศึกษาอิทธิพลของหัวข้อแนบที่มีผลต่อการเลือกตั้งสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ. 2554
- 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบอิทธิพลของหัวข้อแนบที่มีผลต่อการเลือกตั้งจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล

ประชากรของการวิจัย คือ ประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ จะใช้สูตรในการคำนวณคือเลือกกลุ่มตัวอย่าง การคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ในกรณีที่ไม่ทราบจำนวนประชากรหรือไม่สามารถนับจำนวนได้ โดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ณ ระดับความเชื่อมั่น 95 % และค่าความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มตัวอย่าง 5 % ของ KhazanieRamakant เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช เนื่องจากไม่ทราบจำนวนของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราชจึงกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยการคำนวณจากสูตร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคล จะสอบถามในเรื่องของสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามจะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-List) มีข้อคำถามจำนวน 7 ข้อ

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาองทุนสวัสดิการชุมชน ลักษณะแบบสอบถามจะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มีข้อคำถามจำนวน 27 ข้อ ซึ่งมีเกณฑ์ในการกำหนดค่าน้ำหนักของการประเมินเป็น 5 ระดับตามวิธีของลิเคิร์ต

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยข้อคำถามในการวิจัยครั้งนี้ได้รวบรวมข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS ซึ่งสามารถ แบ่งเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 สถานภาพส่วนบุคคล สถิติที่ใช้ในการวัดคือ ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

ส่วนที่ 2 ระดับการมีความคิดเห็นของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช สถิติที่ใช้การวัดคือ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ส่วนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ รายได้เฉลี่ย และบทบาทในชุมชน สถิติที่ใช้ในการทดสอบคือ การแจกแจงแบบที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance: Anova) และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 จากการศึกษพบว่ากลุ่มตัวอย่างของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช ส่วนใหญ่จะเป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 41-50 ปี มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีสถานภาพสมรส/อยู่ด้วยกัน มีอาชีพค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว มีรายได้ 10,001 - 20,000 บาทและมีสถานภาพในชุมชนเป็นสมาชิกในชุมชน

5.1.2 จากการศึกษพบว่า กลุ่มตัวอย่างของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช มีระดับความคิดเห็นต่ออิทธิพลของหัวคะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิก สภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราชด้านการได้รับผลประโยชน์ อยู่ในระดับมาก และเมื่อแยกเป็นรายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีระดับความคิดเห็นในข้อ หัวคะแนนใช้โอกาสในงานเลี้ยงสังสรรค์และงานประเพณี สร้างความนิยมให้กับผู้สมัครที่สนับสนุน อยู่ในระดับมากที่สุด

5.1.3 จากการศึกษพบว่า กลุ่มตัวอย่างของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช มีระดับความคิดเห็นต่ออิทธิพลของหัวคะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิก สภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราชด้านการยอมรับนับถืออยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อแยกเป็นรายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีระดับความคิดเห็นในข้อ ชื่อเสียงของหัวคะแนนมีผลต่อความน่าเชื่อถือของผู้สมัคร อยู่ในระดับมากที่สุด

5.1.4 จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช มีระดับความคิดเห็นต่ออิทธิพลของห้วคะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราชด้านการรับรู้ข่าวสาร อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อแยกเป็นรายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีระดับความคิดเห็นในข้อ ห้วคะแนนใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวขอคะแนนเสียงจากผู้มีสิทธิออกเสียงให้กับผู้สมัครที่ตนสนับสนุน อยู่ในระดับมากที่สุด

5.1.5 จากการศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีต่ออิทธิพลของห้วคะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ. 2554 จำแนกตาม เพศ พบว่า ประชาชนที่มีเพศที่แตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.1.6 จากการศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีต่ออิทธิพลของห้วคะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ. 2554 จำแนกตามอายุ พบว่า ประชาชนที่มีอายุที่แตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.1.7 จากการศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีต่ออิทธิพลของห้วคะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ. 2554 จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.1.8 จากการศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีต่ออิทธิพลของห้วคะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ. 2554 จำแนกตามสถานภาพ พบว่า ประชาชนที่มีสถานภาพที่แตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.1.9 จากการศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีต่ออิทธิพลของห้วคะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ. 2554 จำแนกตามอาชีพ พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพที่แตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.1.10 จากการศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีต่ออิทธิพลของห้วคะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ. 2554 จำแนกตามรายได้ พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ที่แตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.1.11 จากการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของประชาชนในจังหวัด นครศรีธรรมราช ที่มีต่ออิทธิพลของห้วคะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ. 2554 จำแนกตาม สถานภาพในชุมชน พบว่า ประชาชนที่มีสถานภาพ ในชุมชนที่แตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

ระดับความคิดเห็นต่ออิทธิพลของห้วคะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิก สภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราชด้านการได้รับผลประโยชน์ อยู่ในระดับมาก และเมื่อแยกเป็น รายชื่อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีระดับความคิดเห็นในข้อ ห้วคะแนนใช้โอกาสในงานเลี้ยง สังสรรค์และงานประเพณี สร้างความนิยมให้กับผู้สมัครที่สนับสนุน อยู่ในระดับมากที่สุด ระดับ ความคิดเห็นต่ออิทธิพลของห้วคะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิก สภาผู้แทนราษฎร จังหวัด นครศรีธรรมราชด้านการยอมรับนับถืออยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อแยกเป็นรายชื่อ พบว่า กลุ่ม ตัวอย่างส่วนใหญ่ มีระดับความคิดเห็นในข้อ ชื่อเสียงของห้วคะแนนมีผลต่อความน่าเชื่อถือของผู้สมัคร อยู่ในระดับมากที่สุด ระดับความคิดเห็นต่ออิทธิพลของห้วคะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้ง สมาชิก สภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราชด้านการรับรู้ข่าวสาร อยู่ในระดับมากที่สุด และ เมื่อแยกเป็นรายชื่อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีระดับความคิดเห็นในข้อ ห้วคะแนนใช้ ความสัมพันธ์ส่วนตัวของคะแนนเสียงจากผู้มีสิทธิออกเสียงให้กับผู้สมัครที่ตนสนับสนุน อยู่ใน ระดับมากที่สุด

จากการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของประชาชนในจังหวัด นครศรีธรรมราช ที่มีต่ออิทธิพลของห้วคะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ. 2554 จำแนกตาม เพศ พบว่า ประชาชนที่มีเพศที่แตกต่างกันมีระดับ ความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน จำแนกตามอายุพบว่า ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกัน มีระดับความ คิดเห็นแตกต่างกัน จำแนกตามจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาที่ แตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน จำแนกตามสถานภาพ พบว่า ประชาชนที่มี สถานภาพแตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน จำแนกตามอาชีพ พบว่า ประชาชนที่มี อาชีพแตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นแตกต่างกัน จำแนกตามรายได้ พบว่า โดยรวมประชาชนที่มี

รายได้แตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน จำแนกตาม สถานภาพในชุมชน พบว่า ประชาชนที่มีสถานภาพในชุมชนที่แตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกัน

ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ คลฤดี วรรณสุทธะ (2544) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร:ศึกษารณการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อ 6 มกราคม 2544 ในพื้นที่ อำเภอกุดชุม จังหวัดยโสธร พบว่า“ระบบอุปถัมภ์” ได้แก่การซื้อเสียงการให้ผลประโยชน์ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชน ส่วนกลุ่มเครือข่ายไม่มี ความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชน คุณลักษณะของประชากร อัน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ ที่ต่างกันมีผลทำให้มีทัศนคติเกี่ยวกับระบบอุปถัมภ์ แตกต่างกัน

5.3 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยเรื่องอิทธิพลของหัวคะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิก สภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ. 2554 มีดังนี้

- 1) ควรมีการสำรวจศึกษาการมีอิทธิพลของหัวคะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้งของจังหวัด นครศรีธรรมราชเป็นการต่อเนื่อง เพื่อศึกษาการมีอิทธิพลของหัวคะแนน ไม่ว่าจะเป็นไปในระดับ การเลือกตั้งใดก็ตาม เพราะหัวคะแนนมีผลต่อการชักนำ จูงใจให้ประชาชนเข้ามาเลือกตั้ง
- 2) การเลือกตั้ง ไม่ว่าจะเป็นระดับ อบจ. เทศบาล หรือ อบต. หัวคะแนนนั้นมีความสำคัญต่อ การเลือกตั้ง เพราะ ผู้สมัครจะใช้ระบบหัวคะแนนในการช่วยเหลือตนเองให้ได้รับเป็นฝ่ายชนะการ เลือกตั้ง ไม่ว่าจะเป็นระบบอุปถัมภ์ ระบบเครือข่าย ระบบเพื่อนฝูง และคนรู้จัก ทำให้ประชาชน สามารถมีส่วนร่วมต่อการเลือกตั้งได้อย่างชัดเจน ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับ หัวคะแนนในการเลือกตั้งระดับต่างๆทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ในการศึกษาครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่ออิทธิพลของหัวคะแนนที่มีผลต่อ การเลือกตั้งของจังหวัดนครศรีธรรมราช และทำการเปรียบเทียบผลการศึกษากับจังหวัดอื่นๆ เพื่อนำ ผลที่ได้ไปใช้ในการส่งเสริม หรือปรับปรุงแก้ไข ในการเลือกตั้งครั้งต่อไป

2) ควรมีการศึกษาปัญหาและความต้องการของประชาชนต่อการเข้าไปมีบทบาทของ
หัวคะแนน ต่อการเลือกตั้งของจังหวัดนครศรีธรรมราช

บรรณานุกรม

- กนก วงษ์ตระหง่าน. (2529). *มติทางการเมืองไทยในปรากฏการณ์ของสังคมไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กระมล ทองธรรมชาติ. (2525). *การเมืองและการปกครองไทย*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- กระมล ทองธรรมชาติ, สมบูรณ์ สุขสำราญ, และปรีชา หงส์ไกรเลิศ. (2553). *การเลือกตั้งพรรคการเมืองและเสถียรภาพของรัฐบาล*. กรุงเทพฯ: มาสเตอร์เพรส.
- การเมืองการบริหาร*. (2557). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ.
- การเลือกตั้งไทยกับพฤติกรรมเบี่ยงเบนในการหาเสียง*. (2535). ปัญหาพื้นฐานและแนวทางการแก้ไข. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะรัฐศาสตร์. (2554). *ข้อมูลผลการเลือกตั้ง 2554*. สืบค้นจาก www.tdw.polsci.chula.ac.th
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. (2556). *การเลือกตั้ง พรรคการเมือง รัฐสภา และคณะทหาร*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ บรรณกิจ.
- ชาติรี จันทร์วีระชัย. (2532). *หวัคະແນນໃນระบบการเลือกตั้งของไทย: ศึกษารณณ์จังหวัดกาญจนบุรี* (Unpublished Master's thesis). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- คลฤดี วรรณสุทธะ. (2544). *พฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร: ศึกษารณณ์การเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ 6 มกราคม พ.ศ.2544 ในพื้นที่อำเภอหาดขามจังหวัดยโสธร* (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.
- ดารารัตน์ เมตตาริกานนท์. (2535). *ผู้นำท้องถิ่นอีสานกับเครือข่ายความสัมพันธ์โดยได้ศึกษาสมาชิกสภาเทศบาลเมืองยโสธรในชุดปี พ.ศ.2535*. ขอนแก่น: สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ดารารัตน์ เมตตาริกานนท์, และปณิตดา เตือกพันธ์. (2535). *ผู้นำท้องถิ่นกับเครือข่ายสัมพันธ์ระดับตำบล กรณีศึกษานัน สตรีตำบลนำหนองหุ้ม อ.ชุมแพ จ.ขอนแก่น*: สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ธโรไชร์ ผู้ทองคำ. (2545). *วาทกรรมการเลือกตั้งของประเทศไทย*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ชานินทร์ ศิลป์จารุ. (2553). *คู่มือการวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS ค่าความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มตัวอย่างของ KhazanieRamakant*. กรุงเทพฯ: วี. อินเทอร์เน็ต.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ธีรยุทธ บุญมี. (2558). ระบบอุปถัมภ์ในสังคมไทย. ในเอกสารประกอบการสอนชุดวิชาสังคมและวัฒนธรรมไทย (หน่วยที่ 1-7). นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- นภคด สุคนวิทช์. (2539). พรรคการเมืองไทยกับการเมืองท้องถิ่น: ผลประโยชน์และฐานอำนาจ. บัณฑิตวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นายประชาธิปไตย. (2556). กลวิธีหาเสียงเลือกตั้ง. กรุงเทพฯ: มิตรนราการพิมพ์.
- บุญศรี มีวงศ์อุโฆษ. (2542). การเลือกตั้งและพรรคการเมือง. กรุงเทพฯ: สถาบันนโยบายศึกษา.
- ประวิณ แจ่มศักดิ์. (2555). พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงในระบบอุปถัมภ์. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.
- ปริญญา เทวานฤมิตรกุล. (2550). ปัญหาของระบบเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ 2550. งานประชุมวิชาการประจำปี คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- พงษ์สนธิ คุณนะลา. (2536). สถานภาพและบทบาทของหัวคะแนนในการซื้อขายเสียงในการเลือกตั้งทั่วไป 13 กันยายน 2535: ศึกษากรณีเขตเลือกตั้งที่ 3 อำเภอคอยเต่าจังหวัดเชียงใหม่ (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. (2527). พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของคนไทย. กรุงเทพฯ: เจ้าพระยาการพิมพ์.
- พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. (2538). รายงานการวิจัยเรื่องคณะกรรมการการเลือกตั้ง. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- พวงเพชร ชุนละเอียด. (2542). การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ ฉบับใหม่. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิชัย แก้วสำราญ, สมเจตน์ นาคเสวี, และวริทธิ์ บารู. (2531). การเลือกตั้งปี 2529 ศึกษากรณีกระบวนการหาเสียงและระบบหัวคะแนน. กรุงเทพฯ: มูลนิธิเพื่อการศึกษาประชาธิปไตยและการพัฒนา.
- พิชัย แก้วสำราญ และคณะ. (2530). การเลือกตั้งปี 2529 ศึกษากรณีกระบวนการหาเสียงและระบบหัวคะแนน. กรุงเทพฯ: มูลนิธิเพื่อการศึกษาประชาธิปไตยและการพัฒนา.
- พิมลจรรย์ นามวัฒน์. (2534). องค์การและการจัดการ : แนวความคิดและทฤษฎี. ในเอกสารวิชาองค์การ และการจัดการ (หน่วยที่8). นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- เพิ่มพงษ์ เชาวลิต. (2533). การบริหารคะแนนเสียงกับการเลือกตั้ง: กรณีศึกษาการเลือกตั้งทั่วไปปี 2529 (Unpublished Independent Study). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- เมธา สุกบรรทัด. (2517). ประชาธิปไตยและหน้าที่ของผู้แทนราษฎร. กรุงเทพฯ: เจริญวิทย์.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ราชบัณฑิตยสถาน. (2525). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525*. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- วรลักษณ์ พุ่มพวง. (2556). *บทบาทของหัวหน้าคณะในการหาเสียงเลือกตั้งใน จังหวัดสมุทรสงคราม*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วัชรวิชัย สาร. (2541). *ระบบการเลือกตั้งกับการเมืองไทยยุคใหม่*. กรุงเทพฯ: นิติธรรม.
- วิสุทธ์ โภธิแทน. (2538). *อะไรนะ... ประชาธิปไตย?* กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศรีสมภพ จิตรภิรมย์ศรี. (2531). *เลือกตั้งอย่างไรคนไทยและประเทศจึงไม่เสียโอกาส*. กรุงเทพฯ: สถาบันนโยบายการศึกษา.
- ศรุดา สมพอง. (2550). *กระบวนการจัดสรรงบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เศรษฐพร คูศรีพิทักษ์. (2533). *รูปแบบและวิธีการซื้อเสียงเลือกตั้ง*. กรุงเทพฯ: สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย.
- สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. (2536). *การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง: แนวคิดทฤษฎีและการปฏิบัติการ (Election Campaign: Concept, Theory and Practice) ครบรอบ 10 ปี*. กรุงเทพฯ: คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สถาบันปกเกล้า. (2550ก). *ประชามติ*. กรุงเทพฯ: อักษรโสภณ.
- สถาบันปกเกล้า. (2550ข). *พฤติกรรมเลือกตั้ง*. กรุงเทพฯ: อักษรโสภณ.
- สถาบันปกเกล้า. (2550ค). *ความสำคัญของการเลือกตั้ง*. กรุงเทพฯ: อักษรโสภณ.
- สถาบันปกเกล้า. (2550ง). *ประเภทของการเลือกตั้ง*. กรุงเทพฯ: อักษรโสภณ.
- สมเกียรติ วันทะนะ. (2551). *อุดมการณ์ทางการเมืองร่วมสมัย (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: อักษรข้าวสวย.
- สมบัติ จันทร์วงศ์. (2557). *การเมืองเรื่องการเลือกตั้ง ศึกษาเฉพาะกรณีการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2557*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. (2545). *4 ปี กกต*. กรุงเทพฯ: สามเจริญพาณิชย์.
- สำนักวิจัยเอแบคโพลล์. (2550). *สำรวจความตื่นตัวในการใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนและบทบาทของแกนนำชุมชนในการเลือกตั้ง 2550*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สุขุม นวลสกุล. (2542). *การเมืองการปกครองไทย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อมร รักษาสัตย์. (2539). *ประชาธิปไตย: อุดมการณ์ หลักการ และแบบอย่างการปกครองหลายประเทศ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อานนท์ อาภาภิรม. (2545). *รัฐศาสตร์เบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- Ball, A. (2000). *Modern Politics & Government* (6th ed.). London: Macmillan.
- Campbell, A. (2006). Surge and Decline: A Study of Electoral Change. In A. Campbell, E. Philip, W. Converse, E. Miller, & S. Donald (Eds.), *Election and the Political Order*. (p.201). New York: John Wiley and Sons.
- Campbell, A. et al. (2009). *The American Voter*. Chicago: University of Chicago Press.
- Dye, T. R. (1978). *Understanding Public Policy* (3rd ed.). Engle wood Clifft, N.J. : Prentice Hall.
- Turner et al. (1996). *On the Theory and Practice of Transformational Collaboration: From Social Service to Social Justice*. In *Creating Collaborative Advantage*. London, England: Sage Publications, Ltd.
- Verba, S., Nie, N., & Kim, J. (2007). *Participation and Political Equality: A Seven Nation Comparison*. London: Cambridge University Press.

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

แบบสอบถาม

อิทธิพลของหวัะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิก สภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราช

พ.ศ. 2554

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวิจัย เรื่อง “อิทธิพลของหวัะแนนที่มีผลต่อการเลือกตั้งสมาชิก สภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ. 2554” ข้อมูลที่เป็นจริงที่ได้รับจากท่านจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัยโดยแบบสอบถาม มีอยู่ 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับ สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับ อิทธิพลของหวัะแนนต่อการเลือกตั้ง

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ในช่องคำตอบตามความคิดเห็นของท่านที่ตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ

(1) ชาย

(2) หญิง

2. อายุ

(1) 18 - 28 ปี

(2) 29 - 40 ปี

(3) 41 - 50 ปี

(4) 51 - 60 ปี

(5) 61 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

(1) ประถมศึกษาหรือน้อยกว่า

(2) มัธยมศึกษาตอนต้น

(3) มัธยมศึกษาตอนปลาย

(4)ปริญญาตรี

(5) ปริญญาตรีขึ้นไป

4. สถานภาพ

(1) โสด

(2) สมรส / อยู่ด้วยกัน

(3) แยกกันอยู่

(4) หย่าร้าง / ม่าย

5. อาชีพ

☐ (1) ข้าราชการ/พนักงานของรัฐ	☐ (2) ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว
☐ (3) เกษตรกร	☐ (4) นักศึกษา
☐ (5) รับจ้างทั่วไป	☐ (6) ลูกจ้างบริษัท/พนักงานเอกชน

6. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

☐ (1) ต่ำกว่า 10,000 บาท	☐ (2) 10,001 – 20,000 บาท
☐ (3) 20,001 – 30,000 บาท	☐ (4) 30,001 – 40,000 บาท
☐ (5) 40,001 – 50,000 บาท	☐ (6) 50,001 บาทขึ้นไป

7. บทบาทในชุมชน

☐ (1) ผู้นำชุมชน	☐ (2) สมาชิกชุมชน

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับ อิทธิพลของหัวข้อแนบต่อการเลือกตั้ง

คำชี้แจง กรุณาขีดเครื่องหมาย ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นท่าน หรือตรงกับตัวท่านมากที่สุด

อิทธิพลของหัวข้อแนบ	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง (5)	เห็น ด้วย (4)	ไม่ แน่ใจ (3)	ไม่ เห็น ด้วย (2)	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง (1)
ด้านการได้รับผลประโยชน์					
1. การมีหัวข้อแนบทำให้ชุมชน / เทศบาลของท่านมีผลประโยชน์เพิ่มมากขึ้น					
2. หัวข้อแนบใช้เงินตอบแทนเป็นเงื่อนไขในการขอคะแนนเสียงจากผู้มีสิทธิออกเสียงให้กับผู้สมัครที่สนับสนุน					
3. หัวข้อแนบให้สิ่งของตอบแทนเป็นเงื่อนไขในการขอคะแนนเสียงจากผู้มีสิทธิออกเสียงให้กับผู้สมัครที่สนับสนุน					
4. หัวข้อแนบเป็นตัวแทนของผู้สมัครในการมอบเงินทุนหรือวัสดุก่อสร้างเพื่อสาธารณะประโยชน์ต่างๆ ของหมู่บ้าน					
5. หัวข้อแนบขอใช้เงินสดจากผู้มีสิทธิเลือกตั้งเพื่อซื้อเสียง					
6. หัวข้อแนบจะเป็นคนกำหนดจำนวนเงินตอบแทนให้แก่ผู้ไปเลือกตั้ง					

อิทธิพลของหัวหน้า	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง (5)	เห็น ด้วย (4)	ไม่ แน่ใจ (3)	ไม่ เห็น ด้วย (2)	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง (1)
7. หัวหน้าจัดเลี้ยงอาหารและ เครื่องดื่มแก่ผู้มีสิทธิออกเสียง เลือกตั้ง เพื่อสร้างความนิยมให้กับ ผู้สมัครที่สนับสนุน					
8. หัวหน้าใช้โอกาสในงานเลี้ยง สังสรรค์และงานประเพณีสร้าง ความนิยมให้กับผู้สมัครที่สนับสนุน					
ด้านการยอมรับนับถือ					
9. หัวหน้าสร้างความนิยมให้กับ ผู้สมัครที่สนับสนุนด้วยการกล่าวถึง คุณงามความดี และผลงานที่ผ่านมา					
10. หัวหน้าสามารถนำปัญหาและ ความต้องการของผู้มีสิทธิออกเสียง เลือกตั้ง ไปเสนอผู้สมัครที่ตน สนับสนุน					
11. หัวหน้าเป็นตัวแทนของผู้สมัคร ในการเข้าร่วมงานสังคม ต่างๆ เช่น งานศพ งานแต่งงาน และงานขึ้นบ้านใหม่ เป็นต้น					
12. หัวหน้าเป็นตัวแทนของผู้สมัคร ในการเข้าร่วมงานประเพณีต่างๆ ของชุมชน					
13. หัวหน้าจะเข้าไปหาผู้มีบารมีใน พื้นที่ เช่น พระสงฆ์หรือผู้อาวุโสใน การสร้างคะแนนให้ แก่ผู้สมัคร					

อิทธิพลของหัวหน้า	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง (5)	เห็น ด้วย (4)	ไม่ แน่ใจ (3)	ไม่ เห็น ด้วย (2)	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง (1)
14. หัวหน้ายังมีหน้าที่ต้องให้สิ่ง ตอบแทนผู้มีสิทธิเลือกตั้งภาย หลังจากทราบผลการเลือกตั้ง					
15. หัวหน้ามีการใช้เครือข่ายญาติ พี่น้องของตนเอง หากคะแนนนิยม ให้แก่ผู้สมัครที่สนับสนุน					
16. ชื่อเสียงของหัวหน้ามีผลต่อ ความน่าเชื่อถือของผู้สมัคร					
17. ในการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ท่านมีความเกรงต่ออิทธิพลของ หัวหน้า					
18. หัวหน้ามีอิทธิพลต่อการ ตัดสินใจเปลี่ยนพรรค					
ด้านการรับรู้ข่าวสาร					
19. หัวหน้ามีผลต่อการแนะนำ ผู้สมัครให้แก่ประชาชนได้รับ ทราบ					
20. หัวหน้าสร้างความนิยมให้กับ ผู้สมัครที่ตนสนับสนุนด้วยการ กล่าวถึงแนวทางในการพัฒนา ท้องถิ่นของผู้สมัครที่สนับสนุน					
21. มีหัวหน้าให้ผู้สมัครคราวละ มากกว่าหนึ่งคน					

อิทธิพลของหัวข้อแนบ	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง (5)	เห็น ด้วย (4)	ไม่ แน่ใจ (3)	ไม่ เห็น ด้วย (2)	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง (1)
22. หัวข้อแนบเป็นผู้คอยหาข่าวสาร ความเคลื่อนไหวของผู้สมัครพรรค อื่น					
23. หัวข้อแนบเป็นผู้คอยขังเสียงของ ประชาชนเป็นระยะ					
24. หัวข้อแนบเป็นผู้รับปัญหาและ ความต้องการด้านสาธารณะ ประโยชน์ของหมู่บ้านไปเสนอ ผู้สมัครที่ตนสนับสนุน					
25. หัวข้อแนบเป็นผู้ปล่อยข่าวลวง เพื่อทำลายคะแนนเสียงของ ผู้สมัครพรรคอื่น					
26. หัวข้อแนบเป็นผู้แก้ข่าวสารที่ ทำลายคะแนนเสียงของผู้สมัครที่ ตนสนับสนุน					
27. หัวข้อแนบใช้ความสัมพันธ์ ส่วนตัวขอคะแนนเสียงจากผู้มี สิทธิออกเสียงให้กับผู้สมัครที่ตน สนับสนุน					

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	ฉิรวุฒิ เหมือนแก้ว
วัน เดือน ปีเกิด	29 กันยายน 2535
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย
ประวัติการศึกษา	มหาวิทยาลัยรังสิต ปริญญารัฐศาสตรบัณฑิต สาขาการเมือง การปกครอง, 2558 มหาวิทยาลัยรังสิต ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต, 2561
ที่อยู่ปัจจุบัน	68/21 หมู่ 4 ตำบลวัดประดู่ อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

